

โครงการปฏิบัติการ อ่าน อาน อ้าน : ยกกำลังสุข ปลุกพลังการเรียนรู้

ภาคผนวก

คู่มือ กระบวนการพัฒนาเด็ก

ด้วยนวัตกรรมชุดหนังสือ

อ่าน อาน อ้าน

เขียนโดย ระพีพรรณ พัฒนาเวช สุดใจ พรหมเกิด

ข้อมูลบางส่วนจาก คู่มือ การใช้หนังสือชุดหัดอ่านตามระดับ “อ่าน อาน อ้าน”

ภาคผนวก
คู่มือ กระบวนการพัฒนาเด็ก
ด้วยนวัตกรรมชุดหนังสือ
อ่าน อ่าน อ่าน

สารบัญ

ภาคผนวก ก

ผลการดำเนินโครงการปฏิบัติการ “อ่าน อ่าน อ่าน :
ยกกำลังสุข ปลุกพลังการเรียนรู้”
โดย กล้าก้าว อินสไปเรชั่น

โมเดลกลไกโครงสร้างทางการศึกษาในพื้นที่ห่างไกล

โมเดลพื้นที่พัฒนาเด็กบนฐานของชุมชนนำ

โมเดลพื้นที่ชุมชนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็กในระบบออนไลน์

4

4

28

39

ภาคผนวก ข

การหนุนเสริมพลังกระบวนการ โดยคณะวิทยากร/
นักวิชาการและการออกแบบกิจกรรมสร้างสรรค์
การเรียนรู้ต่อเนื่องจากหนังสือ

58

ภาคผนวก ค

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา
โครงการประเมินผลตอบแทนทางสังคม
ของโครงการปฏิบัติการ อ่าน อ่าน อ่าน :
ยกกำลังสุข ปลุกพลังการเรียนรู้
โดย คณะเศรษฐศาสตร์ มศว

ภาคผนวก ก

ผลการดำเนินโครงการปฏิบัติการ อ่าน อ่าน อ่าน :
ยกกำลังสูง ปลุกพลังการเรียนรู้
โดย กล้าก้าว อินส ไปเรชั่น

โมเดลกลไกโครงสร้างทางการศึกษาในพื้นที่ห่างไกล

มีข้อมูลที่น่าสนใจ ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

กลุ่ม 3 จังหวัดชายแดนใต้ และ
จังหวัดแม่ฮ่องสอน

-แบบสังเกตพฤติกรรมเด็ก**หลัง**เข้าร่วมโครงการ
พัฒนาเด็กด้วยหนังสือหัดอ่านตามระดับ
ชุด อ่าน อ่าน อ่าน

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา

ครูศูนย์พัฒนาเด็ก / โรงเรียน
3 จังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 48 คน

01

ครูศูนย์พัฒนาเด็ก / โรงเรียน
จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 33 คน

02

01

กลุ่มศพด. / โรงเรียน
3 จังหวัดชายแดนใต้

- ระดับชั้นที่รับผิดชอบ

- 23% อนุบาล 3
- 19% อนุบาล 1
- 17% อนุบาล 2
- 17% ประถมศึกษาปีที่ 1

- จำนวนเด็กที่รับผิดชอบ

- 52% 10 – 19 คน

รูปแบบการใช้หนังสือกับเด็ก

- 54% อ่านให้ฟังทุกวัน
- 17% ไม่ได้อ่านทุกวัน แล้วแต่
วันไหนว่าง
- 4% ไม่ค่อยมีเวลาอ่านให้ฟัง
เพราะเด็กต้องทำแบบฝึกหัด

- 40% อ่านตามตัวอักษร ไม่
อธิบาย ไม่สอดแทรก
- 60% อ่านไป ตามไป อธิบายไป
จนจบเรื่อง

รูปแบบการใช้หนังสือกับเด็ก

54%
อ่านครั้งละ 1 เล่ม
33%
อ่านครั้งละ 2 เล่ม

63% อ่านวันละ 1 ครั้ง
25% อ่านวันละ 2 ครั้ง

รูปแบบการใช้หนังสือกับเด็ก

66%
จัดกิจกรรมเชื่อมโยงกับเนื้อหา
ในบางครั้ง

64% จัดกิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมการ
อ่าน

ความสนใจในการอ่านของเด็ก

ดีขึ้นมาก

- 71% มีความพร้อม นั่งประจำที่เมื่อครูจะอ่านให้ฟัง
- 71% หยิบหนังสือมาเปิดอ่าน ดูด้วยตนเอง
- 67% มีสมาธิ จดจ่อกับหนังสือที่ครูอ่านอย่างต่อเนื่อง
- 58% ชอบนำหนังสือมาให้ครูอ่านให้ฟัง
- 56% เด็กให้ความสนใจอยู่กับหนังสือ
- 54% พยายามฝึกอ่านด้วยตัวเอง
- 52% เวลากิจกรรมอิสระ เดินเข้ามุม หยิบหนังสืออ่าน

ความสนใจในการอ่านของเด็ก

ดีขึ้น

- 70% ทำท่าทางเลียนแบบครูอ่านหนังสือ
- 50% ตั้งใจ อดทน รอจนครูอ่านจบ แม้อยากทำอย่างอื่น
- 50% สนใจอ่านแม้เป็นเรื่องที่เคยอ่าน

ผู้ปกครองให้ความสำคัญต่อการอ่านของลูก

ดีขึ้น

- 60% อ่านหนังสือให้ลูกฟังที่บ้าน
- 57% สนใจ ติดตามเรื่องพัฒนาการทางภาษาของลูก
- 52% ร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ ศพด./โรงเรียนจัดขึ้น
- 49% ผู้ปกครองยืมหนังสือกลับบ้าน
- 48% ผู้ปกครองเป็นอาสาสมัครอ่านหนังสือให้เด็กฟังที่โรงเรียน

พัฒนาการภาษา

- สามารถใช้ภาษาไทยสื่อสารได้มากขึ้น อ่านคล่องขึ้น ถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ด้วยภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย และสนุกกับการใช้ภาษาไทยมากขึ้น
- มีคลังคำศัพท์มากขึ้น เข้าใจคำ ใจความหมาย ความหมาย จำคำศัพท์ในนิทานมาใช้
- กล้าพูดกับคนรอบข้างด้วยภาษาไทย มั่นใจในการพูดมากขึ้น
- พูดยาว ๆ เป็นประโยคได้ เลือกใช้คำศัพท์ที่เหมาะสม
- ชักถาม สนทนาโต้ตอบอย่างสนุกสนานในสิ่งที่พบเห็น ร่วมแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยน อภิปรายได้มากขึ้น

พัฒนาการภาษา

- ถ่ายทอดเรื่องราวให้เพื่อนฟังได้
- หยิบจับหนังสือมาอ่านมากขึ้น
- ในส่วนที่ยังอ่านไม่ได้ แต่สื่อสาร แสดงออกถึงความเข้าใจเนื้อหาที่ครูอ่านได้
- บอกชื่อหนังสือได้
- เด็กพิเศษสามารถเล่าเรื่องจากภาพได้

พัฒนาการทางการเรียนรู้

- สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาของหนังสือกับชีวิตจริงได้ มีการเปรียบเทียบระหว่างเนื้อหากับเรื่องจริง และนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน
- เรียนรู้คุณธรรม จริยธรรมนำมาปรับใช้ และตักเตือนเพื่อนเมื่อแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม
- รู้จักสังเกต วิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ
เรียงลำดับเหตุการณ์ จับประเด็นสำคัญได้

พัฒนาการทางการเรียนรู้

- สามารถแก้ปัญหาในสถานการณ์จำลอง หรือกิจกรรมกลุ่มได้
 - มีจินตนาการในการสร้างเรื่องราวต่าง ๆ ความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ จากเนื้อหา
 - กล้าคิด กล้าแสดงออก
 - สนใจตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งที่พบในชุมชนมากขึ้น
 - สนุกกับการเล่นบทบาทสมมติจากที่ได้อ่าน
 - เข้าใจทักษะชีวิต การอยู่ร่วมกันต้องช่วยเหลือกัน
- ใจเย็น อดทนรอคอย ปฏิบัติตามข้อตกลงได้ดี กระตือรือร้น

การเปลี่ยนแปลงของเด็กประถม

การอ่าน

- สนใจการอ่านมากขึ้น สะกดคำได้ ออกเสียงได้ถูกต้อง ชัดเจนมากขึ้น มั่นใจในการอ่านออกเสียง
- คลังคำมากขึ้น มีคำศัพท์ที่ไม่เคยพบได้เรียนรู้จากหนังสือ
- อ่านคล่องขึ้นทั้งในระดับคำ และประโยค
- จับใจความของเนื้อเรื่องได้ดีขึ้น
- คาดเดาความหมายของคำศัพท์ใหม่ ๆ จากบริบทได้
- ตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหามากขึ้น

การเปลี่ยนแปลงของเด็กประถม

การคิด

- มีพัฒนาการทางการคิด เริ่มตั้งคำถาม วิเคราะห์เนื้อหา เปรียบเทียบกับชีวิตจริง
- อภิปราย แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับตัวละครได้ลึกซึ้งขึ้น
- มีจินตนาการ เล่าเหตุการณ์จากหนังสือ และเชื่อมโยงสิ่งที่เกิดขึ้นต่อเนื่องจากการอ่านได้
- ประยุกต์นำเนื้อหาในหนังสือมาแก้ไขสถานการณ์จริงได้
- สื่อสารความคิด ความต้องการได้ชัดเจนมากขึ้น ใช้ประโยคที่ซับซ้อนอธิบายได้ละเอียดขึ้น

การเปลี่ยนแปลงของเด็กประถม

การเขียน

- เขียนคำที่มาจากหนังสือ มีการใช้ประโยคที่ยาวขึ้น โครงสร้างประโยคชัดเจนขึ้น
- ปรับปรุงการสะกดคำ วรรคตอน ถูกต้องขึ้น
- ความคิดสร้างสรรค์ในการเขียนมากขึ้น เชื่อมโยงเรื่องราวในหนังสือกับชีวิตจริง
- ใช้คำศัพท์ที่หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหา มีพัฒนาการมากขึ้น

ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง

- ได้ใช้เวลาด้วยกันมากขึ้น จากการอ่าน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือ เด็กมีความสุขจากการได้อ่านกับครอบครัว ความรักความผูกพันมากขึ้น
- ครอบครัวภาคภูมิใจที่เด็กมีทักษะการอ่าน เรียนรู้คำศัพท์การพูดภาษาไทย
- ผู้ปกครองให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของเด็ก ติดตาม ถามไถ่เสมอ

เด็กสนุกกับการเล่าเรื่องที่โรงเรียนให้พ่อแม่ฟัง
พ่อแม่อ่านหนังสือให้ลูกฟัง และส่งคลิปให้ครู

การต่อยอดการใช้หนังสือ

การทำกิจกรรมกับนักเรียน

- กิจกรรมต่อเนื่องจากการอ่านหนังสือ
 - : ให้นักเรียนเล่าเรื่องจากภาพ เขียนตามคำบอก
 - : นำคำจากในหนังสือไปต่อยอดแต่งประโยค
 - : เล่นบทบาทสมมติ ละครสั้น
 - : วาดภาพ เขียนเรื่องราวต่อจากหนังสือ
 - : ทำงานร่วมกับเด็กในการสร้างเรื่องราวใหม่ ๆ จากตัวละครในหนังสือ
- ให้เด็กฝึกพูด อ่านทุกวัน อ่านคำศัพท์พร้อมความหมาย

การต่อยอดการใช้หนังสือ

การทำกิจกรรมกับนักเรียน

- ผสานการใช้สื่อมัลติมีเดีย เช่น สื่อเสียง วิดีโอ เพื่อกระตุ้นความสนใจ
- นำเนื้อหาในหนังสือมาทำเป็นเกมใน Application เพื่อให้นักเรียนสนุก

การพัฒนาพื้นที่ สร้างบรรยากาศ

- จัดมุมการอ่าน ให้มี โต๊ะ เก้าอี้สำหรับอ่านหนังสือ มีชั้นวางหนังสือที่เด็กสามารถหยิบอ่านได้ง่าย

ทักษะความรู้ในการจัดกระบวนการ

- ทักษะการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการอ่านอย่างมีความสุข
 - : วางแผนการอ่านอย่างเป็นระบบ จัดกิจกรรมเรียนรู้อย่างมีความสุข
 - + กำหนดผลลัพธ์ วัตถุประสงค์ และวางแผนกิจกรรม
 - + เลือกหนังสือที่เหมาะสมกับช่วงวัย
 - + อ่านจบตั้งคำถาม
 - + อ่านอย่างมีส่วนร่วม เด็กมีส่วนร่วมในการเลือกหนังสือ
 - มีการตั้งเป้าหมายของการอ่าน
 - + ทำกิจกรรมสร้างสรรค์ เกมการศึกษา
 - + ศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องเทคนิค การจัดกิจกรรม

ทักษะความรู้ในการจัดกระบวนการ

- การประเมิน ติดตามพัฒนาการ จัดทำแบบประเมิน แบบบันทึกการอ่าน
- เทคนิคการอ่านเชิงตอบโต้ การตั้งคำถามชวนคิด กระตุ้นเด็กฝึกวิเคราะห์
- การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้

การขยายการทำงานด้านการอ่าน

- เครือข่ายผู้ปกครอง
 - + เชิญเข้าร่วมกิจกรรมการอ่าน
 - + เปิดพื้นที่ให้พ่อแม่เรียนรู้ภาษาไทยไปพร้อมกับลูก
 - + หนุนเสริมให้พ่อแม่อ่านให้ลูกฟัง เช่น ยืมหนังสือกลับบ้าน
 - + แนะนำการส่งเสริมการอ่านกับลูกให้ผู้ปกครอง มี workshop เทคนิคการอ่านกับพ่อแม่
- ในโรงเรียน – การขยายแนวคิดเรื่องการอ่าน ผ่านวง PLC ในโรงเรียน เพื่อขยายการอ่านไปยังชั้นเรียนอื่น ๆ

การขยายการทำงานด้านการอ่าน

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อบต. โรงเรียนใกล้เคียง
 - + ประสาน วางแผนเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในชุมชน หรือกิจกรรมสาธารณะที่เชื่อมโยงการอ่านกับวัฒนธรรม
 - + ตั้งชมรมส่งเสริมการอ่านในโรงเรียน เพื่อแลกเปลี่ยนบทเรียนการทำงานระหว่างโรงเรียน
- การทำงานร่วมกันระหว่างโรงเรียน ชุมชน และสถาบันการศึกษา
 - + จัดสัมมนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์การอ่าน และผลการวิจัยเรื่องการอ่าน
- เครือข่ายอื่น - นักเรียนโฮมสกูล บ้านเรียน ให้ลองใช้หนังสือชุดนี้ เพื่อให้เด็กมีความสุข สนุก

02

กลุ่มศพด. / โรงเรียน
จังหวัดแม่ฮ่องสอน

- ระดับชั้นที่รับผิดชอบ

42% ประถมศึกษาปีที่ 1

24% ดูแลหลายชั้นเรียน

- จำนวนเด็กที่รับผิดชอบ

56% น้อยกว่า 10 คน

38% 10 – 19 คน

รูปแบบการใช้หนังสือกับเด็ก

28% อ่านให้ฟังทุกวัน

56% ไม่ได้อ่านทุกวัน แล้วแต่
วันไหนว่าง

6% ไม่ค่อยมีเวลาอ่านให้ฟัง
เพราะเด็กต้องทำแบบฝึกหัด

24% อ่านตามตัวอักษร ไม่

อธิบาย ไม่สอดแทรก

64% อ่านไป ตามไป อธิบายไป

จนจบเรื่อง

รูปแบบการใช้หนังสือกับเด็ก

28% อ่านให้ฟังทุกวัน
56% ไม่ได้อ่านทุกวัน แล้วแต่
วันไหนว่าง
6% ไม่ค่อยมีเวลาอ่านให้ฟัง
เพราะเด็กต้องทำแบบฝึกหัด

24% อ่านตามตัวอักษร ไม่
อธิบาย ไม่สอดแทรก
64% อ่านไป ถามไป อธิบายไป
จนจบเรื่อง

รูปแบบการใช้หนังสือกับเด็ก

34%
อ่านครั้งละ 1 เล่ม
53%
อ่านครั้งละ 2 เล่ม

75% อ่านวันละ 1 ครั้ง
13% อ่านวันละ 2 ครั้ง

56% จัดกิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน

ความสนใจในการอ่านของเด็ก

ดีขึ้นมาก

56% หยิบหนังสือมาเปิดอ่าน ดูด้วยตนเอง

47% ชวนให้นำหนังสือมาให้ครูอ่านให้ฟัง

ดีขึ้น

75% เด็กให้ความสนใจอยู่กับหนังสือ

72% ทำท่าทางเลียนแบบครูอ่านหนังสือ

71% ตั้งใจ อดทน รอจนครูอ่านจบ แม้อยากทำอย่างอื่น

69% มีสมาธิ จดจ่อกับหนังสือที่ครูอ่านอย่างต่อเนื่อง

66% มีความพร้อม นั่งประจำที่เมื่อครูจะอ่านให้ฟัง

65% เวลากิจกรรมอิสระ เดินเข้ามุม หยิบหนังสืออ่าน

59% สนใจอ่านแม้เป็นเรื่องที่เคยอ่าน

56% พยายามฝึกอ่านด้วยตัวเอง

พัฒนาการทางการเรียนรู้

ดีขึ้นมาก

56% จำตัวละครในหนังสือที่ครูอ่านได้

ดีขึ้น

88% คิดต่อยอด เมื่อครูอธิบายรายละเอียด

81% คิดเองได้โดยไม่ต้องอธิบาย

78% เรียงลำดับเหตุการณ์ เรื่องราวที่ฟังได้

75% คิดเชื่อมโยงเรื่องราวที่ครูอ่านกับประสบการณ์ตนเองได้

72% ยอมรับได้ถ้าเรื่องที่อยากฟังไม่ได้รับเลือกมาอ่าน

66% รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

66% รู้จักเรียนรู้ความหลากหลาย ความแตกต่างของสังคม

พัฒนาการทางภาษา

ดีขึ้น

88% รู้ตัวเมื่ออ่าน/เข้าใจผิด และพยายามแก้ไขให้ถูกต้อง

84% ชักถามเกี่ยวกับหนังสือที่ครูอ่านให้ฟัง

75% เข้าใจคำศัพท์ต่าง ๆ

72% รู้จักองค์ประกอบของหนังสือ

66% จดจำคำ สะกดคำมาใช้ในการอ่าน

63% บอก สอน ให้เพื่อนอ่าน พูดคำที่ถูกต้องได้

53% บอกชื่อหนังสือที่ครูอ่านได้ถูกต้อง

ผู้ปกครองให้ความสำคัญต่อการอ่านของลูก

ดีขึ้น

84% สนใจ ใฝ่ถามเรื่องพัฒนาการทางภาษาของลูก

66% ผู้ปกครองยืมหนังสือกลับบ้าน

66% ร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ ศพด./โรงเรียนจัดขึ้น

59% อ่านหนังสือให้ลูกฟังที่บ้าน

50% ปกครองเป็นอาสาสมัครอ่านหนังสือให้เด็กฟังที่โรงเรียน

พัฒนาการทางภาษา

- รู้คำศัพท์มากขึ้น จดจำคำศัพท์ได้ หมายความว่า ใช้ภาษาได้ดีขึ้น อ่านผิดก็รู้ว่าอ่านผิด
- สนใจการอ่านมากขึ้น รักการอ่าน มีความสุขกับการอ่าน
- สามารถสื่อสารได้มากขึ้น ใช้ภาษาไทยกับครูและเพื่อนเพิ่มขึ้น
- รู้จักพยัญชนะ สระ วรรณยุกต์มากขึ้น เรียนรู้คำและประโยคจากหนังสือ สามารถใช้คำหรือพูดประโยคง่าย ๆ ได้
- เด็กได้เรียนรู้ภาษาถิ่นของแต่ละภาค

พัฒนาการทางการเรียนรู้

- มีจินตนาการ คิด เชื่อมโยงกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน
- สามารถเรียงลำดับเหตุการณ์ได้
- สามารถเล่าเรื่องให้เพื่อน พี่ ครู และผู้ปกครองฟังได้
- กระตือรือร้น สนใจเรียนมากขึ้น
- ใฝ่รู้มากขึ้น ชอบซักถามเพิ่มขึ้น
- กล้าแสดงออก นำเสนอหน้าชั้นเรียน มั่นใจในตนเอง กล้าซักถาม
- แลกเปลี่ยนเรื่องราวที่ได้เจอมากขึ้น รับฟังเพื่อนมากขึ้น
- ได้เรียนรู้วัฒนธรรม กิจกรรมที่แตกต่างจากตนเอง
- นำตัวเองและครอบครัวเข้าไปแทนตัวละครในหนังสือ และเปลี่ยนแปลงเนื้อหาตามจินตนาการ

การเปลี่ยนแปลงของเด็กประถม

การอ่าน

- สนใจการอ่านมากขึ้น หนังสือดึงดูดให้เด็กอยากอ่าน เด็กที่ไม่สนใจอ่าน กลับมาอ่านให้ครูฟัง อ่านได้คล่องขึ้น
- สามารถอ่านคำศัพท์ใหม่ ๆ ได้ด้วยตนเอง ได้คำศัพท์มากขึ้น ไม่รออ่านตามครูอีก
- สะกดคำจากคำง่าย ไปประโยคที่ซับซ้อนได้
- รู้คำ สระ วรรณยุกต์ ความหมายของคำ
- ไม่กลัวการอ่านออกเสียง กล้าอ่าน แยกกันออกมาอ่านหน้าห้อง

การเปลี่ยนแปลงของเด็กประถม

การคิด

- สามารถคิด มีจินตนาการ และบรรยายเรื่องราวจากภาพ เล่าเรื่องราวจากภาพได้ดีขึ้น
- สามารถเชื่อมโยง คาดเดาเหตุการณ์ในอนาคตได้ จากการลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
- คิดนอกกรอบ สร้างทางเลือกใหม่ เช่นสร้างตัวละครใหม่
- สามารถคิด วิเคราะห์ เชื่อมโยงกับชีวิตจริงได้
- กล้าแสดงความคิดเห็นของตนมากขึ้น (สื่อสารให้ครูเข้าใจได้)

การเปลี่ยนแปลงของเด็กประถม

การเขียน

- เขียนเรื่องราวจากภาพที่กำหนดได้ดีขึ้น
- เขียนตามคำบอกได้
- เด็กเขียนเรื่องเองโดยไม่ต้องมีครูคอยบอก
- เขียนคำได้ดี แต่งประโยคได้ดีขึ้น เรียงคำในประโยคได้ดีขึ้น เข้าใจโครงสร้างของประโยค

ความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง

- ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการอ่านมากยิ่งขึ้น
- มีช่วงเวลาที่ได้อ่านร่วมกับ (หากผู้ปกครองไม่สามารถอ่านได้ให้ลูกอ่านให้ฟัง) และผู้ปกครองชอบฟังลูกอ่านให้ฟัง
- ครอบครัวมีเวลาอยู่ด้วยกัน กิจกรรมหลังเลิกเรียนของครอบครัวเพิ่มขึ้น ทำให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็กมากขึ้น
- ครอบครัวมีความรัก ความผูกพันมากขึ้น เด็กมีความสุขขึ้น
- เด็กกล้าแสดงออก มั่นใจในตนเองมากขึ้น
- บวงครอบครัวเด็กไม่ได้อยู่กับพ่อแม่ ปู่ย่าตายาย อ่านไม่ได้ การอ่านของเด็กจึงอยู่ที่โรงเรียนเป็นหลัก

การต่อยอดการใช้หนังสือ

การทำกิจกรรมกับนักเรียน

- กิจกรรมส่งเสริมต่อยอดจากการอ่านหนังสือ
 - : คำศัพท์มาให้เด็กนักเรียนฝึกสะกด
 - : วาดภาพเล่าเรื่อง – วาดภาพตามเรื่องที่อ่าน และแต่งเรื่องจากภาพตามจินตนาการ
 - : เขียนเรื่องจากภาพตามจินตนาการ
 - : เล่านิทานให้เพื่อนฟัง
 - : ตอบคำถามจากใบงาน อ่านคำจากเกม บัตรภาพ
 - : สำรวจหาสิ่งที่อยู่ในหนังสือ
 - : บทบาทสมมติ

การต่อยอดการใช้หนังสือ

การทำกิจกรรมกับนักเรียน

- นำหนังสือกลับไปอ่านกับผู้ปกครอง
- กิจกรรมแต่งนิทานประกวด นำเนื้อหาที่เด็กสนใจมาทำเป็นนิทานทำมือ
- นำอ่าน อาน อ้านไปใช้กับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน

พัฒนาพื้นที่อ่าน

- จัดมุมหนังสือให้มีบรรยากาศน่าเรียนรู้

ทักษะความรู้ในการจัดกระบวนการ

- ทักษะการอ่านหนังสืออย่างมีความสุข
 - + เลือกหนังสือที่เหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก
 - + ขั้นตอน วิธีการ : อ่านและทิ้งระยะเวลาให้เด็กได้คิด
: อ่านจบตั้งคำถามปลายเปิด คำถามชวนคิด
 - + ให้เด็กได้เลือกหนังสือเอง เพื่อรู้สึกเป็นเจ้าของ และรักการอ่าน
 - + ทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ให้เด็กได้แลกเปลี่ยนความคิด
 - + เพิ่มบรรยากาศของการเรียนรู้
- การบูรณาการการอ่านกับเรื่องที่เรียนให้สอดคล้องกัน

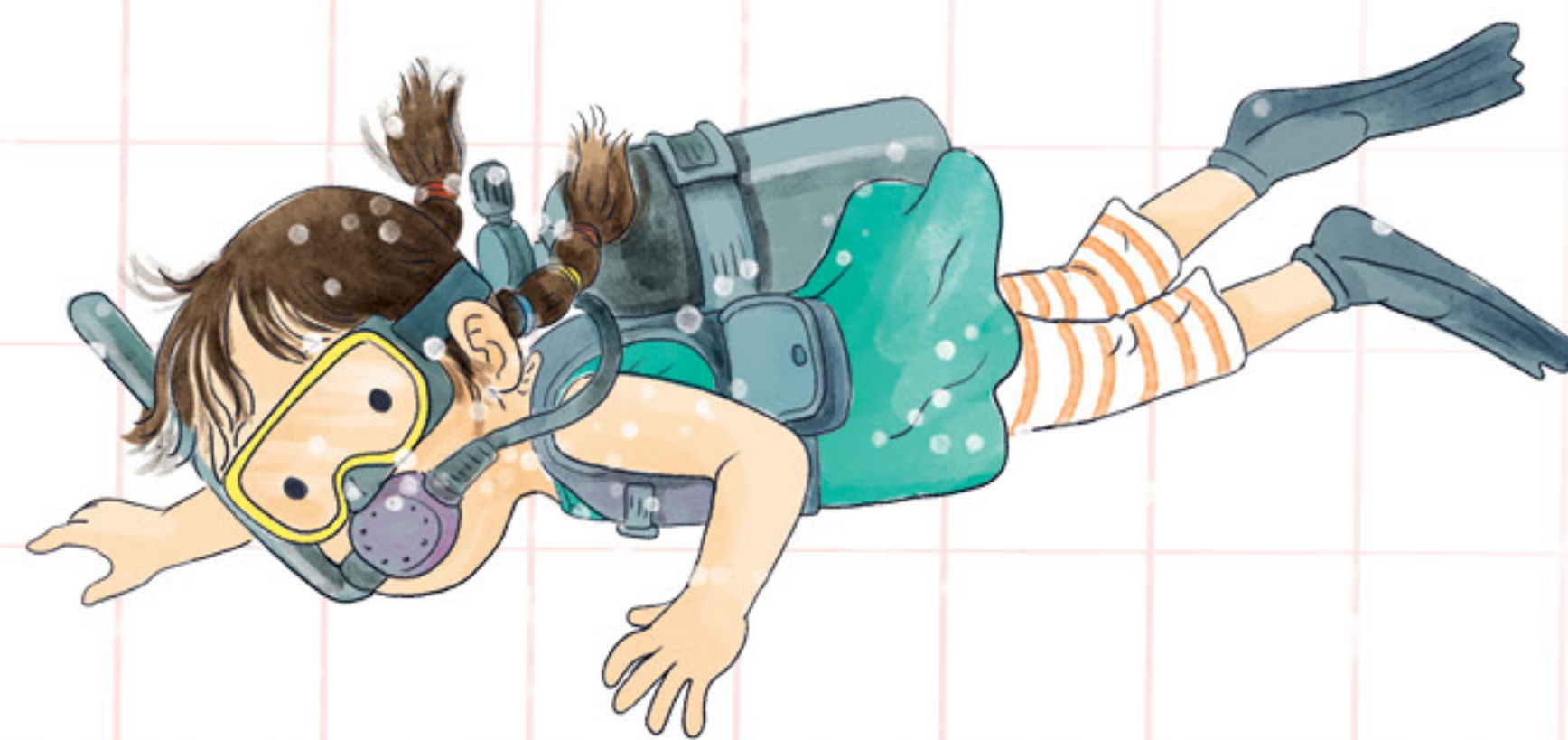
ทักษะความรู้ในการจัดกระบวนการ

- ทักษะการอ่านหนังสืออย่างมีความสุข
 - + เลือกหนังสือที่เหมาะสมกับช่วงวัยของเด็ก
 - + ขั้นตอน วิธีการ : อ่านและทิ้งระยะเวลาให้เด็กได้คิด
: อ่านจบตั้งคำถามปลายเปิด คำถามชวนคิด
 - + ให้เด็กได้เลือกหนังสือเอง เพื่อรู้สึกเป็นเจ้าของ และรักการอ่าน
 - + ทำกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ให้เด็กได้แลกเปลี่ยนความคิด
 - + เพิ่มบรรยากาศของการเรียนรู้
- การบูรณาการการอ่านกับเรื่องที่เรียนให้สอดคล้องกัน

ข้อเสนอแนะต่อโครงการ

- อยากให้มีการอบรมอย่างต่อเนื่อง และลงติดตามทุกภาคเรียน เพื่อเป็นกำลังใจให้ครู
- ต้องการชุดหนังสือเพิ่มเติมในการขยายการเรียนรู้ไปยังพื้นที่อื่น ๆ
- ต้องการให้ตัวหนังสือที่ใหญ่ขึ้น

โมเดลพื้นที่พัฒนาเด็กบนฐานของชุมชนน้ำ

มีข้อมูลที่น่าสนใจ ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

กลุ่มชุมชนเป็นฐาน

-แบบสังเกตพฤติกรรมเด็กหลังเข้าร่วม
โครงการพัฒนาเด็กด้วยหนังสือหัดอ่าน
ตามระดับ ชด อ่าน อาน อ้าน

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา

กลุ่มแกนนำขับเคลื่อนจำนวน 34 ท่าน

- ระดับชั้นที่รับผิดชอบ

46% อนุบาล

27% ก่อนวัยเรียน

- จำนวนเด็กที่รับผิดชอบ

39% 30 คนขึ้นไป

30% 10 – 19 คน

รูปแบบการใช้หนังสือกับเด็ก

37% อ่านครั้งละ 1 เล่ม

26% อ่านครั้งละ 2 เล่ม

41 % อ่านครั้งละ 2 เล่ม

38 % อ่านครั้งละ 1 เล่ม

53 % อ่านวันละ 1 ครั้ง

27% อ่านวันละ 2 ครั้ง

6% อ่านวันละ 3 ครั้ง

68% อ่านวันละ 1 ครั้ง

21% อ่านวันละ 2 ครั้ง

5% อ่านวันละ 3 ครั้ง

68% อ่านไป ตามไป อธิบายไป

จนจบเรื่อง

55% อ่านตามตัวอักษร

ไม่อธิบาย ไม่สอดแทรก

53% อ่านหนังสือให้

ฟังทุกวัน

58% อ่านทุกวัน

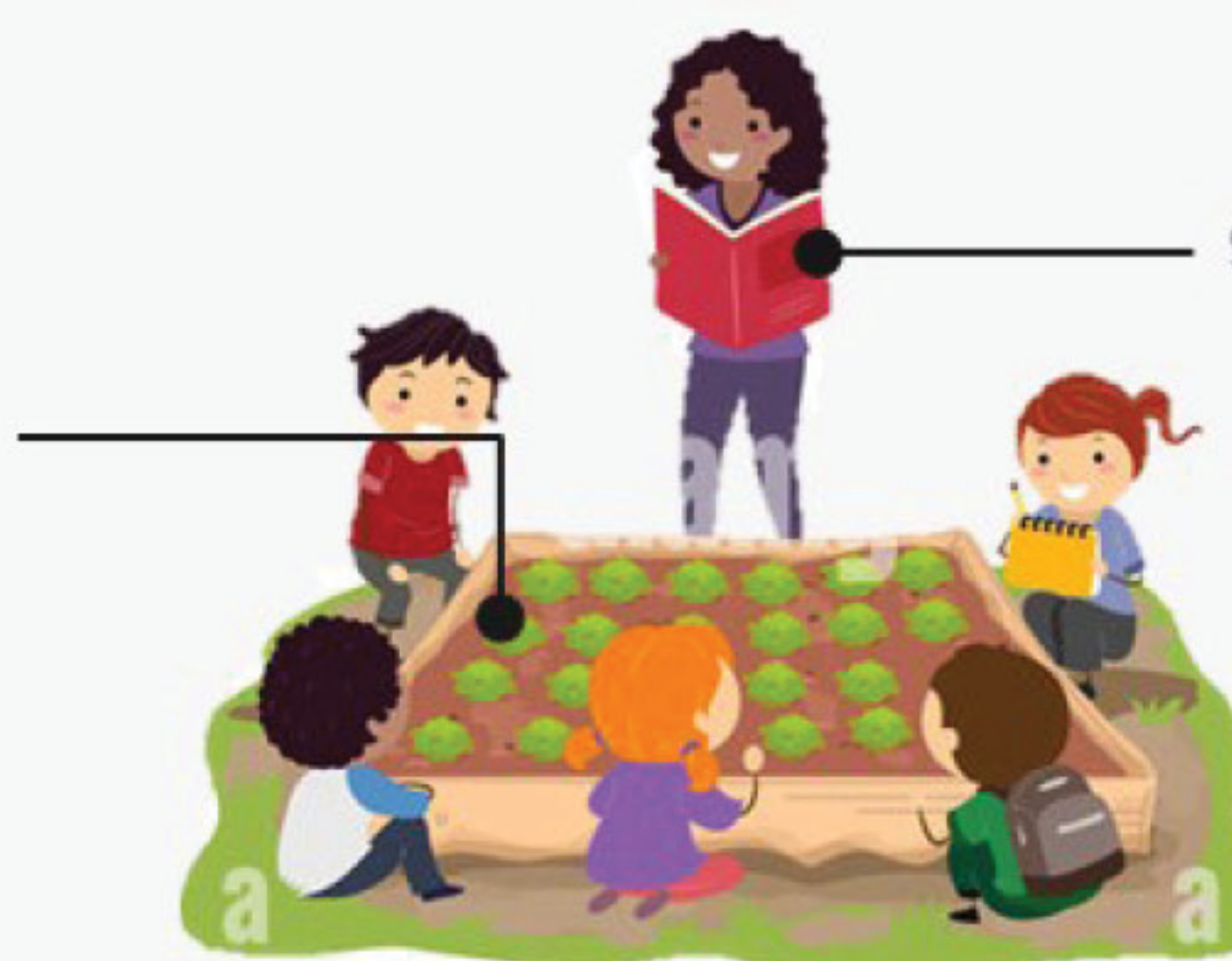
รูปแบบการใช้หนังสือกับเด็ก

24 % จัดกิจกรรมเชื่อมโยง
เนื้อหาทุกครั้ง

73 % จัดกิจกรรมเชื่อมโยง
เนื้อหาบางครั้ง

42% จัดกิจกรรมเชื่อมโยง
เนื้อหาทุกครั้ง

37 % จัดกิจกรรมเชื่อมโยงเนื้อหา
บางครั้ง

94 % จัดกิจกรรม

รณรงค์ส่งเสริม

การอ่าน

53% จัดกิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมการ
อ่าน

ความสนใจในการอ่านของเด็ก

เปลี่ยนแปลงดีขึ้นมาก

52% นำหนังสือให้ครูอ่านให้ฟัง

50% เด็กหยิบหนังสือมาเปิดอ่านด้วยตนเอง

เปลี่ยนแปลงดีขึ้น

73% ทำท่าเลียนแบบครูอ่านหนังสือ

70% พยายามฝึกอ่านด้วยตนเอง

63% เด็กให้ความสนใจอยู่กับหนังสือ

58% มีความพร้อมนั่งประจำที่เมื่อครูจะอ่านให้ฟัง

56% สนใจอ่านแม้เป็นเรื่องที่เคยอ่าน

55% มีสมาธิ จดจ่อกับหนังสือที่ครูอ่าน

52% ตั้งใจ อดทน รอจนครูอ่านจบ แม้อยากทำอย่างอื่น

50% เมื่อถึงเวลากิจกรรมอิสระ เดินเข้ามาหยิบหนังสืออ่าน

พัฒนาการทางการเรียนรู้

เปลี่ยนแปลงระดับดีขึ้น

76% เด็กรู้จักเรียนรู้ความหลากหลาย ความ

แตกต่างของสังคม

76% ยอมรับได้ถ้าเรื่องที่อยากฟังไม่ได้รับเลือกมาอ่าน

73% คิดต่อยอด เมื่อครูอธิบายรายละเอียด

73% เรียงลำดับเหตุการณ์ เรื่องราวที่ฟังได้

70% คิดได้เองโดยไม่ต้องอธิบาย

64% คิดเชื่อมโยงเรื่องราวที่ครูอ่านกับประสบการณ์
ตนเองได้

61% จำตัวละครในหนังสือที่ครูอ่านได้

60% รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน

พัฒนาการทางภาษา

เปลี่ยนแปลงในระดับดีขึ้น

- 76% จดจำคำ สะกดคำมาใช้ในการอ่าน
- 73% รู้จักองค์ประกอบของหนังสือ
- 70% เข้าใจคำศัพท์ต่าง ๆ
- 70% รู้ตัวเมื่ออ่านเข้าใจผิด และพยายามแก้ไขให้ถูกต้อง
- 67% บอก สอน ให้เพื่อนอ่าน พูดคำที่ถูกต้องได้
- 61% บอกชื่อหนังสือที่ครูอ่านได้ถูกต้อง
- 58% ชักถามเกี่ยวกับหนังสือที่ครูอ่านให้ฟัง

ผู้ปกครองให้ความสำคัญต่อการอ่านของลูก

เปลี่ยนแปลงในระดับดีขึ้น

- 67% ร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ ศพด./โรงเรียนจัดขึ้น
- 64% อ่านหนังสือให้ลูกฟังที่บ้าน
- 64% ปกครองอาสาสมัครอ่านหนังสือให้เด็กฟังที่โรงเรียน
- 55% ผู้ปกครองขอยืมหนังสือกลับบ้าน
- 55% สนใจ ไล่ถามเรื่องพัฒนาการทางภาษาของลูก

การเปลี่ยนแปลงของเด็ก : พัฒนาการทางภาษา

- เด็กมีคลังคำมากขึ้น
- เข้าใจประโยคที่ซับซ้อนมากขึ้น เข้าใจคำเชื่อมต่าง ๆ มากขึ้น เช่น แล้ว แต่ ก็
- การสื่อสาร – ใช้คำจากหนังสือมาสื่อสารได้
 - สื่อสารเข้าใจมากขึ้น อธิบายภาพในหนังสือได้
 - ตอบคำถามเกี่ยวกับตัวละครในหนังสือ
 - บอกเล่าเรื่องราวที่พบเจอในชีวิตประจำวันได้
 - พูดสนทนาโต้ตอบ ถ่ายทอดเรื่องราวตามจินตนาการได้

การเปลี่ยนแปลงของเด็ก : พัฒนาการเรียนรู้

- การคิดเชื่อมโยง สามารถเชื่อมโยงเรื่องราวในหนังสือกับชีวิตประจำวัน
 - นำเนื้อหาในนิทานมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น เรื่องของพัง
 - สามารถเรียงลำดับเนื้อหา เหตุการณ์ได้
 - เด็กมีจินตนาการ และช่างสังเกตมากขึ้น
 - เริ่มตั้งคำถามจากหนังสือ รู้จักตั้งคำถามมากขึ้น
 - มีสมาธิ นิ่งขึ้น รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนมากขึ้น
- ลดเวลาหน้าจอ

การเปลี่ยนแปลงของเด็ก : เด็กประถม

- ทักษะการอ่านเพิ่มขึ้น อ่านได้คล่องขึ้น สนใจการอ่านมากขึ้น สามารถอ่านนิทานที่มีข้อความสั้น ๆ ได้
 - มีทักษะการคิดเชื่อมโยง เชื่อมโยงเรื่องของหนังสือกับชีวิตประจำวันได้
 - วิเคราะห์เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นำมาปรับใช้ในชีวิตได้
 - มีจินตนาการ ความคิดริเริ่มใหม่ ๆ
- มีความสามารถในการเขียนมากขึ้น คลังคำมากยิ่งขึ้น และเขียนได้ถูกต้องมากขึ้น

การเปลี่ยนแปลง : ความสัมพันธ์ของเด็กและผู้ปกครอง

- ผู้ปกครองปรับเปลี่ยนตัวเอง สนใจการอ่านของลูกมากขึ้น
 - : เข้าห้องสมุดบ่อยขึ้น ยืมหนังสือกลับไปอ่านกับลูกที่บ้านมากขึ้น และอ่านให้ลูกฟังมากขึ้น
 - : ใส่ใจในเรื่องการอ่าน และรายละเอียดระหว่างวันในโรงเรียนของลูกมากขึ้น
 - : เปิดใจร่วมกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น (นอกจากเล่นนิทาน)
 - ✦ : ปรับลดเวลาหน้าจอ เปลี่ยนจากเล่นโทรศัพท์เป็นอ่านหนังสือเป็นตัวอย่างให้ลูกเห็น

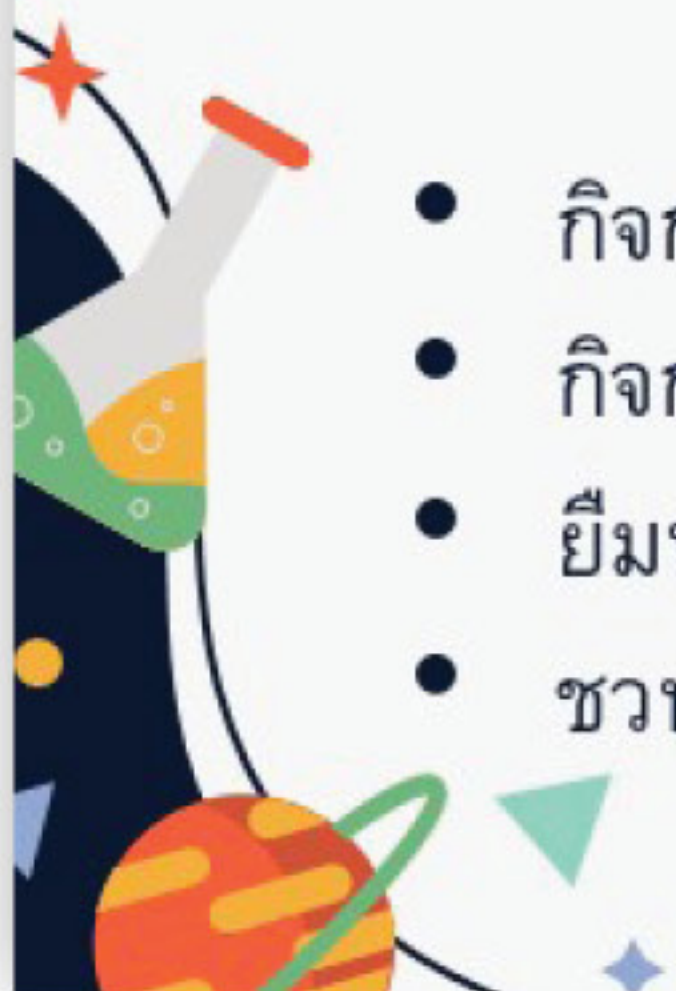
การเปลี่ยนแปลง : ความสัมพันธ์ของเด็กและผู้ปกครอง

- พี่น้องชวนกันอ่าน ชวนกันเล่าเรื่อง พี่เล่าให้น้องฟัง
- ได้ใช้เวลาร่วมกันในครอบครัว
- เด็กมีความสุขเวลาผู้ปกครองอ่านให้ฟัง

การต่อยอดจากการใช้หนังสือ

- กระตุ้นเด็กให้แสดงความคิดเห็น ตอบคำถาม
- กิจกรรมต่อยอดจากหนังสือ
 - : Play&Learn Plearn หลังการอ่าน เช่น ทายคำศัพท์
 - กิจกรรมประดิษฐ์
 - : พัฒนานิทานหน้าเดียวสอดแทรกคุณธรรมให้เด็กอ่าน
 - : กระตุ้นให้เด็กเล่านิทานจากภาพ
- กิจกรรมห้องสมุดมีชีวิต
- กิจกรรมประกวดนักเล่านิทาน
- ยืมหนังสือกลับบ้านให้อ่านกับผู้ปกครอง
- ชวนพ่อแม่ อ่านนิทานให้ลูกฟังก่อนกลับบ้าน

ทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้

- ทักษะในการอ่านนิทาน
 - : การใช้น้ำเสียงให้เด็กสนใจ ใช้เสียงสูง ต่ำ สร้างจังหวะ โทนเสียงที่ดึงดูด
 - : การกระตุ้นให้เด็กมีส่วนร่วมในการตอบคำถาม
 - : การหยุดให้เด็กมีโอกาสคิด แสดงความเห็น
 - : การตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นจินตนาการ เกิดปฏิสัมพันธ์ เชื่อมโยงชีวิตจริง
 - : การวางแผนการอ่าน โดยดูความสนใจของเด็ก
- การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ พื้นที่ปลอดภัย
- มั่นใจในการถ่ายทอดความรู้ กระบวนการส่งเสริมการอ่านกับครูศพด. โรงเรียนอื่น ๆ ในพื้นที่

การขยายการทำงาน

- เครือข่ายผู้ปกครอง
 - : ถ่ายทอดความรู้ให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญ และคุณค่าของการอ่าน
 - : ส่งเสริมให้เกิดการอ่านที่บ้านกับลูก เช่น ยืมหนังสือกลับบ้าน อ่านหนังสือวันละเล่ม ส่งคลิปวิดีโออ่านกับลูกทางไลน์ พาลูกเข้าร่วมกิจกรรม
- ครู ศพด.
 - : แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เทคนิคให้เพื่อนในศพด. หรือ ศพด. ใกล้เคียงได้เรียนรู้ด้วย
 - : ชวนครูท่านอื่นนำเด็กทำกิจกรรมต่อยอดจากหนังสือ

การขยายการทำงาน

- โรงเรียนในระดับประถมศึกษา
: ขยายแนวคิด ความรู้ เทคนิคที่ได้ไปยังโรงเรียนเครือข่าย
- ขยายกิจกรรมส่งเสริมการอ่านไปในระดับตำบล และทุกหมู่บ้าน (โดยมีกลไก คณะทำงานตำบลครอบครัวยิ้ม และนักส่งเสริมการอ่านเป็นกลไกสำคัญในการขยาย)
- จัดอบรมความรู้เทคนิคการใช้หนังสือนิทาน ไปยังกลุ่มต่าง ๆ เช่น กลุ่มสตรีและศูนย์พัฒนาครอบครัวในตำบล ผู้ปกครองเพื่อเตรียมรับเด็กคืนจากสถานพินิจฯ วิทยากรครอบครัวระดับจังหวัดยโสธร

การขยายการทำงาน

- เสนอการอ่าน เป็นเนื้อหาในการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนรายวิชานักสร้างสรรค์ศักยภาพเด็กและเยาวชนในจังหวัดกาฬสินธุ์ ร่วมกับมหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์ ในงานวิจัยโครงการพัฒนารายวิชานักสร้างสรรค์ศักยภาพเด็กและเยาวชนในท้องถิ่นจังหวัดกาฬสินธุ์

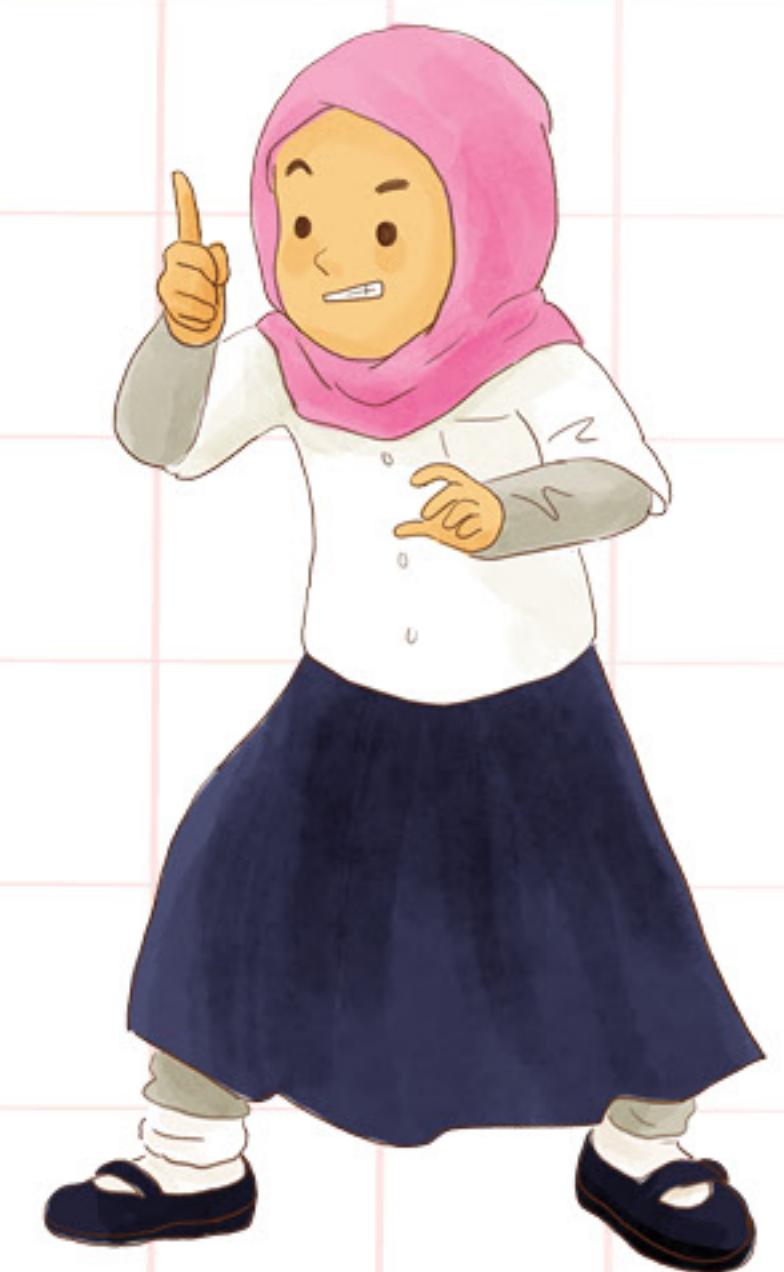
ข้อเสนอแนะ

- พัฒนาสื่อส่งเสริมการอ่านที่เข้าถึงง่าย เช่น วิดีโอแนะนำการอ่านให้กับผู้ปกครอง หนังสือเสียงเด็กในครอบครัวที่ผู้ปกครองไม่สามารถอ่านหนังสือได้ หรือพื้นที่ที่เข้าไม่ถึงการอ่าน

โมเดลพื้นที่ชุมชนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาเด็ก ในระบบออนไลน์

มีข้อมูลที่น่าสนใจ ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

กลุ่ม เรียนรู้บนชุมชนออนไลน์

- แบบสังเกตพฤติกรรมเด็กหลังเข้าร่วมโครงการ
- บทเรียนการพัฒนาเด็กด้วยหนังสือหัดอ่าน
ตามระดับ ชูด อ่าน อาน อ้าน

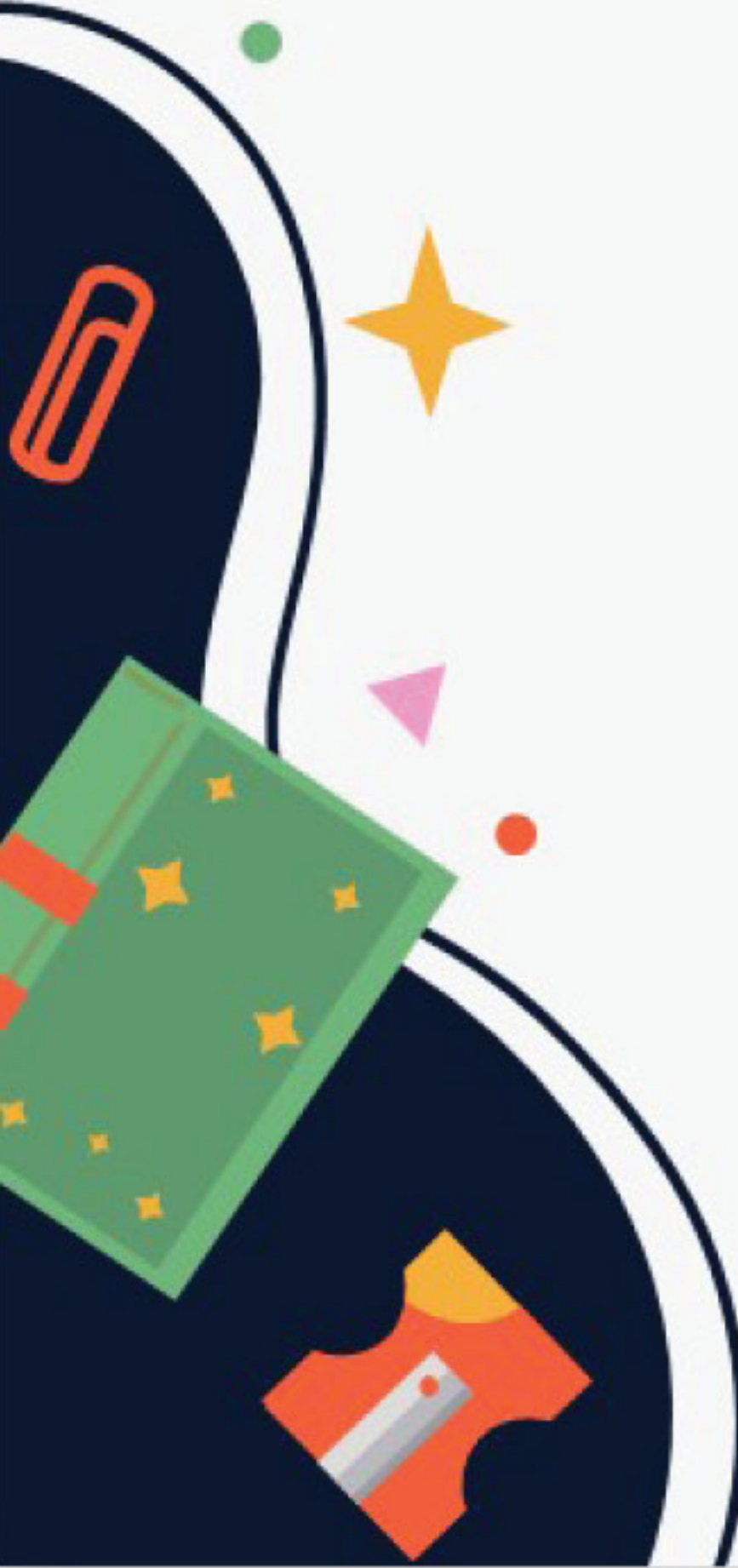

01

แบบสังเกตพฤติกรรมเด็กหลังเข้าร่วม
โครงการ

กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา

กลุ่มศูนย์พัฒนาเด็ก / โรงเรียน จำนวน 37
แห่ง

01

กลุ่มครอบครัว จำนวน 13 คน

02

01

กลุ่มศพด. / โรงเรียน

- ระดับชั้นที่รับผิดชอบ

24% หลายชั้น

21% อนุบาล 3

22% ประถมศึกษาปีที่ 2

- จำนวนเด็กที่รับผิดชอบ

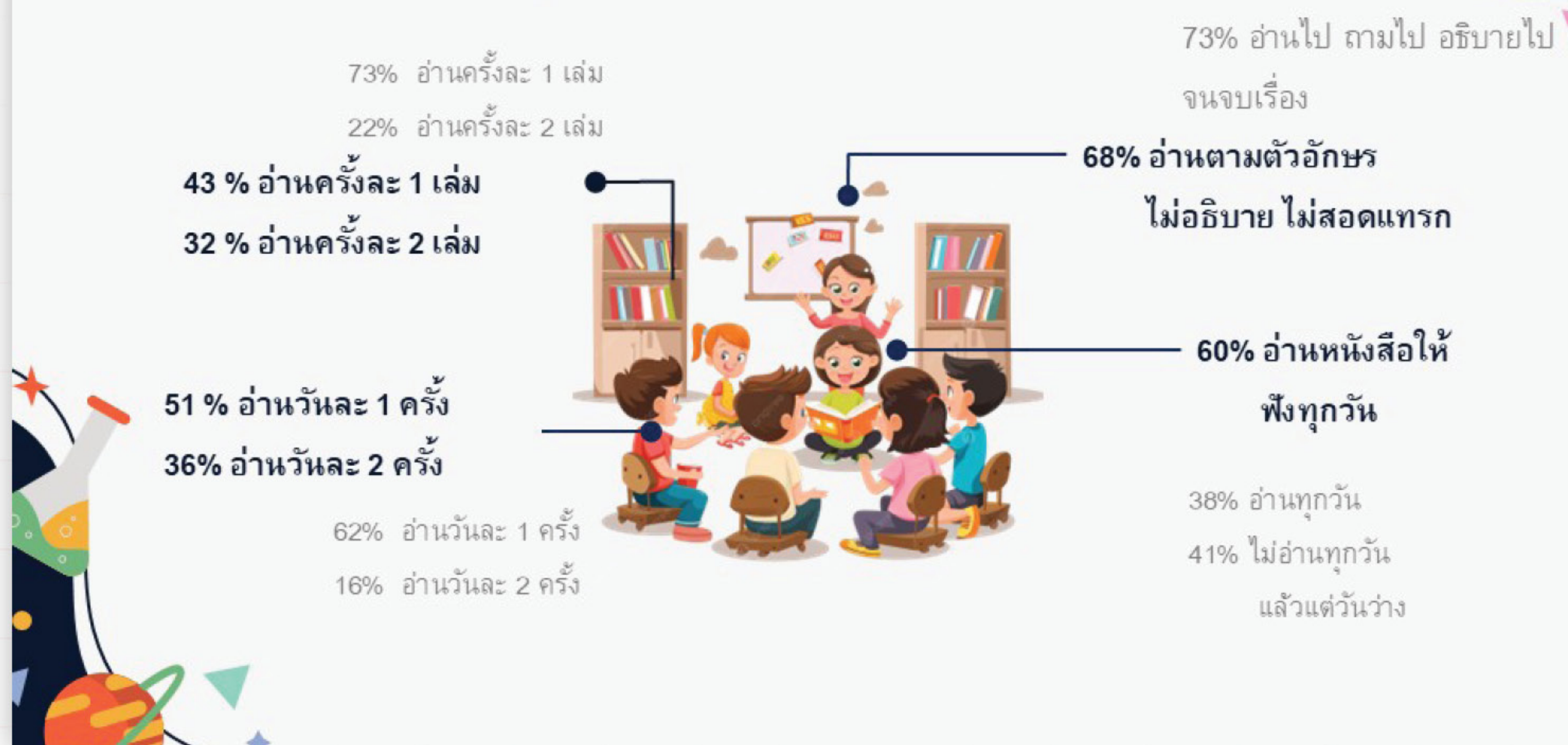
46% 10 – 19 คน

30% 20 – 29 คน

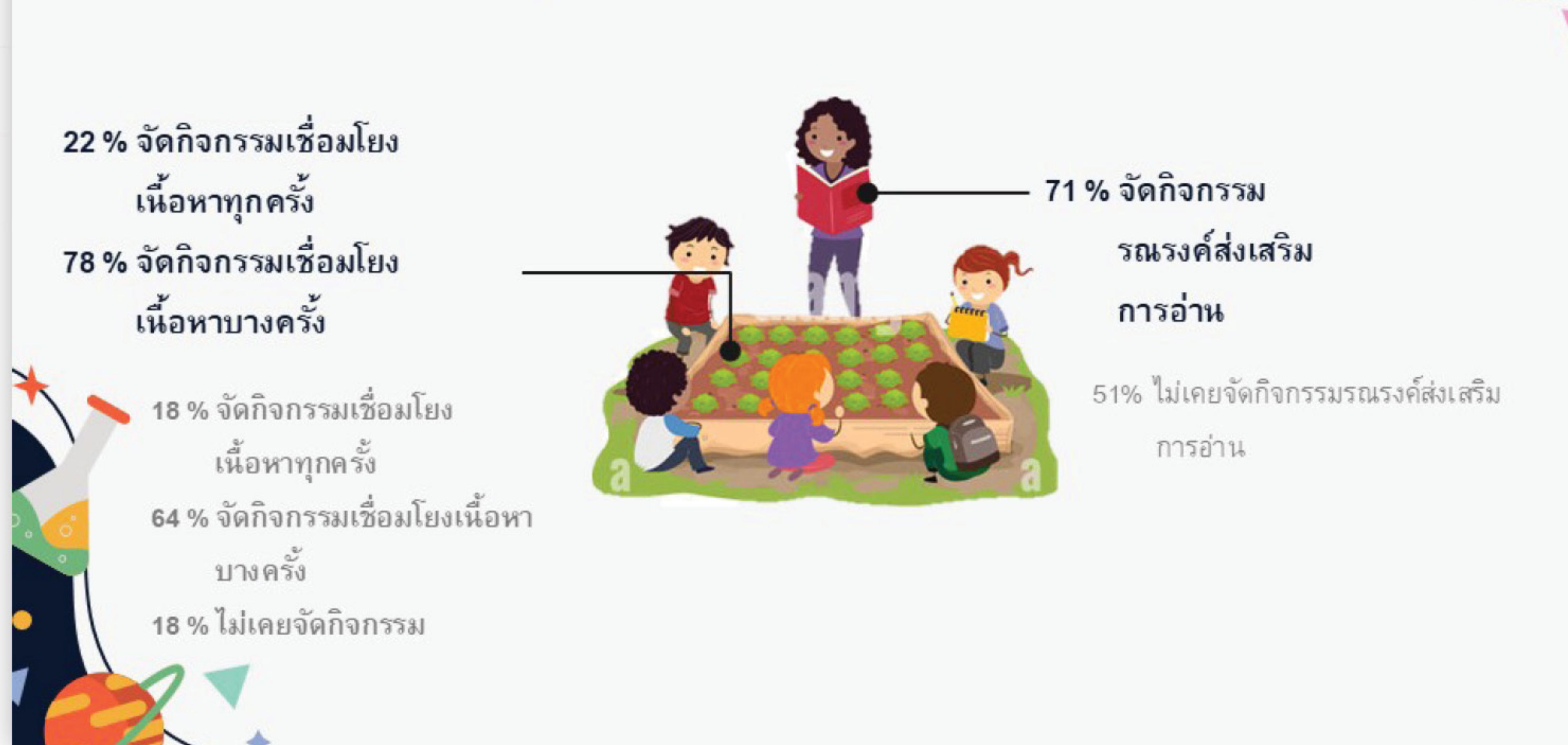
14% 30 คนขึ้นไป

รูปแบบการใช้หนังสือกับเด็ก

รูปแบบการใช้หนังสือกับเด็ก

ความสนใจในการอ่านของเด็ก - ดีขึ้นมาก

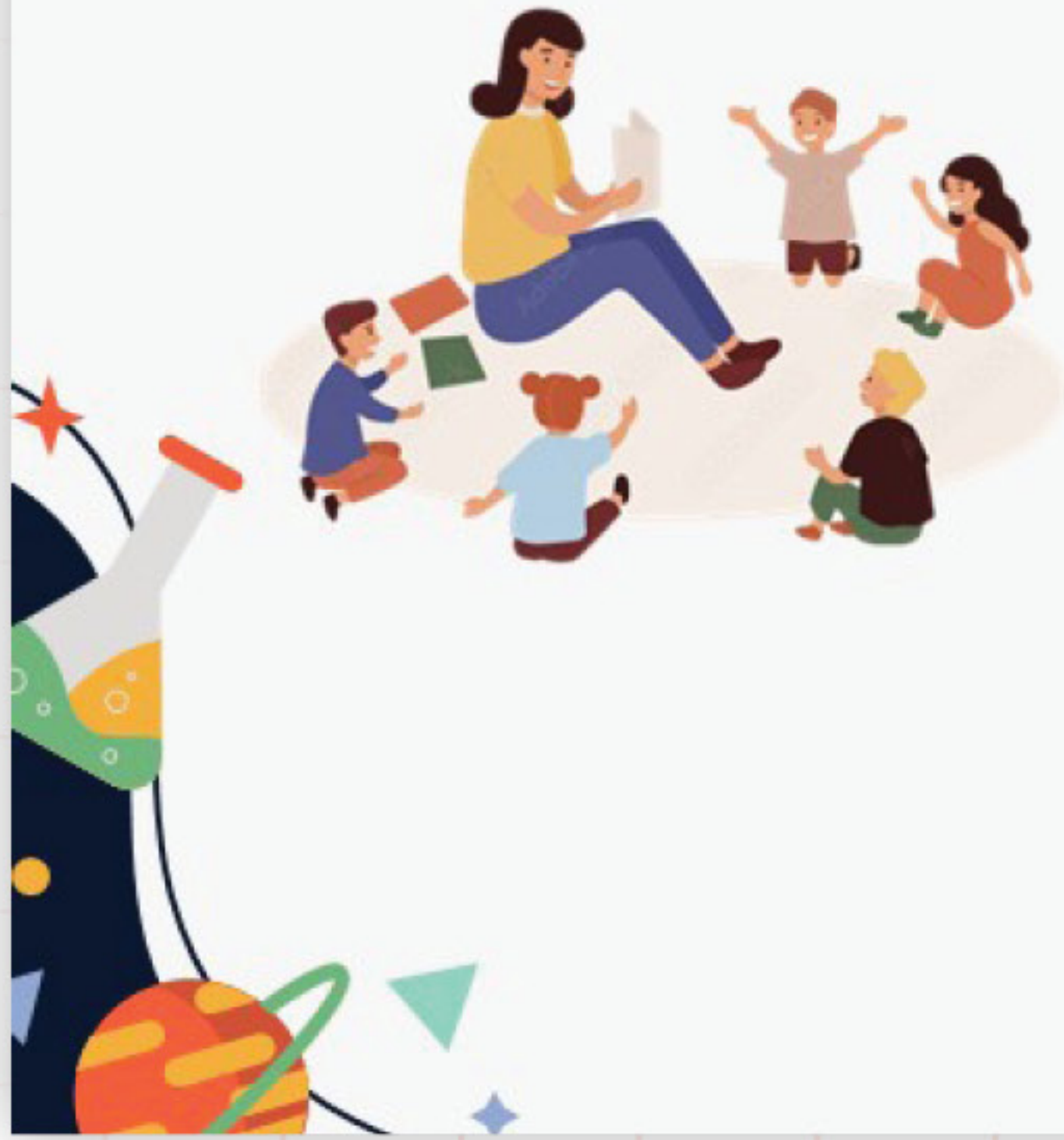
- 69% พร้อมนั่งประจำที่เมื่อครูจะอ่าน
- 64% เด็กหยิบหนังสือมาเปิดอ่านดูด้วยตนเอง
- 58% พยายามฝึกอ่านด้วยตนเอง
- 58% มีสมาธิ จดจ่อกับหนังสือที่ครูอ่าน
- 58% สนใจอ่านแม้เป็นเรื่องที่เคยอ่าน
- 57% ตั้งใจ อดทน รอจนครูอ่านจบ แม้อยากทำอย่างอื่น
- 54% เด็กให้ความสนใจอยู่กับหนังสือ
- 53% เด็ก ๆ ชอบนำหนังสือมาให้ครูอ่านให้ฟัง

ความสนใจในการอ่านของเด็ก - ดีขึ้น

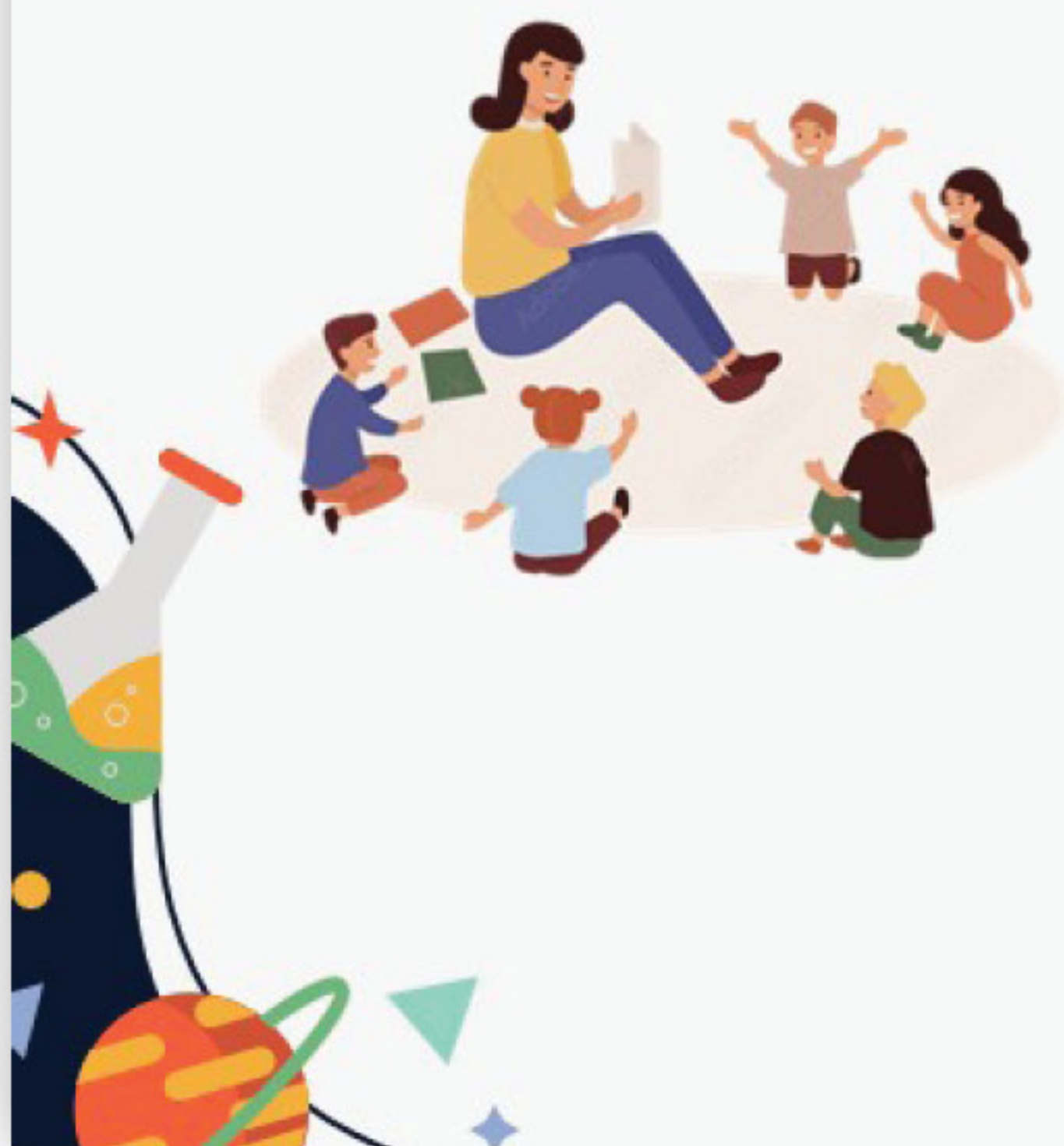
- 61% เด็กทำท่าเลียนแบบครูอ่านหนังสือ
- 56% เวลากิจกรรมอิสระ เด็กเดินเข้ามุมและหยิบหนังสืออ่าน

พัฒนาการทางการเรียนรู้ - ดีขึ้นมาก

- 72% จำตัวละครในหนังสือที่ครูอ่านได้
- 55% เด็กรู้จักเรียนรู้ความหลากหลาย ความแตกต่างของสังคม
- 51% รับฟังความคิดเห็นของเพื่อน
- 50% เรียงลำดับเหตุการณ์ เรื่องราวที่ฟังได้

พัฒนาการทางการเรียนรู้ - ดีขึ้น

- 71% คิดต่อยอด เมื่อครูอธิบายรายละเอียด
- 63% คิดได้เองโดยไม่ต้องอธิบาย (ระดับปานกลาง)
- 58% ยอมรับได้ถ้าเรื่องที่อยากฟังไม่ได้รับเลือกมาอ่าน
- 53% คิดเชื่อมโยงเรื่องราวที่ครูอ่านกับประสบการณ์ตนเองได้

พัฒนาการทางภาษา

- ดีขึ้นมาก

81% บอกชื่อหนังสือที่ครูอ่านได้ถูกต้อง

57% รู้จักองค์ประกอบของหนังสือ

50% ชักถามเกี่ยวกับหนังสือที่ครูอ่านให้ฟัง

44% บอก สอน ให้เพื่อนอ่าน พูดคำที่ถูกต้องได้

- ดีขึ้น

61% เข้าใจคำศัพท์ต่าง ๆ

56% รู้ตัวเมื่ออ่าน/เข้าใจผิด และพยายามแก้ไขให้ถูกต้อง

50% จดจำคำ สะกดคำมาใช้ในการอ่าน

ผู้ปกครองให้ความสำคัญต่อการอ่านของลูก

- ดีขึ้นมาก

48% เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่ ศพด./โรงเรียนจัดขึ้น

- ดีขึ้น

44% อ่านหนังสือให้ลูกฟังที่บ้าน

44% สนใจ ไล่ถามเรื่องพัฒนาการทางภาษาของลูก

44% ปกครองไม่ยืมหนังสือกลับบ้าน

- ไม่เปลี่ยนแปลง

58% ผู้ปกครองอาสาสมัครอ่านหนังสือให้เด็กฟังที่โรงเรียน

พัฒนาการทางภาษาของเด็กหลังเข้าร่วมโครงการ

- เพิ่มพูนคลังคำมากขึ้น โดยเฉพาะคำที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตของตน
- มีความเข้าใจ สามารถชี้ข้อความ อ่านตามที่ตนเองเข้าใจได้
- มีการใช้คำเชื่อมประโยค พูดเป็นประโยคยาวขึ้น ออกเสียงชัดขึ้น
- สื่อสารได้ดีขึ้น บอกเล่าเรื่องราวได้คล่อง
- ใช้คำศัพท์ที่ซับซ้อนขึ้น เข้าใจโครงสร้างของภาษา
- กล้าสนทนาโต้ตอบ สื่อสาร มั่นใจในการสื่อสาร มั่นใจในตนเองมากขึ้น
- พูดคุย ออกความเห็นได้อิสระ

พัฒนาการทางการเรียนรู้

- พูดคุยเนื้อเรื่อง จดจำตัวละคร ลำดับเหตุการณ์ได้
- เชื่อมโยงเรื่องราวกับชีวิตประจำวัน ประสพการณ์ บอกเล่าเรื่องราวของตัวเองที่เหมือนในหนังสือได้
- มีการคิด วิเคราะห์ สังเกต เปรียบเทียบ จำแนก ตีความได้
- อุดหนุนรอยในการตอบคำถาม สนใจตั้งคำถาม
- มีสมาธิจดจ่อในการฟังมากขึ้น

พัฒนาการทางการเรียนรู้

- เรียนรู้ความหลากหลายของตัวละคร ยอมรับความแตกต่างของแต่ละคน
 - รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนมากยิ่งขึ้น
 - ลดการล้อเลียน กลั่นแกล้งรังแก
 - เรียนรู้การแบ่งปัน จากเนื้อหาในนิทาน
 - เสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา จัดการเรื่องต่าง ๆ ในชั้นเรียน
- มีไอเดียชวนทำกิจกรรมใหม่ ๆ

ทักษะการอ่านของเด็กประถม

- เด็กที่อ่านไม่คล่อง สามารถผสมสระได้/ เด็กที่บกพร่องทางภาษามีพัฒนาการดีกว่าเดิม
- อ่านได้ด้วยตนเอง และคอยช่วยเหลือเพื่อนที่อ่านไม่คล่อง
- รักการอ่านมากขึ้น เมื่อก่อนเจอนิทานที่ตัวหนังสือมากเกินไปอ่านไม่ออก อ่าน อาน อ้าน ช่วยให้อ่านได้ง่าย ๆ ได้
- มั่นใจในการอ่านมากขึ้น สะกดคำที่แปลกใหม่ได้มั่นใจขึ้น
- ตั้งคำถามเชื่อมโยงกับชีวิตประจำวัน

ทักษะการคิดของเด็กประถม

- มีจินตนาการ คิดสร้างสรรค์ เล่าเรื่องในนิทานได้ดีขึ้น
- คิดนอกกรอบมากขึ้น
- กล้าสื่อสารความคิดที่แตกต่างจากเพื่อน
- กล้าแสดงความคิดเห็นจากหนังสือที่อ่าน
- ลำดับเหตุการณ์ คิดตามเรื่องราวได้ดีขึ้น กล้าพูดคุยกับเพื่อนมากขึ้น

ทักษะการเขียนของเด็กประถม

- สามารถเขียนคำ ประโยคได้มากขึ้น ถูกต้องขึ้น
- รู้จักคำศัพท์ รวมถึงคำศัพท์ร่วมสมัย ฝึกการเขียนตามคำบอกได้
- เขียนประโยค ข้อความที่มีความหมายซับซ้อนกว่าเดิมได้
- สามารถเขียนเพื่อสื่อความหมาย ถ่ายทอดความคิดได้

ความสัมพันธ์ของเด็กและครอบครัว

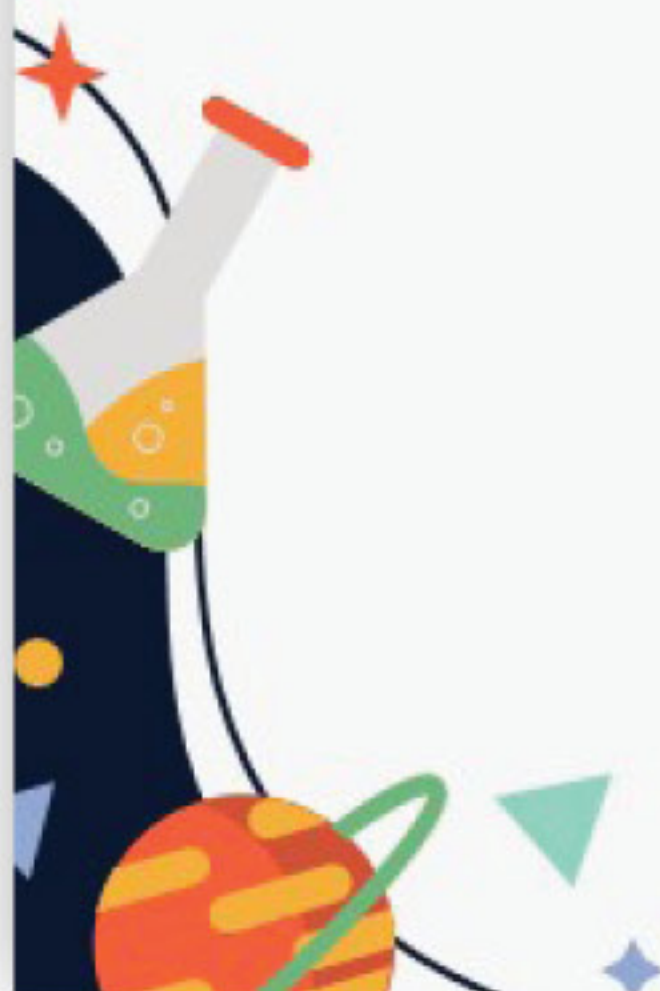
- มีเวลาคุณภาพร่วมกันมากขึ้น
: มีเวลาอ่านร่วมกัน มีกิจกรรมร่วมกันโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย ช่วย
สร้างความรักความผูกพันระหว่างกัน
: ลดเวลาหน้าจอของคนทั้งครอบครัว เพิ่มเวลาอ่านด้วยกัน
: มีกิจกรรมทำร่วมกันมากขึ้น เช่น ทำอาหาร ดูแลดูฉายที่ไม่สบาย
- เด็กภูมิใจที่อ่านได้ แม่ดีใจที่ลูกมีพัฒนาการในการอ่าน
- ผู้ปกครองเข้าใจพัฒนาการทางภาษา ลดความคาดหวัง กดดันให้อ่านออกเขียนได้ ลด
ความเครียด เด็กมีความสุข

การต่อยอดในฐานะกระบวนการอ่าน อ่าน อ่าน

- พัฒนากิจกรรมต่อยอด เช่น คิดคำจากสระที่กำหนด, ศิลปะ, อาหาร
- ทำนิทานของตนเอง
- กระตุ้นการตั้งคำถามของเด็ก
- ส่งเสริมการอ่านตามความถนัดของเด็ก ให้เด็กเลือกหนังสือที่ชอบ มา
อ่านให้เพื่อนฟังเพื่อความเข้าใจ
- ขยายเวลาการอ่าน และกลุ่มนักเรียนให้ได้ฟังทั้งโรงเรียน
- บูรณาการในรายวิชาภาษาไทย

ทักษะ ความรู้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้

- มีความเข้าใจในการอ่านนิทานเพิ่มมากขึ้น การอ่านให้เด็กสนุก กระตุ้นความคิดของเด็ก
- เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้อย่างอิสระ ครูเป็นโค้ช คอยช่วยเหลือกระตุ้นการอ่าน เป็นผู้อ่านให้เด็กฟัง อ่านตามตัวหนังสือ ไม่เล่าจากตัวเอง และส่งเสริมให้เด็กอ่านเอง
- ต่อยอดกิจกรรมกับเด็ก
- บูรณาการส่งเสริมการอ่านในรูปแบบที่หลากหลาย

ทักษะ ความรู้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้

- ใช้กระบวนการที่ได้เรียนรู้ ในการส่งเสริมการอ่าน
 - : เตรียมความพร้อม สร้างความเชื่อมั่นกับเด็ก
 - : สร้างบรรยากาศผ่อนคลาย
 - : ส่งเสริมการมีส่วนร่วมกับเด็ก ตั้งคำถามชวนคิด
 - : กำหนดเวลาอ่านให้เป็นกิจวัตร
 - : เชื่อมโยงการอ่านกับกิจกรรมสร้างสรรค์
 - : เลือกหนังสือที่เหมาะสมกับช่วงวัย
 - : ประเมินความก้าวหน้า สะท้อนผลการพัฒนา ชื่นชมเด็ก
- จัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นการเรียนรู้ เช่น
 - : จัดมุมหนังสือที่เด็กสามารถหยิบอ่านได้ง่าย อ่านได้บ่อย
 - : กายภาพที่เอื้อต่อการอ่าน เช่นมีแสงเข้าถึงแต่ไม่ร้อน วางหมอน ให้นั่ง นอนอ่านได้

การขยายการทำงานร่วมกับเครือข่ายอื่น ๆ

- เครือข่ายผู้ปกครอง : ทำกิจกรรมยืมหนังสือกลับบ้าน เพื่ออ่านกับลูก
- เชื่อมประสานกับมหาวิทยาลัย มีนักศึกษามาเล่านิทาน ทำกิจกรรมกับเด็ก
- เชื่อมประสานกับ อบต. และวิทยาลัยชุมชน สาขาการพัฒนาเด็กปฐมวัย

เรื่องดีที่อยากบอก

- มีความสุขในการใช้อ่าน อาน อ่าน เพราะเด็กเกิดจินตนาการ กล้าตั้งคำถาม
- ทักษะที่เด็กพัฒนาไม่ใช่แค่ภาษา แต่คือทักษะการเรียนรู้
- เด็กรักการอ่านมากขึ้น มีเด็กเล็กอ่านได้ และอ่านออกเสียง ช่วยอ่านให้พี่ซึ่งเป็นชาติพันธุ์ฟัง ทำให้พี่เข้าใจ และน้องช่วยสอนการอ่านให้พี่ ทำให้พี่เริ่มอ่านได้ที่ละคำ
- รร.ขนาดเล็กไม่มีไฟฟ้า สัญญาณโทรศัพท์เพิ่งเข้า การได้นั่งให้อ่าน อาน อ่าน เป็นเครื่องมือสำคัญมากต่อการเรียนรู้ของเด็กในโรงเรียน (มีชั้นเด็กเล็กถึง ป.2)

02

กลุ่มพ่อแม่ ผู้ปกครอง

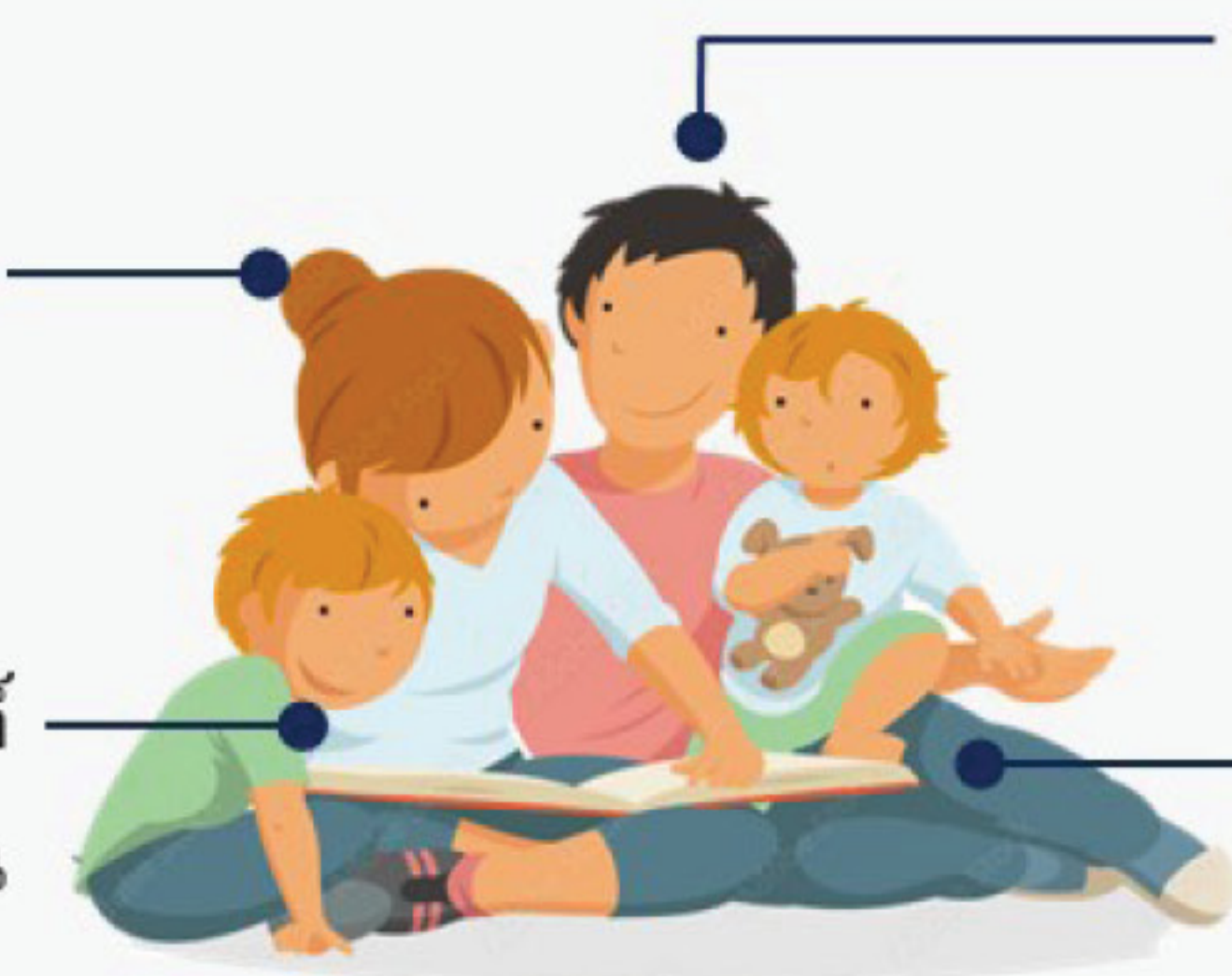
รูปแบบการใช้หนังสือกับลูก

82 % อ่านให้ฟังทุกวัน

62% อ่านให้ฟังทุกวัน

72% เคยเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์
ส่งเสริมการอ่าน

87% เคยเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ส่งเสริมการอ่าน

89% อ่านตามตัวอักษร ไม่
อธิบาย อย่างไม่สอแทรก

54 % อ่านไป ตามไป อธิบายไป
จนจบเรื่อง

67% อ่านวันละ1 ครั้ง
50% อ่านครั้งละ 3 เล่ม

77% อ่านวันละ 1 ครั้ง
31% อ่านครั้งละ 3 เล่ม

ทักษะการใช้ภาษาและการเรียนรู้ - ดีขึ้นมาก

- 83% เล่าเรื่องราวในหนังสือให้พ่อแม่ฟังได้
- 72% เข้าใจเรื่องราวในหนังสือได้เป็นอย่างดี
- 72% สามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์จากหนังสือกับชีวิตจริงได้
- 67% เข้าใจคำศัพท์ต่าง ๆ จากหนังสือ
- 61% ใช้คำศัพท์ในหนังสือพูดคุย สื่อสาร

การเสริมสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว - ดีขึ้นมาก

- 94% ครอบครัวมีการอ่านหนังสือร่วมกัน
- 89% การอ่านหนังสือร่วมกันทำให้ครอบครัวมีความสุขมากขึ้น
- 89% ทำให้เข้าใจลูกมากขึ้น
- 83% ลูกมีการนำหนังสือมาให้พ่อแม่อ่านให้ฟัง หรืออ่านให้พ่อแม่ฟัง

พัฒนาการทางภาษา

- สื่อสาร เล่าเรื่องเป็นลำดับได้ นำคำศัพท์จากหนังสือมาสื่อสาร
- อ่านคล่องขึ้น คลังคำศัพท์มากขึ้น
- ทักษะคิดต่อการเขียนหนังสือดีขึ้น ไม่ปฏิเสธการเขียน

ทักษะการอ่านของเด็กประถม

- มั่นใจในการอ่านมากขึ้น กล้าอ่านออกเสียง จากเดิมไม่กล้า เพราะกลัวอ่านผิด
- อ่านภาษาไทยได้มากขึ้น
- เขียนคำสะกด คำสองพยางค์ คำควบกล้ำ มีทัศนคติ ปะ/ไม่ปะ วิสรวน

พัฒนาการทางการเรียนรู้

- สังเกตสภาพแวดล้อมมากขึ้น และสามารถสังเกตภาษากายของคนรอบข้างได้มากยิ่งขึ้น
- เชื่อมโยงเรื่องราวในหนังสือกับชีวิตประจำวัน/ โลกรอบตัวมากขึ้น เช่น สัญญาณไฟ บอกได้ว่าไฟเขียว อาหารที่พบแล้วเหมือนในหนังสือ หรือเมื่อไฟดับจะต้องทำอะไร

ทักษะการคิดของเด็กประถม

- เกิดการใช้ความคิด และการสังเกตมากขึ้น
- ใช้จินตนาการตามหนังสือ และประดิษฐ์สิ่งของ หรือวาดภาพจากสิ่งที่ได้เห็น
- บอกเล่าความสัมพันธ์ของตัวละครได้ เชื่อมโยงตัวละครคนแต่ละตัวได้
- เชื่อมโยงเรื่องราวเป็น Mind Map และอธิบายรายละเอียด ขยายความเป็นประโยชน์ที่ดีขึ้น

ทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้

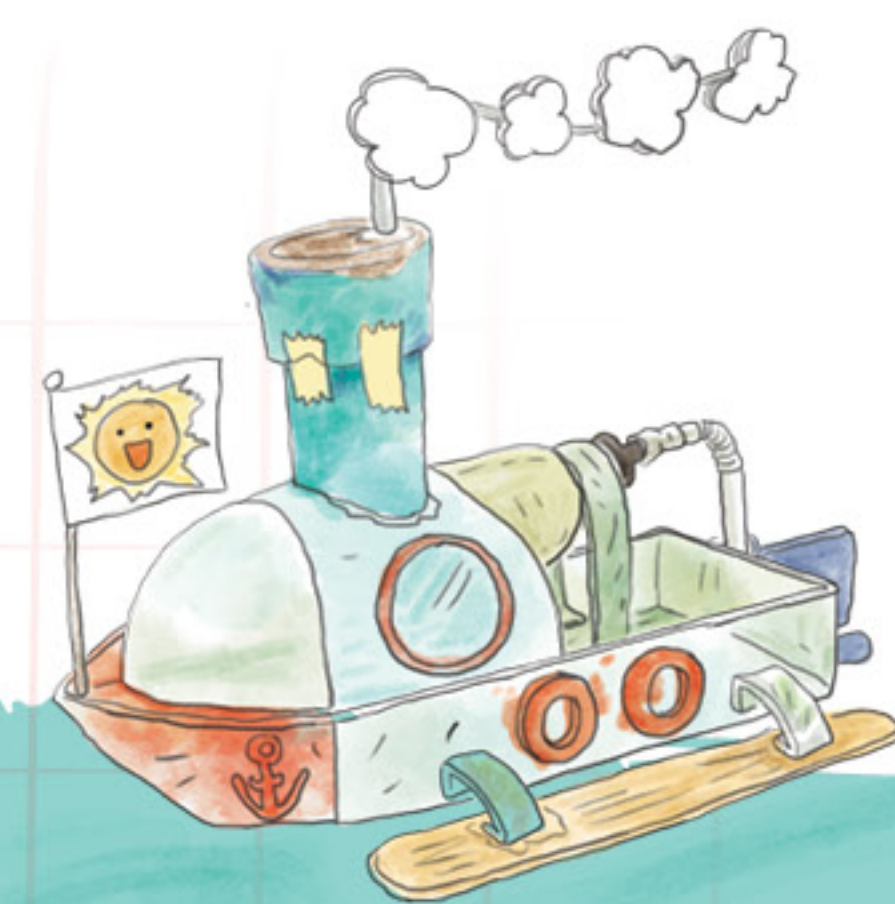
- มีความเข้าใจในการอ่าน การใช้หนังสือวรรณกรรมในการส่งเสริมทักษะและการเรียนรู้ของลูก
- ใช้หนังสืออย่างมีความสุข สนุก ไม่บังคับลูก เลือกเล่มที่ลูกชอบ
- มีทักษะการตั้งคำถาม และตอบคำถาม ได้บทสนทนาที่สนุกมากขึ้น
- ♦ ปรับกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับลูก

การต่อยอดจากการใช้ อ่าน อาน อ่าน

- บอกเล่าเทคนิคการอ่านหนังสือกับเพื่อนที่เป็นคุณแม่
- หากิจกรรมทำร่วมกับลูก
- มอบหนังสือให้ศูนย์พัฒนาเด็กใกล้บ้าน เพื่อเป็นเครื่องมือส่งเสริมการอ่านให้กับเด็ก ๆ ในศูนย์ต่อไป

ภาคผนวก ข

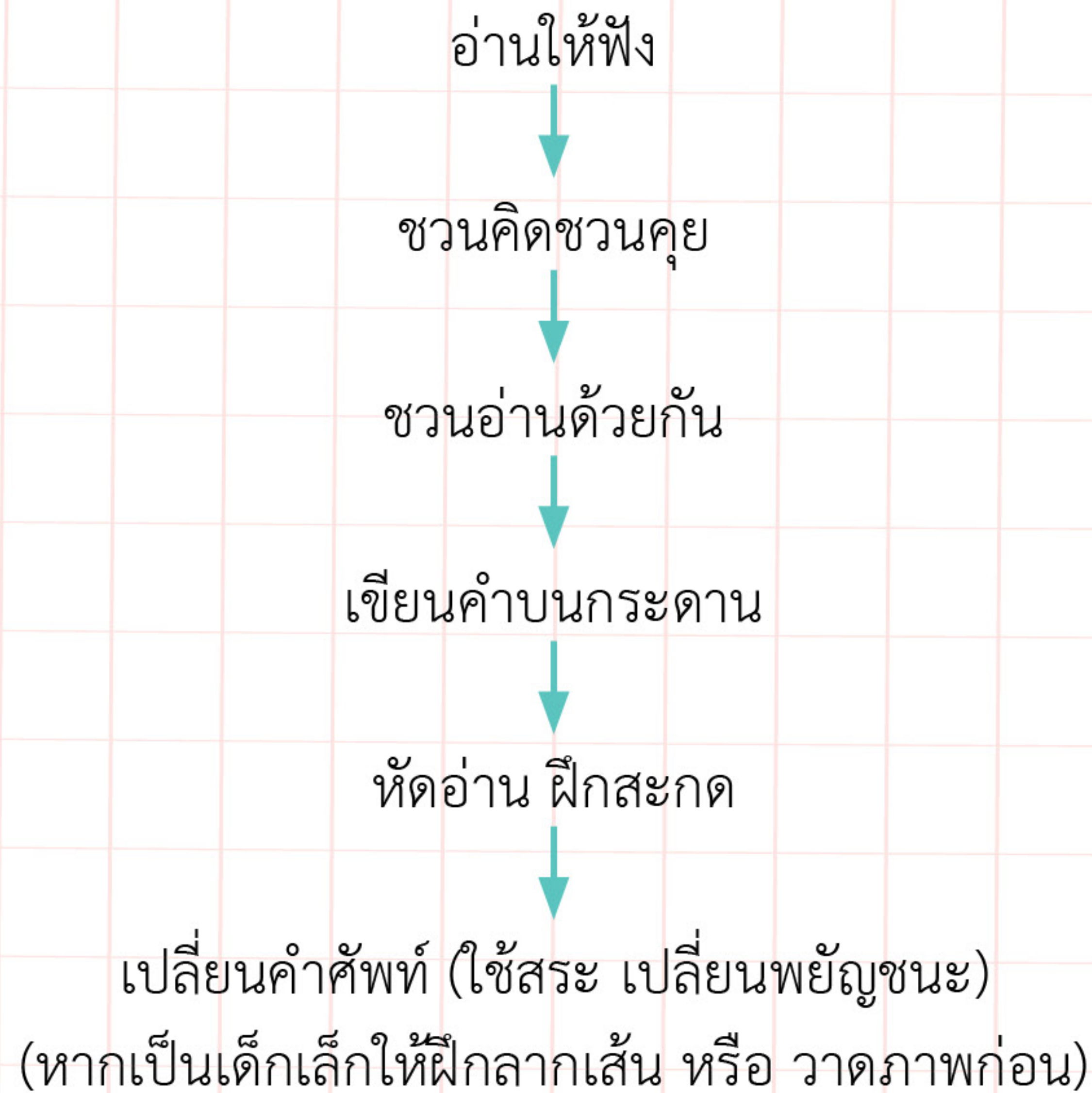
การหนุนเสริมพลังกระบวนการ โดยคณะวิทยากร/นักวิชาการ และการออกแบบ กิจกรรมสร้างสรรค์การเรียนรู้ต่อเนื่องจากหนังสือ

นอกจากการจัดการความรู้ (KM) จากประสบการณ์ของกระบวนการ อ่าน อาน อ้าน ใน 3 โมเดล ทางโครงการฯ ได้เชิญนักวิชาการและวิทยากรพิเศษ ร่วมหนุนเสริมแนวปฏิบัติ เพื่อให้มีการใช้หนังสือและกิจกรรมการอ่านอย่างเต็มศักยภาพมากขึ้น ดังนี้

คุณระพีพรรณ พัฒนาเวช นักวิชาการ โครงการฯ ได้ชวนกระบวนการทบทวน หลักการสำคัญ ๆ ของการใช้ชุดหนังสือ อ่าน อาน อ้าน

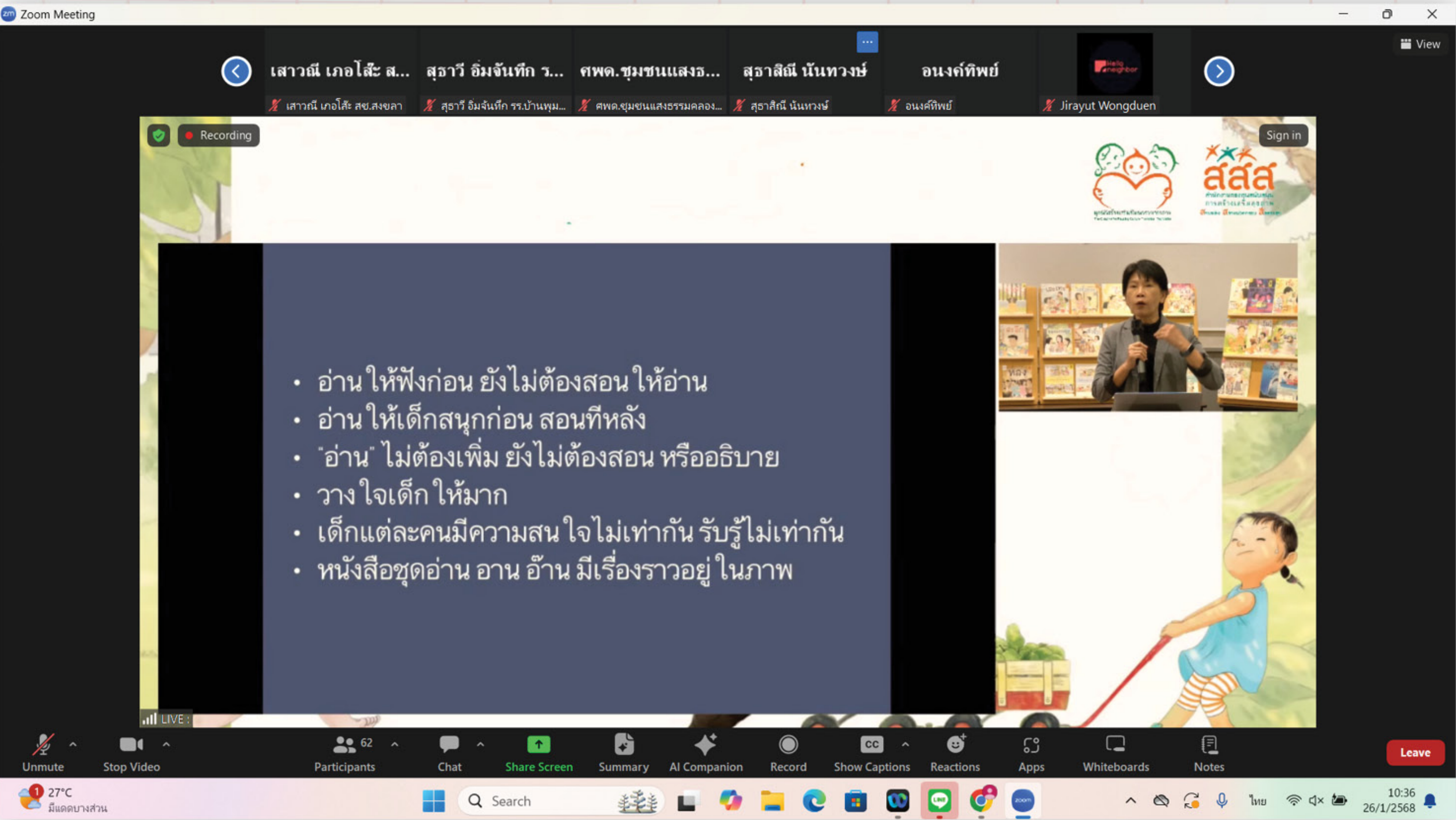
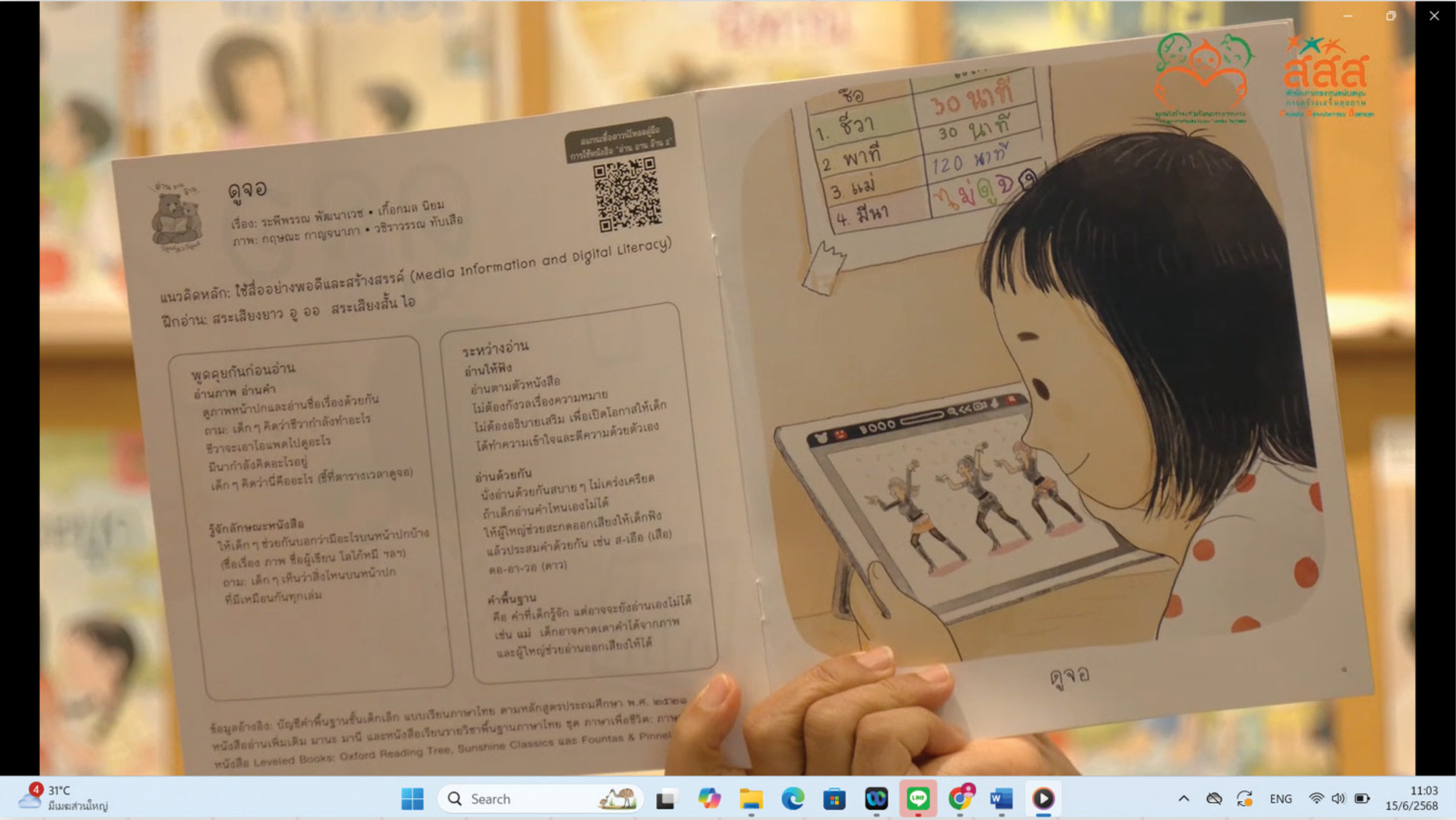
- ผู้ใหญ่ต้องอ่านให้เด็กฟังก่อน : เป้าหมายคือ ทำให้เด็กอ่านหนังสือได้เองอย่างมีความสุขและเข้าใจความหมาย คือ อ่านให้ฟังก่อน สอนทีหลัง ไม่ต้องอธิบาย ให้วางใจเด็กให้มาก เด็กแต่ละคนมีศักยภาพ ความสามารถ และมีต้นทุนการเรียนรู้มาไม่เท่ากัน หากเราวางใจ จะทำให้เด็กกล้าที่จะสื่อสาร กล้าคิด และแสดงศักยภาพออกมา
- การเรียนการอ่าน : เด็กควรจะต้องรู้สึกสนุกก่อน ครูจึงต้องทำให้การอ่านเป็นเรื่องสนุกก่อน การสอนค่อย ๆ ตามมา
- ในกระบวนการอ่านให้เด็กฟัง การจัดที่นั่งให้เด็ก เป็นสิ่งที่ไม่ควรมองข้าม การจัดให้เด็กมองเห็นหนังสือทุกคน และรอเวลาให้เด็กได้ดูภาพซ้ำ ๆ ซัด ๆ เมื่ออ่านจบเล่ม แล้วชวนเด็กคุย ชวนเด็กคิด ไม่ใช่ชวนตอบคำถาม

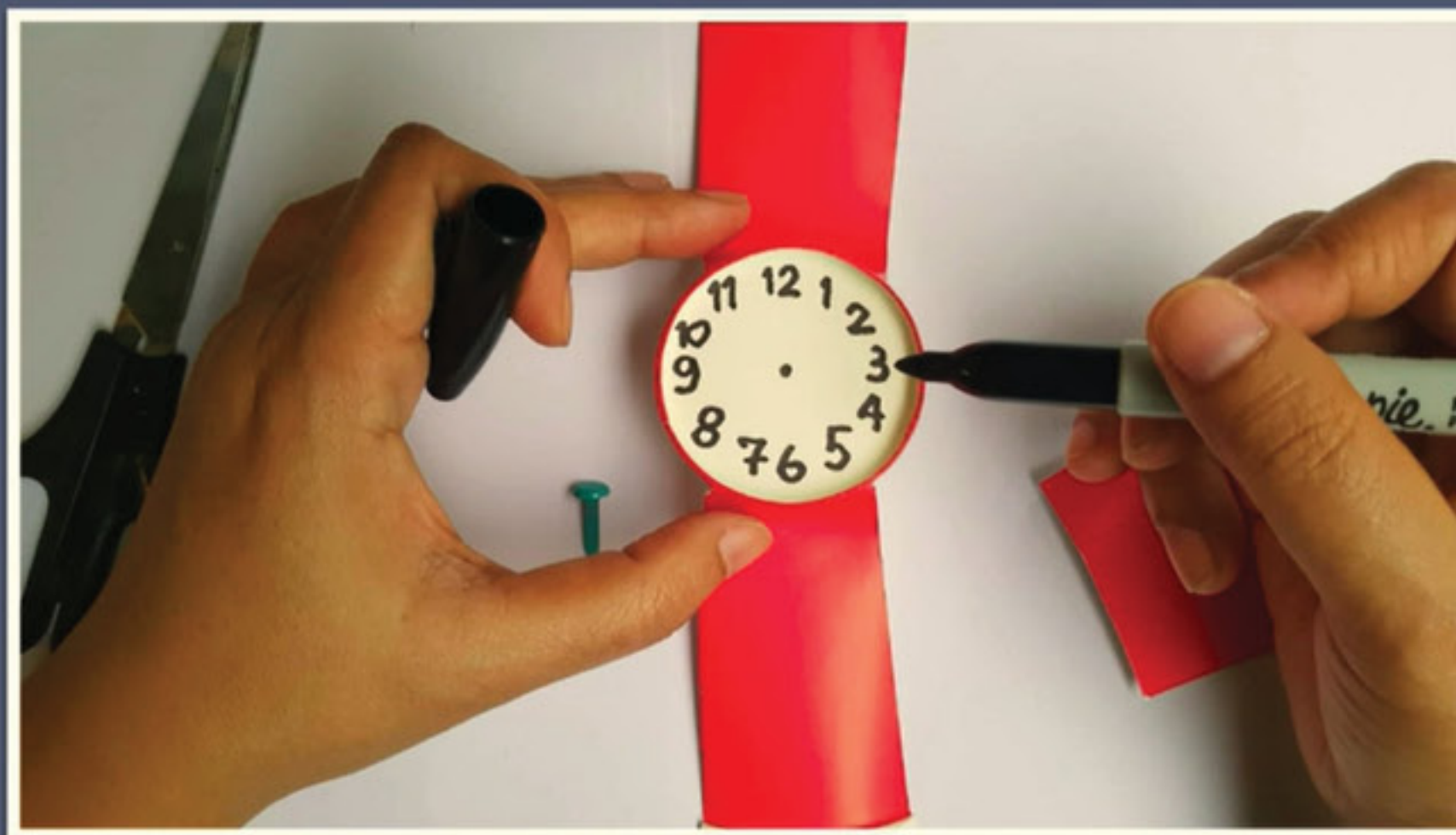
หลังจากที่มั่นใจว่า เด็กสนุกกับหนังสือแล้ว ครูสามารถสอนตามตัวอย่างกระบวนการนี้

• ตัวอย่างจากเรื่อง **ดูจอ**

- ครูอ่านตามตัวอักษรให้ฟัง เด็กดูภาพซ้ำ ๆ
- ครูตั้งคำถามชวนคุยชวนคิด เช่น ทำไมมีนาไม่ดูจอ หรือ ชีวาคูอะไรในจอ หากเป็นเด็กเล็ก ครูชวนคุยกลับมาเปิดหน้าหนังสือให้เด็กได้ดูรายละเอียด โดยที่คุณครู ผู้ปกครองไม่ต้องชี้ออก หากเป็นเด็กโต ควรถามในประเด็นที่นำไปสู่การวิเคราะห์ได้ เช่น ทำไมต้องกำหนดเวลาดูจอ หรือ ทำไมแม่จึงได้ดูจอนานกว่าคนอื่น เป็นต้น
- ส่วนกิจกรรมต่อเนื่องจากเรื่อง **ดูจอ** ครูอ่านให้ฟังแล้ว ชวนเด็ก ๆ ทำนาฬิกาด้วยกัน

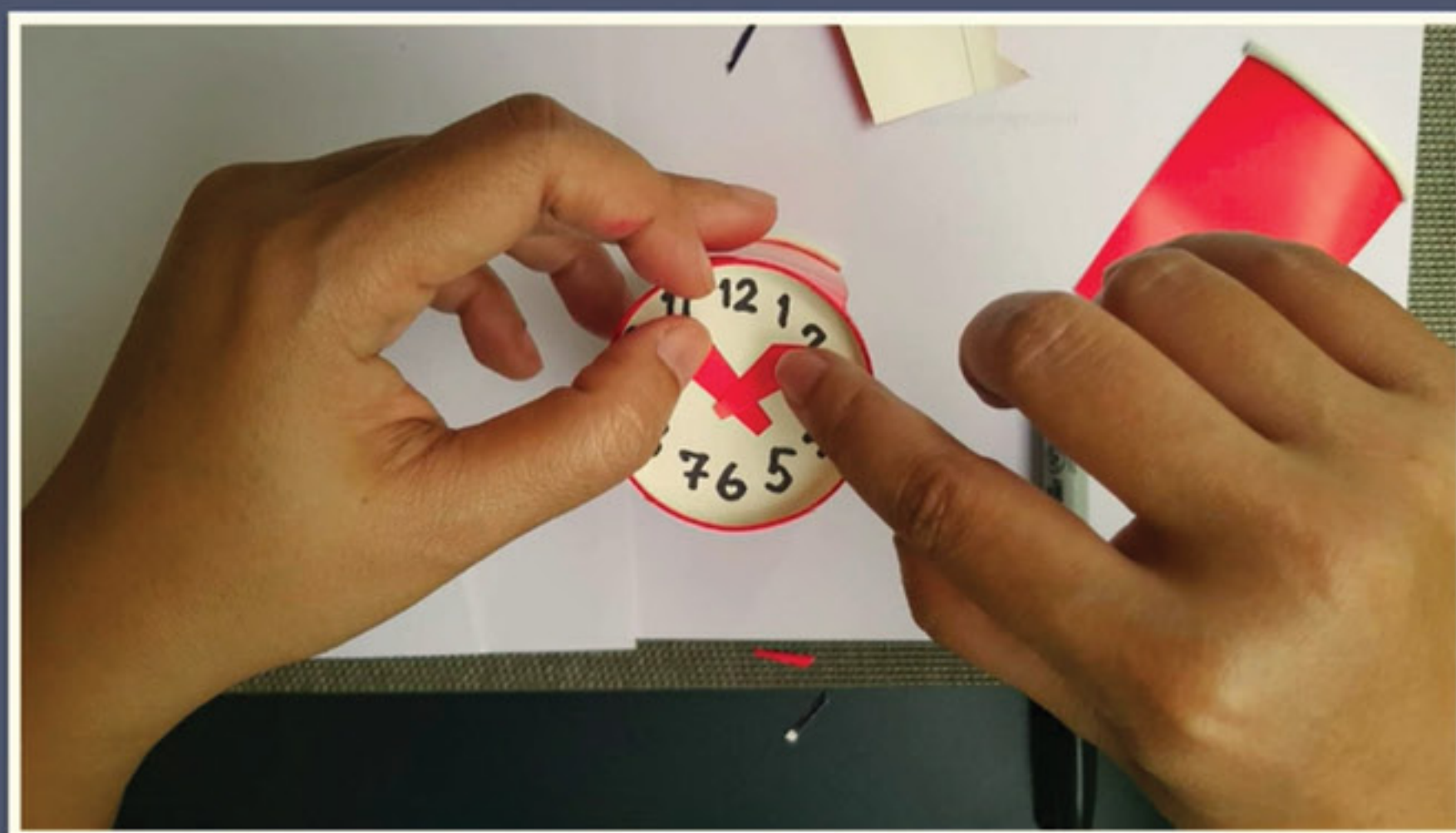

✧ คอนเทนต์ที่สร้างโดย AI

4 31°C
มีเมฆส่วนใหญ่

11:06
15/6/2568

☆ คอนเทนต์ที่สร้างโดย AI

4 31°C
มีเมฆส่วนใหญ่

 Search

^ [mute] [refresh] ENG [wifi] [speaker] [battery] 11:07
15/6/2568

โครงการ อ่าน อาน ^{อ่าน} : ยกกำลังสุข ปลุกพลังการเรียนรู้
กิจกรรมต่อเนื่องจากการฟังครูอ่าน

คอมพิวเตอร์ที่สร้างโดย AI

• ตัวอย่างจากเรื่อง ไฟดับ

- ครูอ่านตามตัวอักษรให้ฟัง เด็กดูภาพซ้ำ ๆ
- ครูชวนคุยชวนคิด เช่น เด็ก ๆ คิดว่า ไฟไหม้ กับ ไฟดับ อะไรน่ากลัวกว่ากัน เพราะอะไร
- กิจกรรมต่อเนื่อง เช่น จำลองเหตุการณ์ฉุกเฉินไฟดับ ไฟไหม้ และติดอยู่ในรถแล้วเด็ก ๆ ควรปฏิบัติอย่างไรเพื่อให้ตนเองปลอดภัย

- ตัวอย่างจากเรื่อง ทายคำ

- ให้เด็กอธิบายกติกาในหนังสือของการเล่นทายคำ “ภาษาถิ่น”
- เด็ก ๆ ลองพูดคำศัพท์ภาษาถิ่น แล้วให้ครูทายคำ
- กิจกรรมต่อเนื่อง เช่น ให้เด็กวาดรูปเพื่อให้ครู/เพื่อนทายคำเป็นภาษาถิ่น แล้วให้เด็กที่เหลือเรียกคำไทย หรือทำท่าทาง แล้วให้ครู/เพื่อนทายคำเป็นภาษาถิ่น แล้วให้เด็กที่เหลือเรียกคำไทย เป็นต้น
- ครูต้องเล่นกับเด็กเสมอ และครูอาจจะทำเป็นทายไม่ถูกบ้าง เพื่อให้เด็กมีกำลังใจในการร่วมกิจกรรม

โครงการ อ่าน อาน ^{อ่าน} : ยกกำลังสุข ปลุกพลังการเรียนรู้ คำถามชวนคิดและกิจกรรม

กิจกรรมต่อเนื่องจาก
การฟังครูอ่านหนังสือ

ชุดหนังสือหัดอ่านตามระดับฯ
ชุดอ่าน อาน อ่าน

🌟 คอนเทนต์ที่สร้างโดย AI

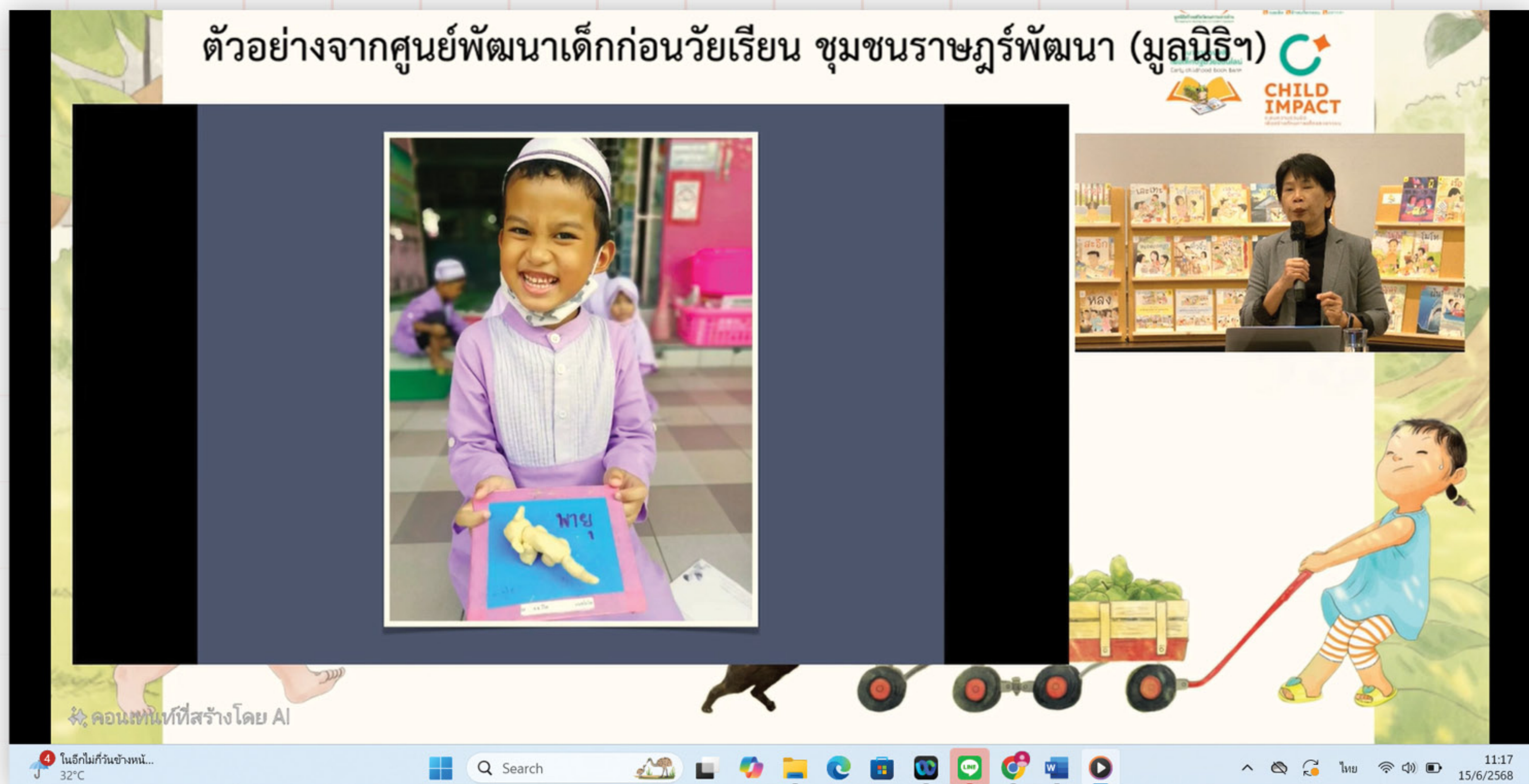
4 ในอีกไม่กี่วันข้างหน้า...
31°C

Search

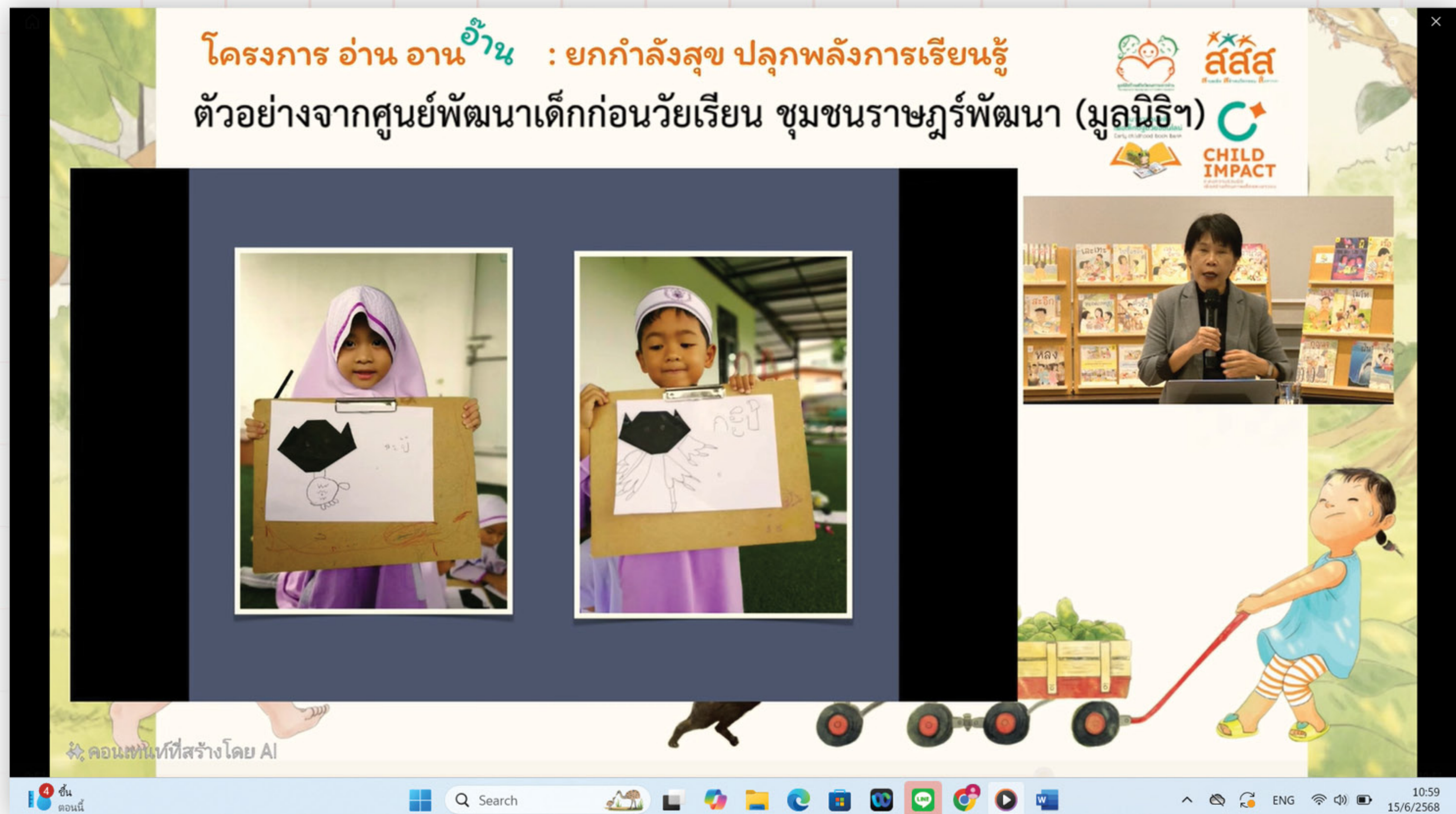
10:57
15/6/2568

- ตัวอย่างกิจกรรมจากศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนชุมชนราษฎร์พัฒนา (มูลนิธิฯ)

งานปั้น เด็กอนุบาล 1 เด็กเล็ก ยังเขียนไม่ได้
ครูเขียนตัวหนังสือให้ตามที่เด็กบอก

งานพับ เป็นกลุ่มเด็กที่เริ่มหัดเขียนตัวหนังสือ การพับทุกอย่าง มีการพับซ้าย ก็จะต้องพับขวา พับบนลงมา ก็จะต้องพับล่างขึ้นไปเสมอ ตามหลักสมมาตร การพับกระดาษจะช่วยฝึกสมอง เพราะมือตาต้องสัมพันธ์กัน การรีดกระดาษ ฝึกสัมผัส ปลายนิ้ว

งานกลุ่ม เด็ก ๆ สามารถทำงานรวมกันได้ หากมีการฝึกฝน เด็กจะแบ่งหน้าที่กันเอง

การแต่งเรื่องเด็กสามารถจำ เข้าใจ นำไปใช้ วิเคราะห์ สังเคราะห์และสร้างสรรค์สิ่งใหม่
เมื่อเด็กได้ผ่านกระบวนการมาทั้งหมดจนไปถึงระดับสร้างสรรค์ เด็กใช้หนังสือจรรู้
ประโยชน์ข้างหน้ามีการซ้ำคำ

โครงการ อ่าน อาน ^{อ่าน} : ยกกำลังสุข ปลุกพลังการเรียนรู้

การสร้างสรรค์: ชั้นสูงสุดของการเรียนรู้ตาม Bloom's Taxonomy

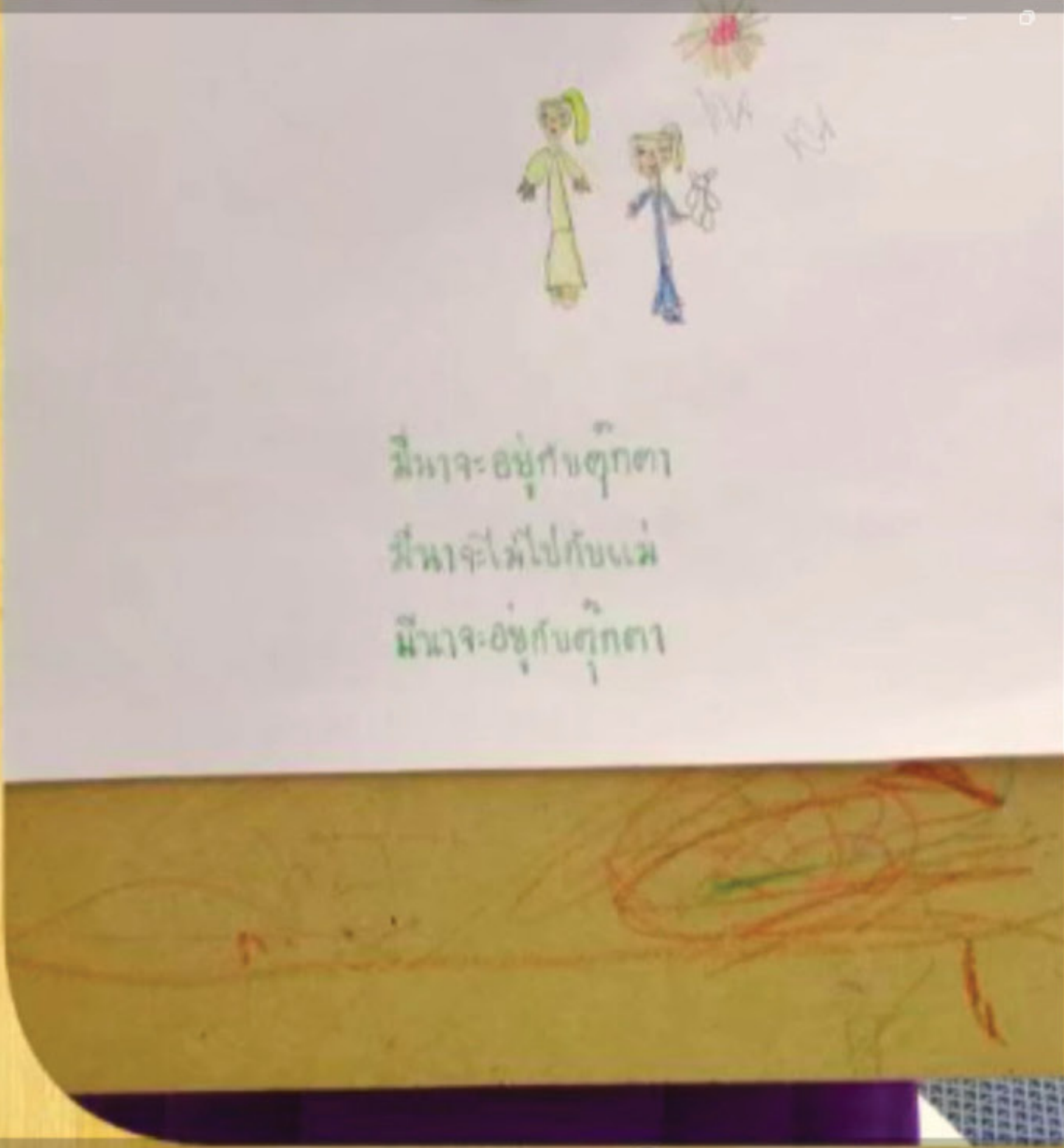
☆ คอนเทนต์ที่สร้างโดย AI

31°C มีเมฆบางส่วน

Search

ENG 11:00 15/6/2568

1:00:33

012:37

32°C มีเมฆบางส่วน

Search

ไทย 11:38 15/6/2568

70

- เทคนิคอื่นๆ เพิ่มเติม อาทิ

- หากนำหนังสือไปใช้กับเด็กเล็ก (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก) : ครูอ่านหนังสือให้เด็กฟังโดยไม่ต้องชี้ภาพ เพื่อให้เด็กได้สังเกตรายละเอียดในภาพเอง
- คำถามชวนคิดชวนคุย เป็นจุดเริ่มต้นทำให้เด็กสนใจหนังสือ ทำให้เด็กมองภาพอย่างละเอียด ได้หาความหมายของคำจากภาพ คิดอย่างมีเหตุมีผล สนุกสนาน ฝึกให้เด็กสื่อสารเป็น เปิดโอกาสให้เด็กได้อธิบายความคิดของตนเอง แบบไม่ตัดสินว่าถูกหรือผิด แล้วครูจึงค่อยซ้อนความคิดนั้น มาชวนอภิปรายอย่างมีเหตุมีผล
- การนั่งของเด็กๆ ขณะฟังนิทาน ให้เด็กล้มเอนนอน เป็นแถวๆ ติดๆ กัน เพื่อให้เด็กทุกคนมองเห็นภาพอย่างชัดเจน สาเหตุที่ทำหนังสือขนาดปัจจุบัน เนื่องจากมีต้นทุนสูง และ **หลักการของหนังสือชุดนี้คือ เด็กอ่านเองได้ในที่สุด** ขนาดเล่มแบบนี้จึงมีความเหมาะสมกับขนาดตัวเด็ก

โครงการ อ่าน อาน ^{อ่าน} : ยกกำลังสุข ปลุกพลังการเรียนรู้ ทำไมจึงไม่ทำหนังสือ อ่าน อาน ^{อ่าน} เล่มใหญ่ๆ

คอนเทนต์ที่สร้างโดย AI

4 ฝนเด็กเล็กโดย
ตอนบ่าย

Search

11:46
15/6/2564

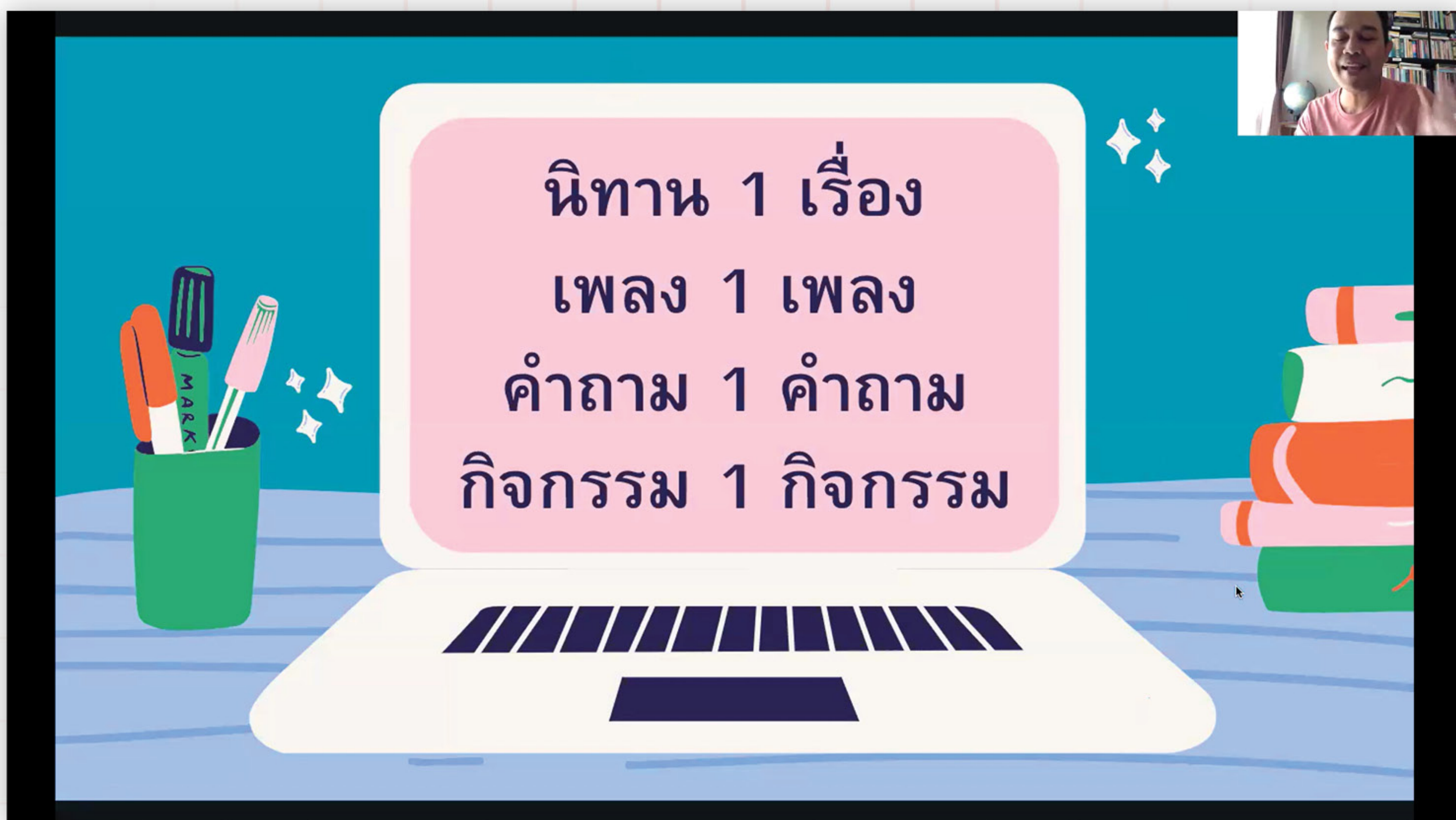
โครงการ อ่าน อาน ^{อ่าน} : ยกกำลังสุข ปลุกพลังการเรียนรู้
การหยิบจับ - เปิดหนังสืออย่างถูกต้อง

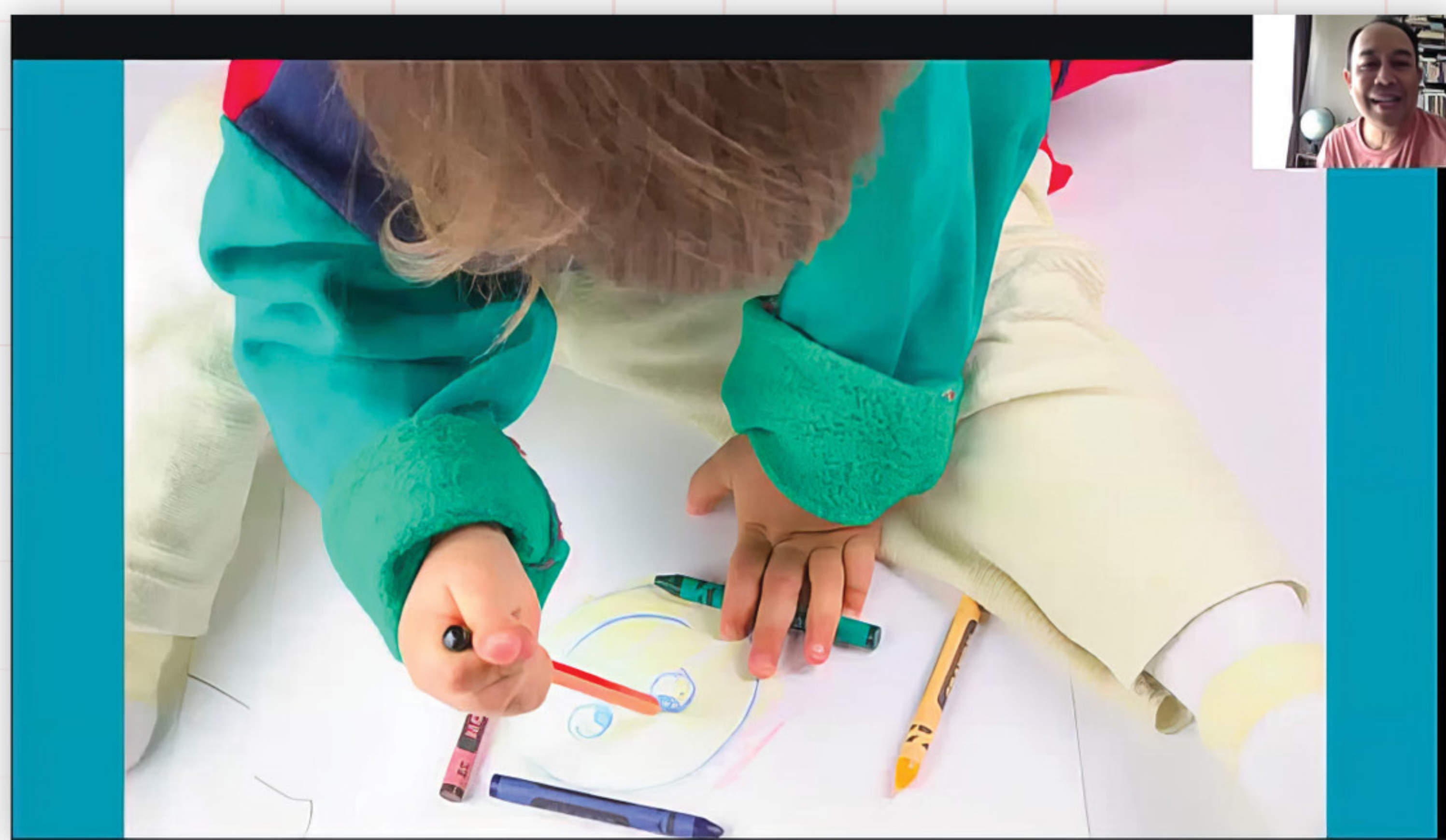
คอมพิวเตอร์ที่สร้างโดย AI

- ปัญหาเด็กทำหนังสือฉีกขาด ดังนั้นทุกครั้งที่คุณใช้หนังสือ ให้พูดกับเด็ก ๆ เสมอว่า “หนังสือบางค่ะ เด็ก ๆ ต้องเปิดหนังสือดี ๆ ให้เด็ก ๆ สังเกตวิธีเปิดหนังสือดี ๆ” ครูแสดงวิธีเปิดหนังสือให้เด็กดู โดยใช้นิ้วโป้งกับนิ้วชี้ เปิดทีละหน้า จะทำให้ลดการฉีกขาด และหนังสือไม่เสียหาย

คุณชัยฤทธิ์ ศรีโรจน์ฤทธิ์ กรรมการมูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน
ได้เสนอหลักการอย่างง่ายในการออกแบบกิจกรรมสร้างสรรค์ คือ นิทาน 1 เรื่อง คู่กับ เพลง 1 เพลง คำถาม 1 คำถาม และกิจกรรม 1 กิจกรรม

กิจกรรมที่ต่อเนื่องจากหนังสือที่สามารถบูรณาการกิจกรรมและกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ ทำอาหาร วาดรูประบายสี ศิลปะประดิษฐ์ เล่นกลางแจ้ง การเคลื่อนไหวและจังหวะ โดยได้ยกตัวอย่างกิจกรรม ดังนี้

- **กิจกรรมจากหนังสือเรื่อง วาดอะไร :** รูปที่วาดสามารถต่อยอดไปสู่เรื่อง **ปะติกาปะดู** ผลงานของเด็กทุกชิ้น ควรรวบรวมแล้วนำมาช่วยกันเขียนเป็นเรื่องและทำเป็นรูปเล่ม การเก็บรวบรวมผลงานของเด็กจะทำให้งานมีคุณค่ามากขึ้น สามารถนำมาใช้ในชั้นเรียนได้

ช่วงที่ 4: จัดกิจกรรมเสริมพัฒนาการ

สสส CHILD IMPACT

วาดอะไร

32°C มีเมฆบางส่วน

Search

12:12 15/6/2568

Zoom Meeting You are viewing Reading_ครูมู ชัยฤทธิ์'s screen View Options

Reading_ครูมู ชัยฤทธิ์ Reading พี่โน้ Childimpact วรรณภา (จ๊อ) ครูสุปราณี ชื่นนาค โรงเรียน... เขาวลัดกษณ (หม) คล้ากัว โรงเรียนบ้านใหม่...

Recording...

Sign in

ปะดีกะปะดู

รวมผลงาน
เขียนเรื่อง
ทำเป็นรูปเล่ม
หนังสือในชั้นเรียน

Unmute Stop Video Security Participants Chat Share Screen Start Summary AI Companion Pause/stop recording Reactions Apps Whiteboards Notes More Leave

30°C มีแดด

Search

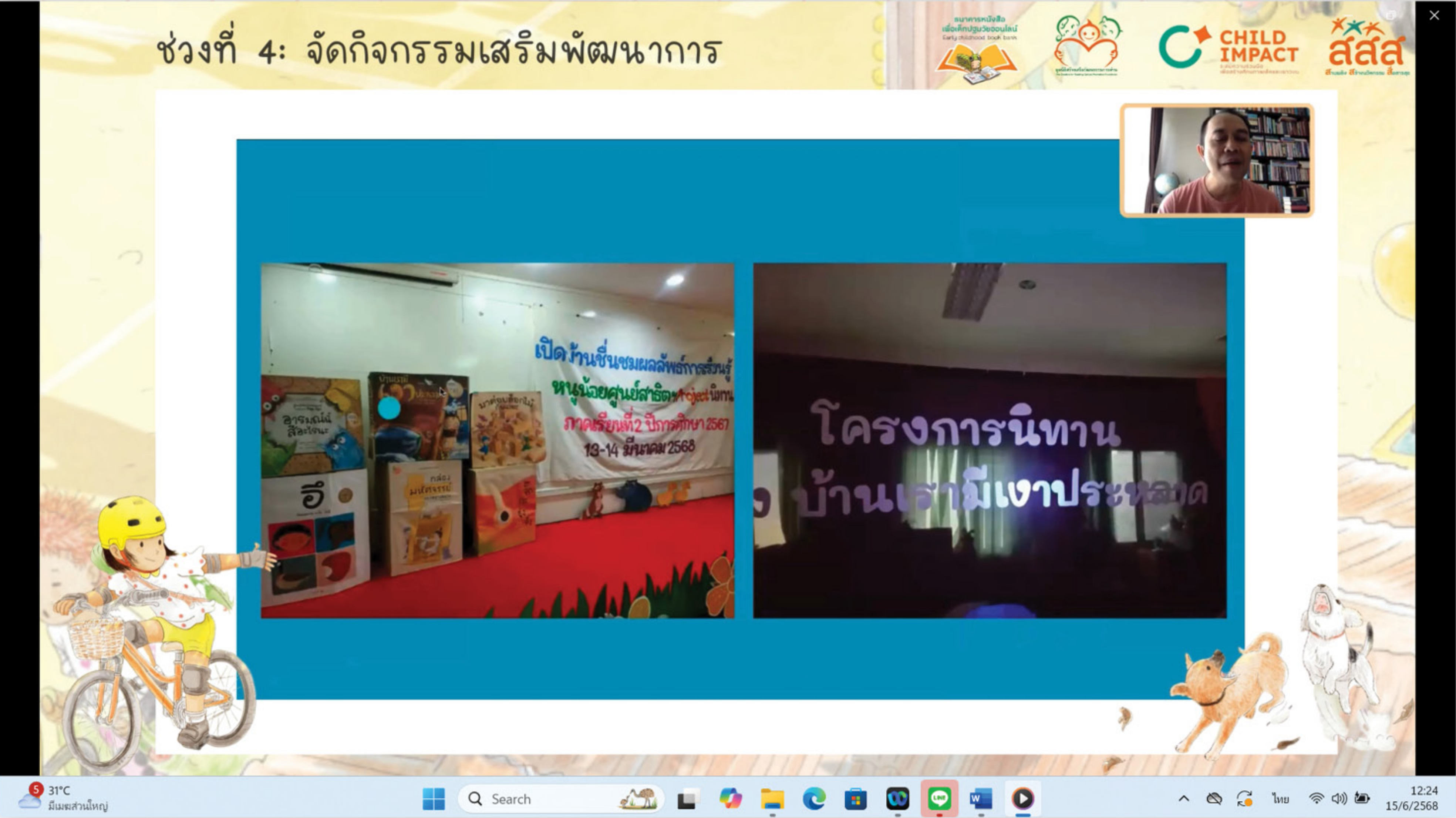
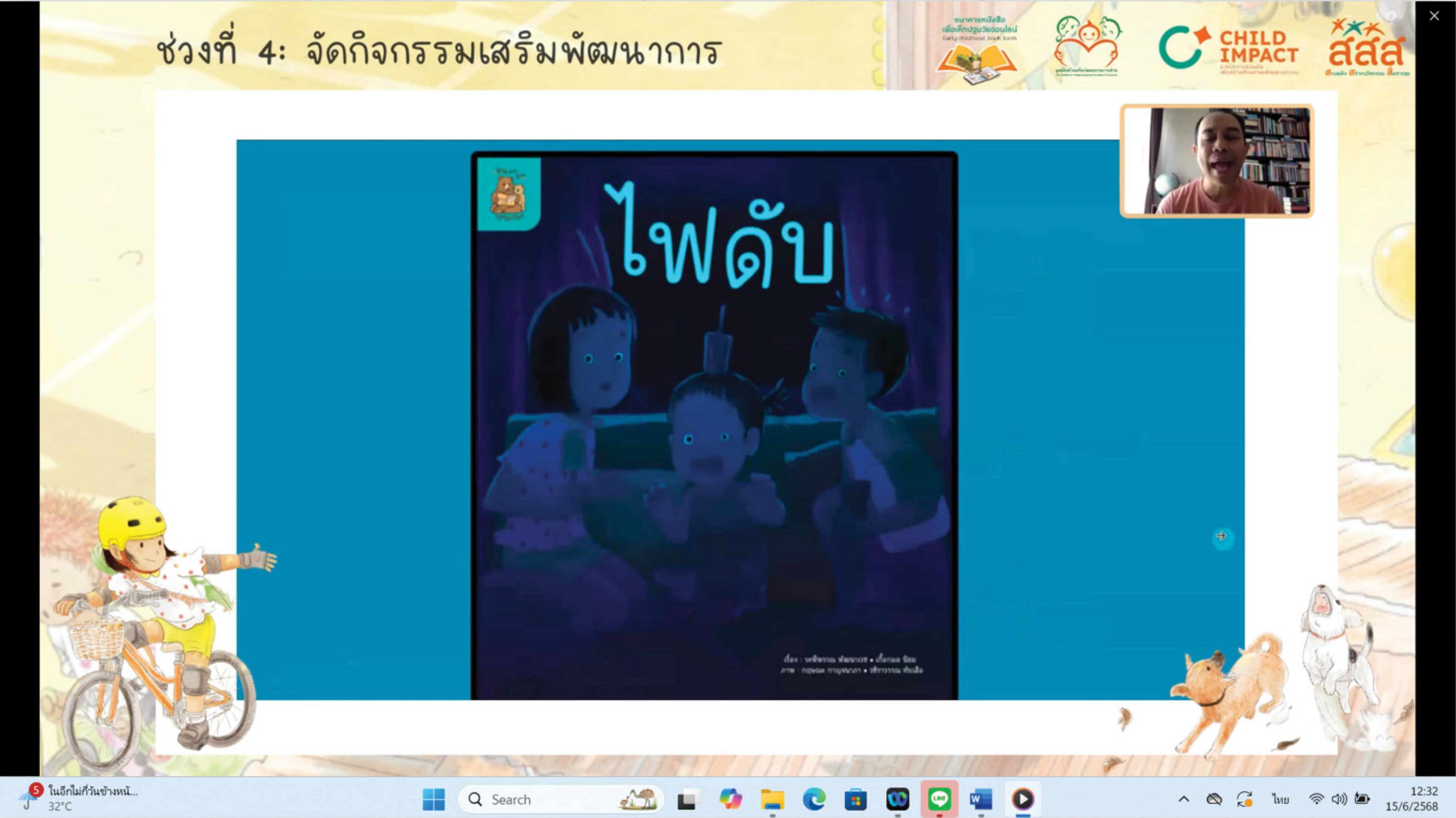
11:02 22/3/2568

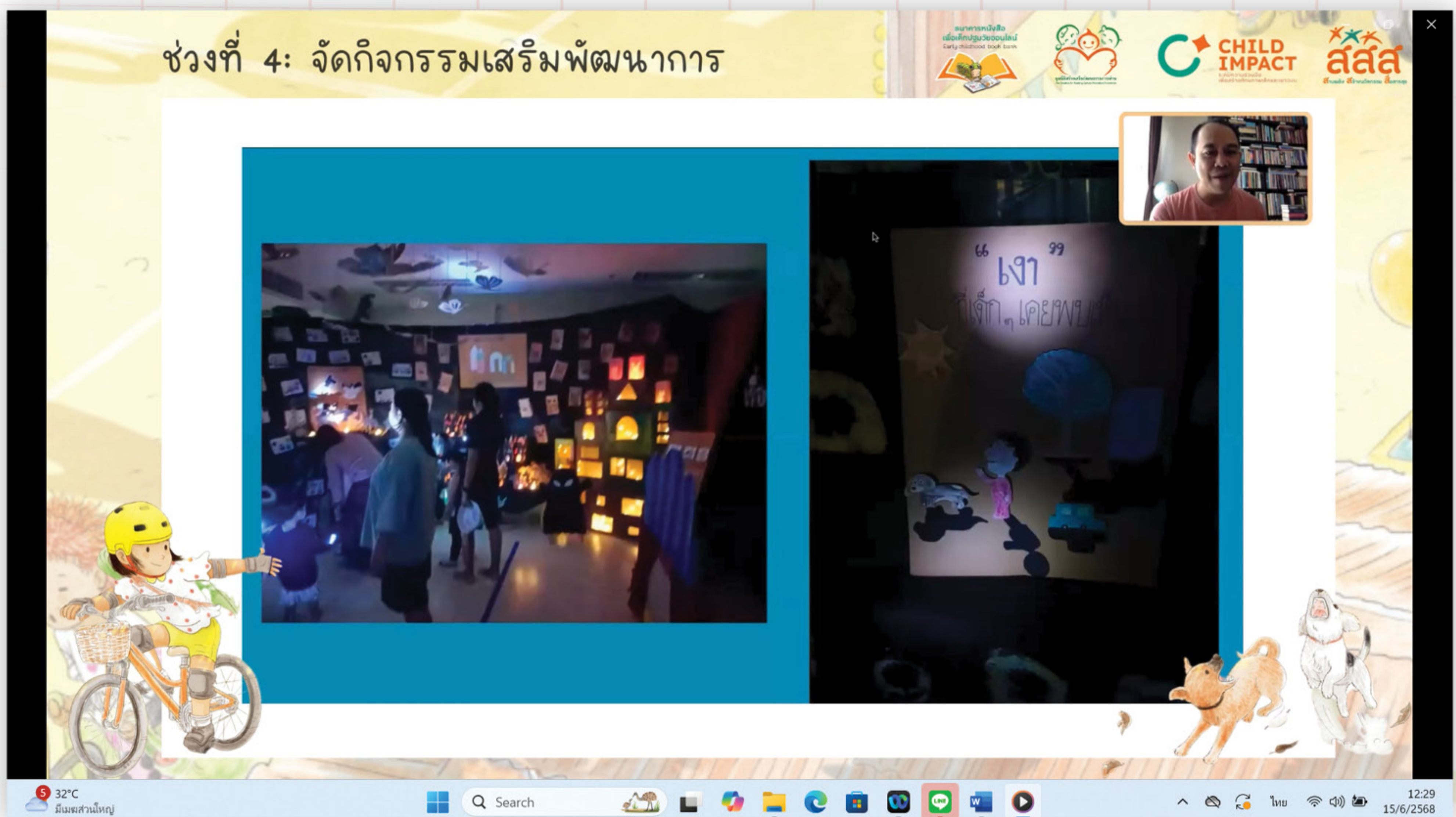
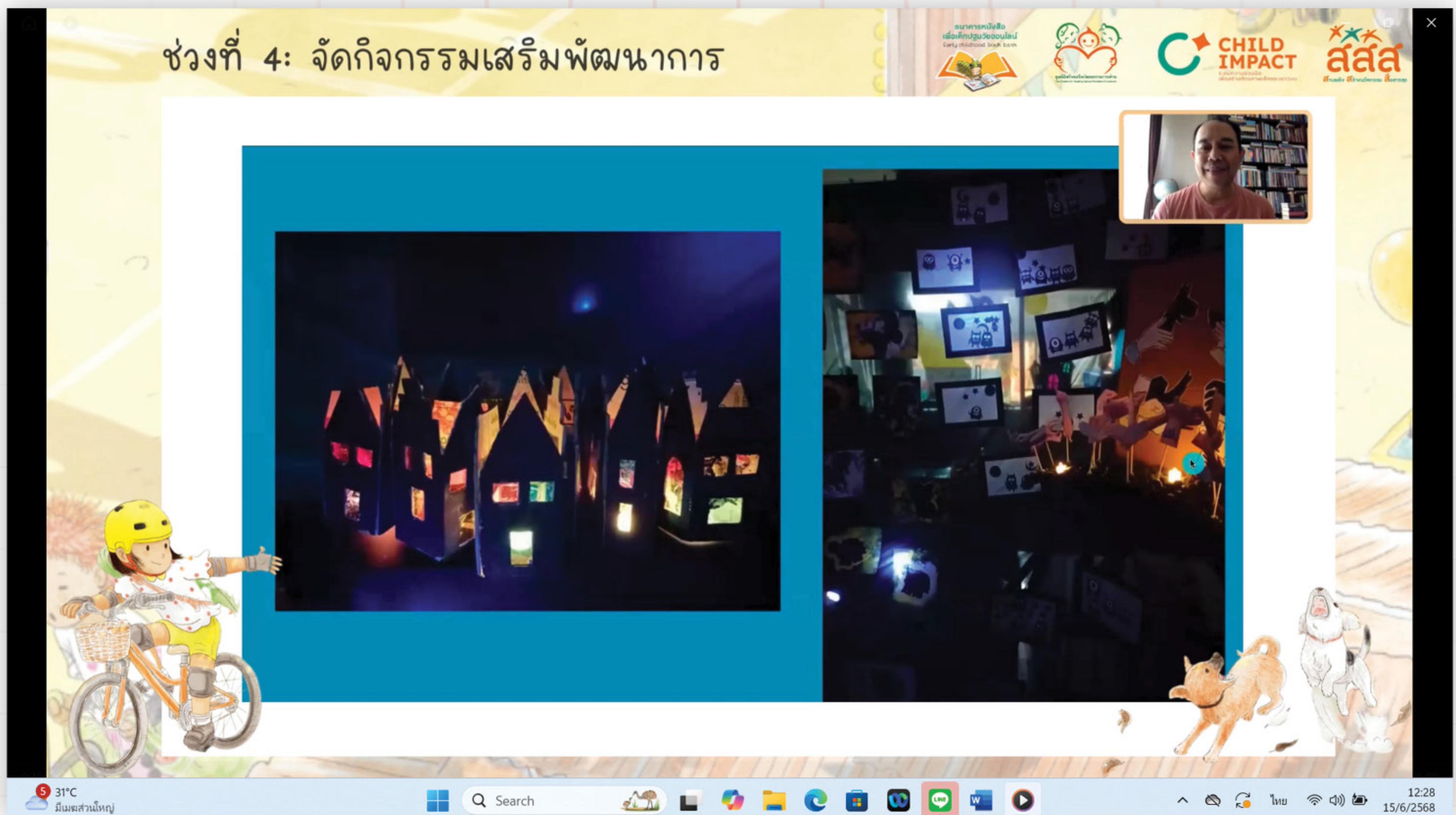
- **กิจกรรมจากหนังสือเรื่อง ทายคำ** ครูควรศึกษาคำ/ภาษา/รายละเอียดอื่น ๆ ในหนังสือแต่ละเล่ม เพื่อนำมาใช้เล่นทายคำกับเด็ก ๆ สามารถนำเพลงที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวในหนังสือมาใช้ทำกิจกรรมได้ด้วย นอกจากนี้ เรื่องราวในหนังสือยังสะท้อนปัญหาสังคมที่เกิดขึ้นได้ด้วย

- **กิจกรรมเรื่อง ไฟดับ** ยกตัวอย่างกิจกรรมเรียนรู้เรื่อง “เงา” มาจากหนังสือเรื่อง **บ้านเรามีเงาหลากหลาย** ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร โดยผู้เข้าชมจะได้รับไฟฉายคนละ 1 กระบอก เพื่อนำไปส่องงานแสดงในห้อง

- **จากเรื่อง ส่งของ** ทำกิจกรรม “แผนที่” ซึ่งทำได้หลายรูปแบบ อาทิ
 - ทำเป็นโมเดล เป็นแผ่นชาร์ทใหญ่ ๆ บนกระดานลังก็ได้
 - ศิลปะแบบร่วมมือ คือทำคนละเล็กละน้อยแล้วมาติดรวมกัน ทำให้ได้ชิ้นงานขนาดใหญ่กว่า และเด็ก ๆ ได้เรียนรู้ศิลปะบนพื้นที่เดียวกัน
 - ทำแผนที่ สำหรับเด็กเล็ก ให้ทำแค่เส้นตรงจากบ้านมาโรงเรียน ผ่านสถานที่อะไรบ้าง เรียงตามลำดับ
 - สำหรับเด็กโต แผนที่จะมีสัญลักษณ์เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น แม่น้ำ ทะเลถนน ภูเขา สะพาน โรงพยาบาล เด็กเรียนรู้สัญลักษณ์ง่ายกว่าภาษา จะสื่อทำความเข้าใจให้เด็ก ๆ เรียนรู้แผนที่ รู้จักทิศเหนือ ทิศตะวันออก ทิศตะวันตก และทิศใต้
 - สามารถพาเด็ก ๆ เดินสำรวจชุมชน เพื่อให้เด็ก ๆ ได้เรียนรู้เส้นทาง

ช่วงที่ 4: จัดกิจกรรมเสริมพัฒนาการ

ให้เด็ก ๆ
สร้างสรรค์
ผลงานเอง

0:27:50 12:35 15/6/2568

ช่วงที่ 4: จัดกิจกรรมเสริมพัฒนาการ

32°C

12:34 15/6/2568

ช่วงที่ 4: จัดกิจกรรมเสริมพัฒนาการ

TOON TOWN

0:29 32°C มีเมฆบางส่วน

12:36 15/6/2568

ช่วงที่ 4: จัดกิจกรรมเสริมพัฒนาการ

คุณครูสร้างแผนที่
จากบ้านไปโรงเรียน

12:59 15/6/2568

- ทบทวนเรื่องราวหลังทำกิจกรรมการอ่าน :

เมื่ออ่านนิทานจบแต่ละเรื่อง อาจใช้ Five Finger Retell มาเป็นคำถามทบทวน เรื่องราวกับเด็ก ๆ ซึ่งเด็กไม่จำเป็นต้องตอบได้ทั้งหมด ได้แก่ ฉาก (เรื่องนี้เกิดขึ้นที่ไหน) ตัวละคร (มีใครบ้าง) ปมปัญหา (เกิดปัญหาเรื่องอะไร) การดำเนินเรื่อง (เรื่องเป็นอย่างไร เกิดอะไรขึ้น) แก้ปัญหา และแก่นเรื่อง

ช่วงที่ 5: ทบทวนด้วย Five Finger Retell

ฉาก
ตัวละคร
ปมปัญหา
การดำเนินเรื่อง
แก้ปัญหา
แก่นเรื่อง

Five Finger Retell

13:01 15/6/2568

ช่วงที่ 5: ทบทวนด้วย Five Finger Retell

Five-Finger Retell

Setting - When & Where? Characters - Who?

Problem - What went wrong?

Events - Beginning, Middle, End

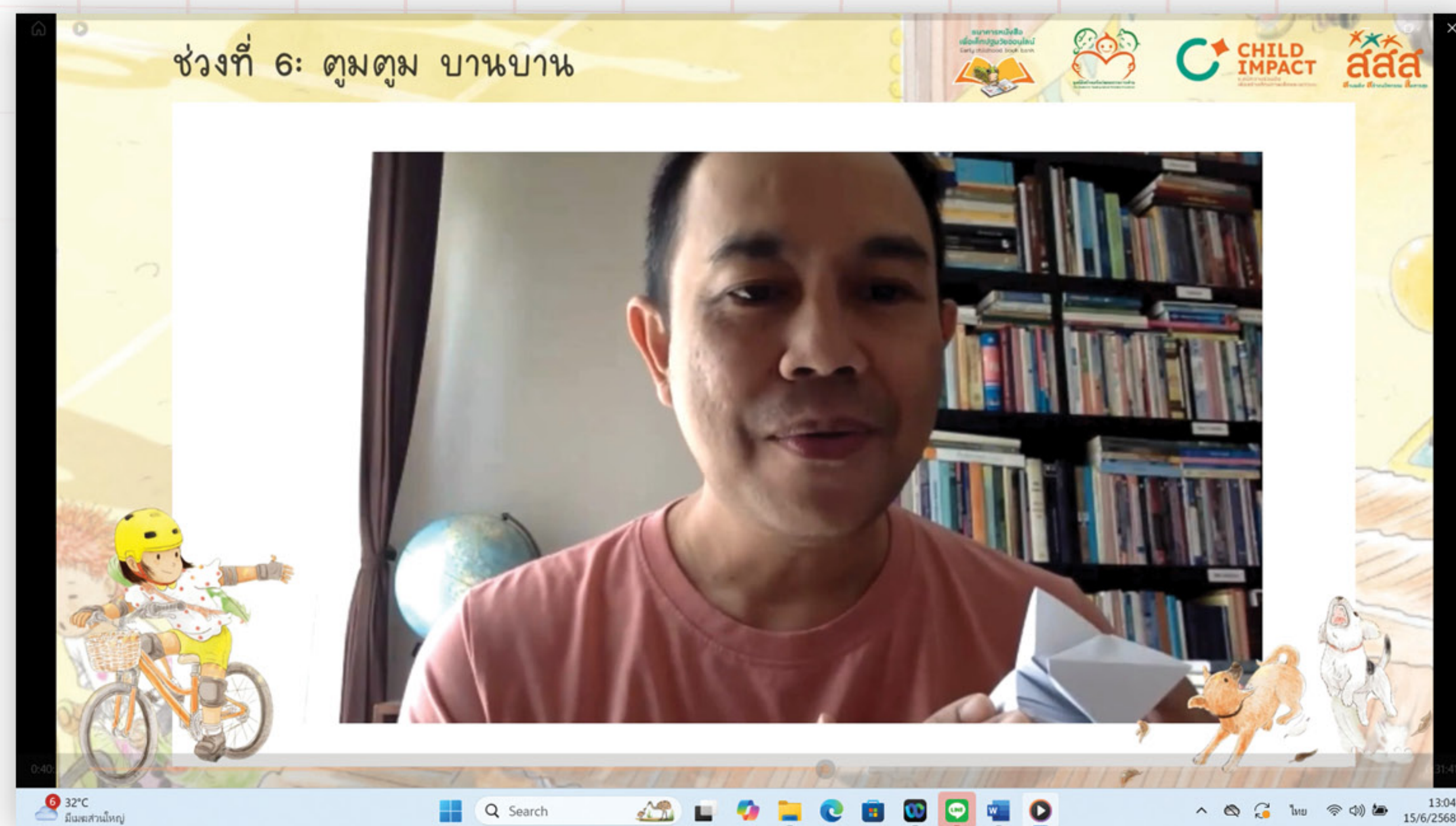
Solution - How was the problem solved?

13:03 15/6/2568

ตัวอย่างการออกแบบกิจกรรมเรียนรู้อื่น ๆ

จากหนังสือภาพสำหรับเด็กเรื่อง **ตูมตูม บานบาน**

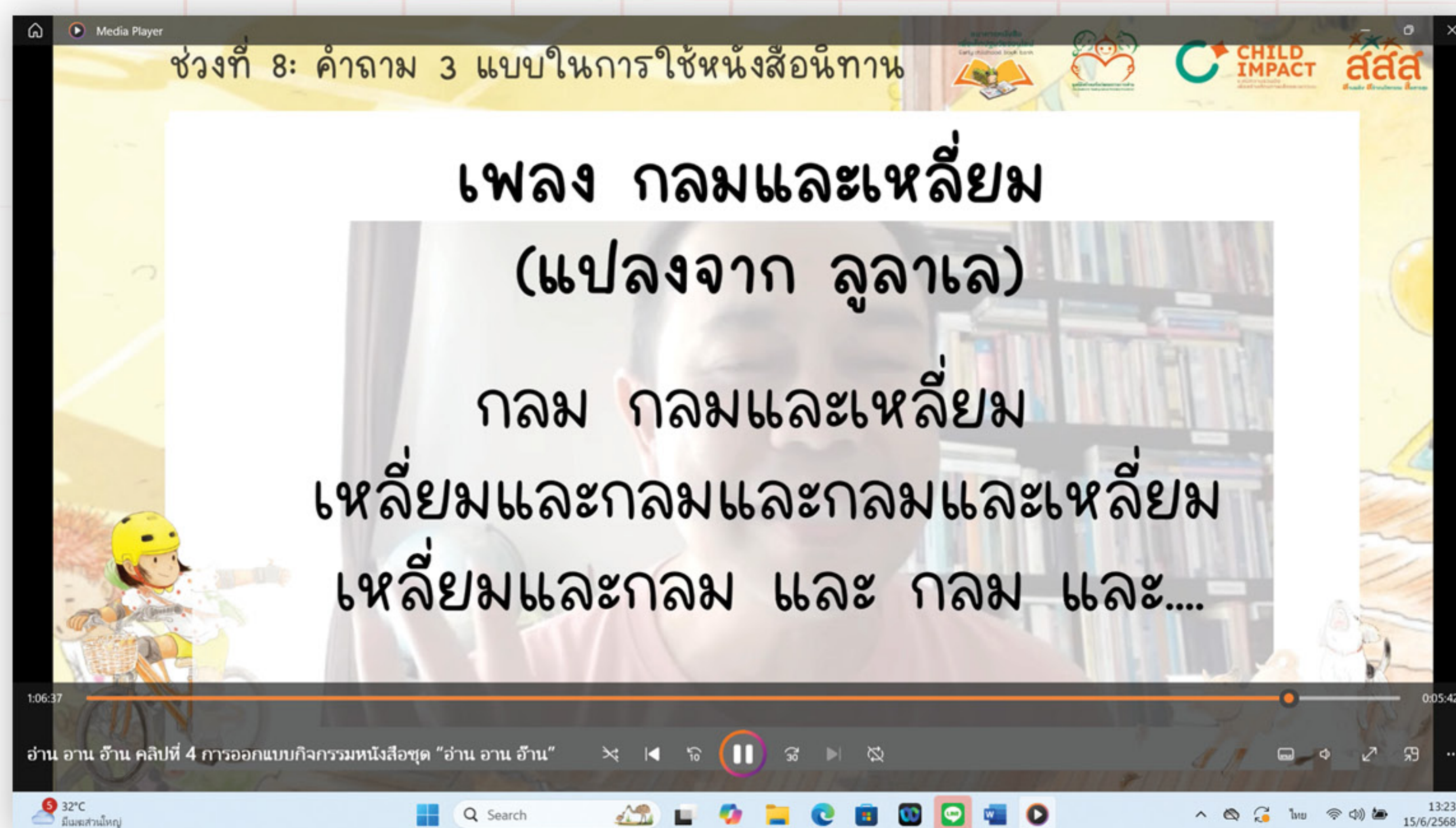
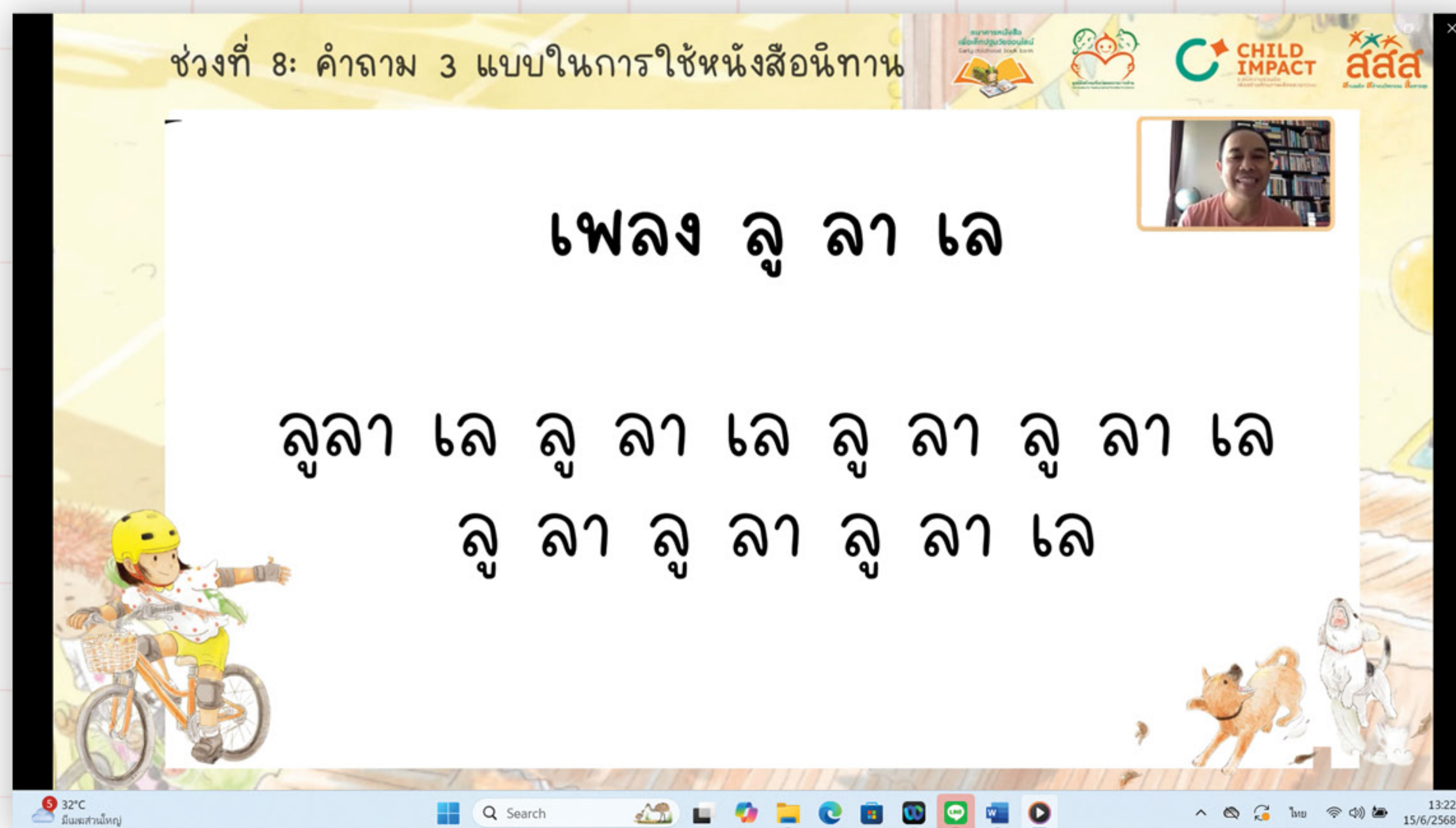
ให้ผู้เข้าร่วมเตรียมกระดาษ A4 1 แผ่น ทำกระดาษให้เป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส และให้พับตามวิธยากร จากนั้นอ่านนิทานเรื่อง **ตูมตูม บานบาน** โดยใช้กระดาษที่พับมาประกอบการเล่นเรื่อง เมื่ออ่านจบ ครูผู้ใช้ Five Finger Retell ให้ผู้เข้าร่วมอบรมทบทวนเรื่องราว

จากหนังสือภาพสำหรับเด็กเรื่อง **ตบเสียงดัง ฟังเสียงสนุก** กิจกรรมต่อเนื่อง คือ เพลงประกอบที่เกี่ยวกับอวัยวะ เช่น เพลงจับไว ๆ กับกุงกิง “จับหู คาง หัว หัวไหล่” (สามารถค้นหาได้ในอินเทอร์เน็ต)

จากหนังสือภาพสำหรับเด็กเรื่อง **สามเหลี่ยมสนุก** กิจกรรมต่อเนื่อง คือ เพลงประกอบที่เกี่ยวกับรูปทรง เช่น เพลงกลมและเหลี่ยม “กลม กลม และเหลี่ยม เหลี่ยม และกลม และกลมและเหลี่ยม....” พร้อมทำท่ามือประกอบกลม เหลี่ยม (เพลงอาจใช้ที่ครู ผู้ปกครองเคยเล่นหรือเคยได้ยินสมัยเด็ก ๆ)

การใช้คำถาม 3 รูปแบบ เพื่อฝึกทักษะการสื่อสารของเด็ก

- คำถามก่อนการอ่าน : มีหรือไม่มีก็ได้ เช่น ถามถึงภาพ (เห็นอะไรที่อยู่ในภาพบ้าง) ชื่อเรื่อง (มีสามเหลี่ยมอะไรที่สนุกบ้าง) และ ชื่อคนแต่ง เป็นต้น
- คำถามระหว่างการอ่าน : ไม่จำเป็นต้องมี หากมีไม่ควรถามเยอะ ถ้าอยากถาม ควรถาม 1 คำถาม และต้องเป็นคำถามปลายเปิด
- คำถามหลังการอ่าน : จำเป็นต้องมี และต้องมีทั้งคำถามปลายเปิดและปลายปิด มี 3 ระดับ

ช่วงที่ 8: คำถาม 3 แบบในการใช้หนังสือนิทาน

คำถาม 3 แบบ ในการใช้หนังสือนิทาน ?

1. คำถามก่อนการเล่า
2. คำถามระหว่างเล่า
3. คำถามหลังการเล่า

32°C มีเมฆบางส่วน

Search

13:11 15/6/2568

ช่วงที่ 8: คำถาม 3 แบบในการใช้หนังสือนิทาน

คำถามก่อนการเล่านิทาน ?

- ถามถึงภาพ
- ถามถึงชื่อเรื่อง
- ถามถึงชื่อคนแต่ง

หนังสือเดินทางสร้างสุขเพื่อเด็กปฐมวัย สสส

สามเหลี่ยมสนุก

เรื่อง : ระพีพรรณ พัฒนาเวช
ภาพ : ธนิชู้ ธนิชู้เวอร์บ

0:52:59 0:19:20

13:14 15/6/2568

ช่วงที่ 8: คำถาม 3 แบบในการใช้หนังสือนิทาน

คำถามระหว่างการเล่านิทาน ?

- ไม่ควรถามมาก
- และต้องเป็นคำถามปลายเปิด

อ่าน อ่าน อ่าน คลิปที่ 4 การออกแบบกิจกรรมหนังสือชุด "อ่าน อ่าน อ่าน"

0:55:21 0:16:58

13:17 15/6/2568

ช่วงที่ 8: คำถาม 3 แบบในการใช้หนังสือนิทาน

คำถามหลังการเล่านิทาน ?

ต้องมี และมีทั้งคำถามปลายปิด และปลายเปิด

คำถามปลายปิด	คำถามปลายเปิด
ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้	วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประเมินผล

ในอีกไม่กี่วันข้างหน้า... 32°C

13:18 15/6/2568

ตัวอย่างคำถามปลายเปิด เช่น

- แกงส้มมีวัตถุดิบอะไรบ้าง (คำถามวิเคราะห์)
- วัตถุดิบที่อยู่ในแกงส้ม ถ้าเราไม่ทำแกงส้ม จะเอามาทำเมนูอะไรได้บ้าง (คำถามสังเคราะห์)
- ให้คิดเสมอว่าสังเคราะห์ = สร้างสรรค์ (เกิดสิ่งใหม่ ๆ)
- คำถามปลายเปิดที่ใช้ได้กับหนังสือภาพสำหรับเด็กทุกเรื่อง คือ
 - ▶ ถ้าไม่จบแบบนี้อยากให้จบแบบไหน
 - ▶ ถ้าตั้งชื่อเรื่องใหม่จะให้ชื่อว่าอะไร
 - ▶ ชอบตัวละครตัวไหนมากที่สุด ชอบเพราะอะไร

ภาคผนวก ค

สรุปและอภิปรายผลการศึกษา
โครงการประเมินผลตอบแทนทางสังคม
ของโครงการปฏิบัติการ อ่าน อ่าน อ่าน :
ยกกำลังสุข ปลุกพลังการเรียนรู้
โดย คณะเศรษฐศาสตร์ มศว

แผนงานยุทธศาสตร์สร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่านและสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) โดยมูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ได้จัดทำโครงการอ่าน อ่าน อ่าน : ยกกำลังสุข ปลุกพลังการเรียนรู้ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมและพัฒนาทักษะการอ่านของเด็กไทย โดยเฉพาะในช่วงวัย 3-9 ปี ผ่านการออกแบบหนังสือฝึกอ่านตามระดับ (Level book) ที่เหมาะสมต่อการพัฒนาการของเด็ก เพื่อแก้ไขปัญหาเรื่องการอ่านไม่ออกหรืออ่านไม่คล่อง โครงการดังกล่าวมุ่งหวังให้เด็กมีความสุขในการเรียนรู้ และสร้างนิสัยรักการอ่านผ่านสื่อและหนังสือที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัย ซึ่งจะช่วยวางรากฐานที่มั่นคงให้กับการเรียนรู้ของเด็กในระยะยาว

โครงการดังกล่าวมีกลไกดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่การมีปัจจัยนำเข้า (Input) ซึ่งประกอบด้วยงบประมาณ บุคลากร และชุดหนังสือ อ่าน อ่าน อ่าน ที่ใช้เป็นเครื่องมือหลักในการดำเนินงานเพื่อก่อให้เกิดกิจกรรม (Activities) ของโครงการ คือ การอบรมความรู้แก่บุคลากรที่ทำงานด้านเด็กเกี่ยวกับการใช้ชุดหนังสือ อ่าน อ่าน อ่าน รวมถึงการพัฒนาทักษะการอ่านนิทาน การอ่านหนังสือกับเด็ก และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสม

ในห้องเรียน ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวก่อให้เกิดผลผลิต (Output) คือ ผู้เข้ารับอบรมเป็นกระบวนการการอ่านรวมทั้งสิ้นประมาณ 421 คน มีความรู้และทักษะการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก การส่งเสริมการอ่าน และความตระหนักในการมีส่วนร่วมกับเด็ก

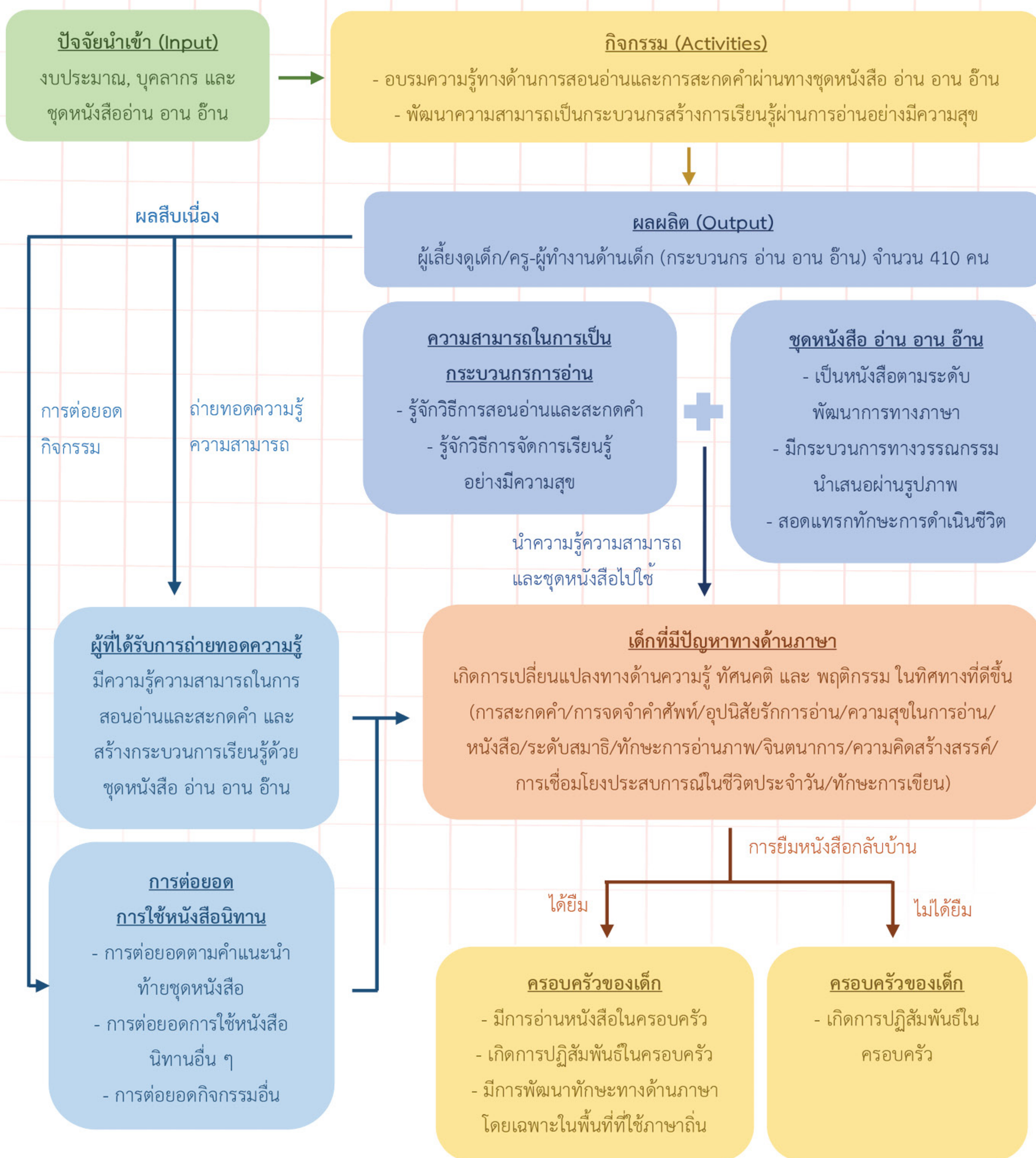
จากกระบวนการดำเนินงานดังกล่าว นำไปสู่ผลลัพธ์ (Outcome) ในเชิงคุณภาพที่ชัดเจนกับผู้มีส่วนได้เสีย 3 กลุ่ม ได้แก่ กระบวนการการอ่าน เด็กที่มีปัญหาทางด้านภาษา และครอบครัวหรือผู้ปกครอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในเชิงความรู้ (Knowledge) ทศนคติ (Attitude) และพฤติกรรม (Practice) โดยมีรายละเอียดดังนี้ (ภาพที่ 1 หน้า 92)

ในระดับกระบวนการการอ่านได้รับการอบรมและฝึกปฏิบัติการเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กผ่านการอ่านหนังสือและกิจกรรมอ่านนิทาน โดยผู้เข้าร่วมสามารถเข้าใจและตระหนักถึงบทบาทของตนในฐานะผู้เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งยังมีความเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญของการอ่านตั้งแต่วัยแรกเริ่ม และสามารถออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับพัฒนาการเด็กได้อย่างเหมาะสม ความรู้เหล่านี้นำไปสู่การสร้างความมั่นใจและการสอนอ่าน, การสื่อสาร และสะกดคำที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในระดับเด็กที่มีปัญหาทางด้านภาษา ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายปลายทางของโครงการ พบว่า เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างเด่นชัด โดยเฉพาะในด้านภาษาไทย การสะกดคำ การยอมรับฟัง และการสื่อสาร เด็กมีความสนใจในการอ่านมากขึ้น แสดงออกถึงความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม มีพฤติกรรมที่สะท้อนถึงการเรียนรู้ผ่านเรื่องที่อ่าน เช่น การตั้งคำถาม การจำเนื้อเรื่อง และการเลียนแบบพฤติกรรมของตัวละครในนิทาน นอกจากนี้ยังพบว่า เด็กมีความสามารถในการแสดงออกทางอารมณ์และปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้เหมาะสมตามช่วงวัยของเด็กอีกด้วย

ภาพที่ 1 การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากโครงการปฏิบัติการ อ่าน อาน อ้าน : ยกกำลังสุข ปลูกพลังการเรียนรู้

ที่มา: คณะผู้ประเมิน

ในระดับครอบครัว ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากโครงการฯ สะท้อนให้เห็นถึง การส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านการอ่านอย่างมีคุณภาพ โดยพบว่า ในหลายพื้นที่ มีการจัดระบบการยืมหนังสือนิทานให้เด็กนำกลับไปอ่านที่บ้าน ซึ่งส่งผล ให้ผู้ปกครองมีโอกาสด่านหนังสือกับบุตรหลานอย่างใกล้ชิดมากขึ้น กลายเป็นกิจกรรมที่ช่วยสร้างความผูกพันภายในครอบครัว นอกจากนี้ ยังพบว่า เด็กบางคนเมื่อกลับไปโรงเรียน ได้มีการพูดคุยแลกเปลี่ยนกับครู และเพื่อนถึงสิ่งที่ตนอ่านที่บ้าน โดยเล่าเรื่องที่ตนประทับใจ หรือเรื่องที่ ผู้ปกครองเคยเสริมเพิ่มเติมจากหนังสือ หรือเมื่อเด็กกลับจากโรงเรียน มีการเล่าเรื่องราว ให้กับผู้ปกครองฟังมากขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า เด็กไม่เพียงแต่รับเนื้อหา หากแต่สามารถ เชื่อมโยงประสบการณ์ระหว่างบ้าน และโรงเรียนอีกด้วย ผลลัพธ์ดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า การนำ หนังสือกลับไปอ่านที่บ้าน ไม่เพียงแต่สร้างโอกาสในการอ่าน แต่ยังเป็นกลไกสำคัญที่กระตุ้น บทสนทนาในครอบครัว เสริมสร้างความสัมพันธ์ และเปิดพื้นที่ปลอดภัยสำหรับการเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กอย่างรอบด้านในระยะยาว

ภายหลังการดำเนินกิจกรรมอบรมจากโครงการปฏิบัติการ อ่าน อาน อ้าน : ยกกำลังสุข พลุกพล่านการเรียนรู้ พบว่า กลุ่มกระบวนการที่เข้าร่วมโครงการได้เกิดการเรียนรู้เชิงลึก และสามารถนำความรู้ไปปรับใช้ต่อยอดในพื้นที่ของตนเองอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านการถ่ายทอดความรู้ การสร้างเครือข่าย และการริเริ่มกิจกรรมใหม่ ๆ ที่ตอบสนอง ต่อบริบทเฉพาะของแต่ละพื้นที่, โรงเรียน, ชุมชน

กระบวนการจำนวนหนึ่งได้จัดกระบวนการเรียนรู้ภายในกลุ่มย่อยของตนเอง โดยมีการเชิญชวนครูในโรงเรียนเดียวกันเข้าร่วมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้ ชุดหนังสือ อ่าน อาน อ้าน มีการจัดกิจกรรมสาธิตการอ่านหนังสือร่วมกัน และแนะนำวิธี การอ่านนิทานให้สอดคล้องกับวัย ทั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงศักยภาพของกระบวนการในฐานะ ผู้ถ่ายทอด ซึ่งไม่ได้ทำหน้าที่เพียงแค่ดำเนินกิจกรรมเท่านั้น แต่ยังสามารถขยายผลให้เกิด การเรียนรู้ในระดับชุมชนอย่างกว้างขวางอีกด้วย

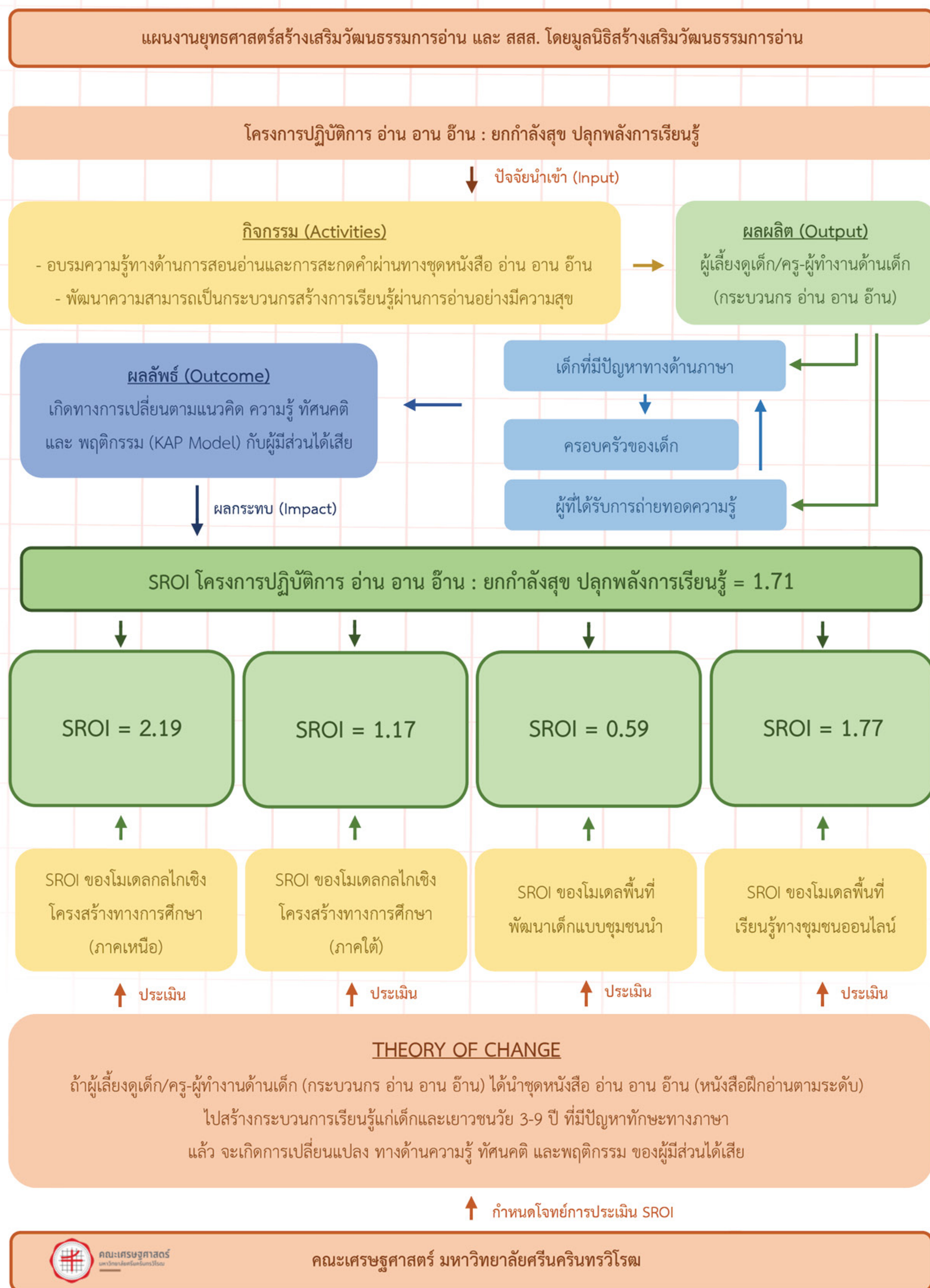
นอกจากนี้ ยังมีกรณีที่กระบวนการสามารถต่อยอดกิจกรรมในระดับพื้นที่ รวมถึงมีการประยุกต์ใช้สื่อมาประกอบการอ่าน เพื่อเพิ่มความสุขสนาน และสร้างการมีส่วนร่วมให้กับทั้งเด็ก ผลลัพธ์เหล่านี้แสดงให้เห็นว่า ความรู้และทักษะที่กระบวนการได้รับไม่ได้สิ้นสุดลงหลังจากการอบรม แต่ได้กลายเป็นฐานทุนความรู้ในการริเริ่มพัฒนากิจกรรมอย่างต่อเนื่อง และมีแนวโน้มจะนำไปสู่การพัฒนาเชิงระบบในอนาคต

เมื่อพิจารณาถึงผลลัพธ์ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า โครงการนี้มีได้เป็นเพียงกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเท่านั้น หากแต่มีลักษณะเป็นกลไกทางสังคมที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับปัจเจกและครอบครัวอย่างเป็นระบบ ด้วยเหตุนี้ การวิเคราะห์ผลตอบแทนทางสังคมจากการลงทุน (Social Return on Investment: SROI) จึงเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการประเมินคุณค่าที่แท้จริงของโครงการ โดยมุ่งเน้นให้เห็นถึงคุณค่าที่เกิดขึ้น เทียบกับทรัพยากรที่ลงทุนอย่างรอบด้าน และสามารถใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการตัดสินใจเชิงนโยบายต่อไป

การประเมินผลตอบแทนทางสังคมในการศึกษานี้ถูกประเมินผ่านทางทฤษฎีการเปลี่ยนแปลง (Theory of Change) ที่มีโจทย์การประเมินว่า “ถ้าผู้เลี้ยงดูเด็ก/ครู-ผู้ทำงานด้านเด็ก (กระบวนการ อ่าน อาน อ้าน) ได้นำชุดหนังสือ อ่าน อาน อ้าน (หนังสือหัดอ่านตามระดับ) ไปสร้างกระบวนการเรียนรู้แก่เด็กและเยาวชนวัย 3-9 ปี ที่มีปัญหาทักษะทางภาษา แล้วจะเกิดการเปลี่ยนแปลง ทางด้านความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมของผู้มีส่วนได้เสีย”

ภาพที่ 2 สรุปผลตอบแทนทางสังคมกรณี Best case Scenario

ที่มา: คณะผู้ประเมิน

จากผลการประเมินใน 4 Scenario คณะผู้วิจัยจะใช้ Scenario ที่ 3 เป็น Best case Scenario ที่จะใช้ในการสรุปผลการประเมินผลตอบแทนทางสังคมของโครงการปฏิบัติการ อ่าน อาน อ้าน : ยกกำลังสุข ปลุกพลังการเรียนรู้ โดยใน Scenario ดังกล่าวจะถูกประเมินด้วยต้นทุนทั้งหมดในการดำเนินกิจกรรม ไม่ว่าจะเป็นต้นทุนทางตรงหรือต้นทุนทางอ้อมก็ตาม และเป็น การประเมินโดยการตั้งสมมติฐานว่า เด็กทุกคนได้ยืมหนังสือ กลับบ้านไปใช้เวลาอ่านร่วมกับครอบครัวตนเอง

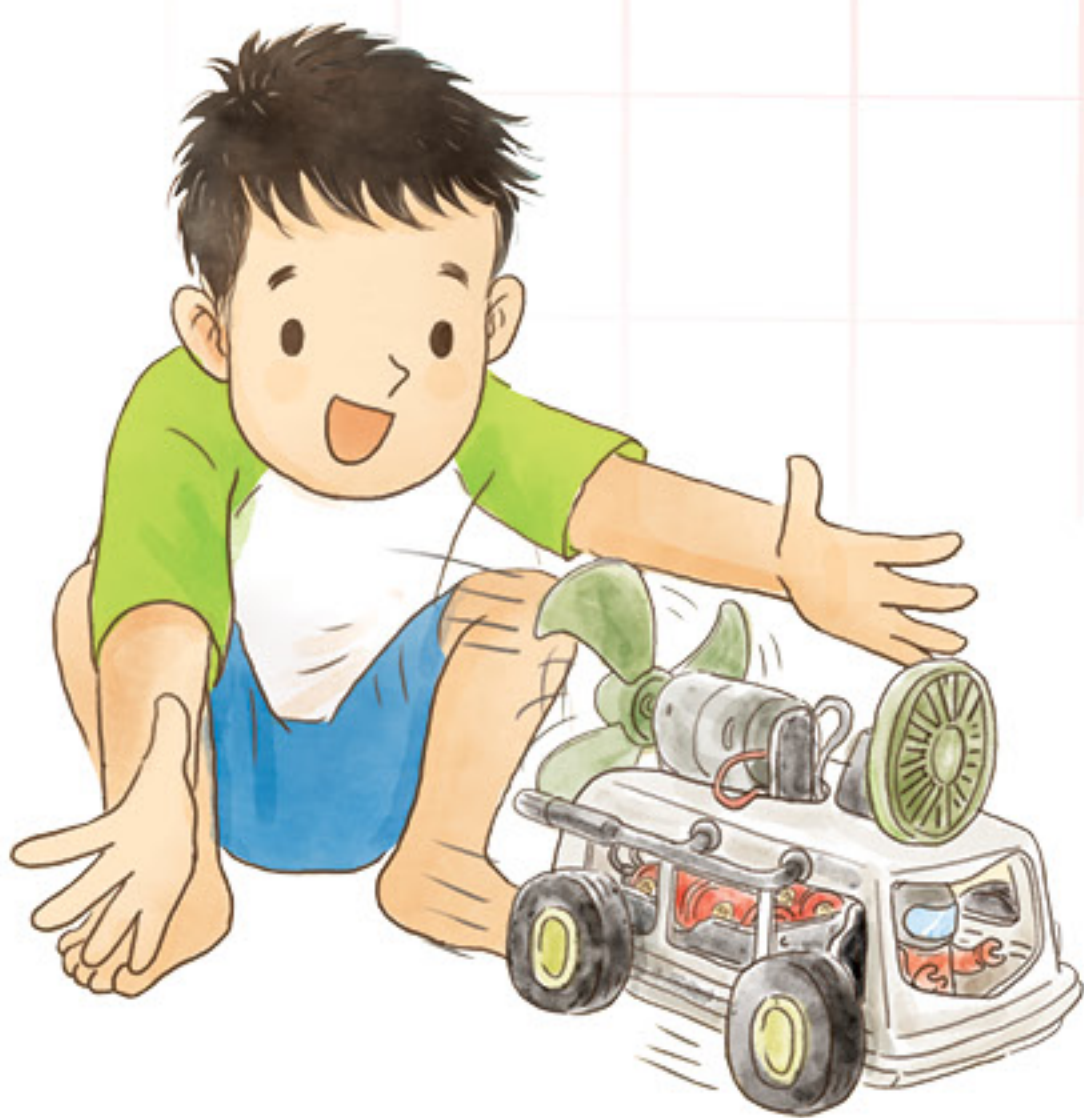
เนื่องจาก ด้วยข้อจำกัดทางด้านระยะเวลาการประเมิน ที่ทำให้ทางกระบวนการอ่านไม่สามารถให้เด็กยืมหนังสือกลับบ้านไปอ่านกับครอบครัวได้ทุกคน ได้ทันเวลา การสัมภาษณ์เก็บข้อมูล แต่จากการลงพื้นที่ภาคสนามในการรวบรวมข้อมูล พบว่า กระบวนการมีความมุ่งมั่นตั้งใจที่จะเปิดโอกาสให้กับเด็กและเยาวชนได้ยืมหนังสือ อีกทั้งยังมีข้อจำกัดในเรื่องของจำนวนชุดหนังสือ อ่าน อาน อ้าน ที่ยังไม่เพียงพอต่อการให้เด็ก ยืมได้ทุกคน จึงต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมเปิดโอกาสให้ยืมหนังสือเป็น ระยะเวลาหนึ่ง

ผลการประเมินผลตอบแทนทางสังคมของโครงการปฏิบัติการ อ่าน อาน อ้าน : ยกกำลังสุข ปลุกพลังการเรียนรู้ ใน Scenario ที่ 3 ที่จัดว่าเป็น Best case Scenario ดังภาพที่ 2 พบว่า ผลตอบแทนทางสังคมในการลงทุน สะท้อนว่า การดำเนินโครงการปฏิบัติการ อ่าน อาน อ้าน : ยกกำลังสุข ปลุกพลังการเรียนรู้ อยู่ที่ 1.71 ที่หมายความว่า การลงทุนในโครงการปฏิบัติการ อ่าน อาน อ้าน : ยกกำลังสุข ปลุกพลังการเรียนรู้ ทุก 1 บาท สามารถสร้างผลลัพธ์การเปลี่ยนแปลงในภาพรวมให้กับสังคมคิดเป็นมูลค่า 1.71 บาท หากกล่าวในมุมของการเงินหมายความว่า การลงทุนในโครงการดังกล่าวสร้าง ผลตอบแทนทางสังคมมากขึ้น 71% ซึ่งสะท้อนถึงความคุ้มค่าในการลงทุนของโครงการ ในภาพรวม

หากพิจารณาจำแนกตามโมเดลการทำงาน พบว่า โมเดลกลไก
เชิงโครงสร้างทางการศึกษา (ภาคเหนือ) มีผลตอบแทนทางสังคม
อยู่ที่ 2.19 บาท โมเดลกลไกโครงสร้างทางการศึกษา (ภาคใต้) มี
ผลตอบแทนทางสังคม อยู่ที่ 2.28 บาท ในส่วนโมเดลพื้นที่เรียนรู้
ทางชุมชนออนไลน์มีผลตอบแทนทางสังคม อยู่ที่ 0.59 บาท และ
โมเดลพื้นที่พัฒนาเด็กแบบชุมชนนำมีผลตอบแทนทางสังคมอยู่ที่
1.77 บาท

เมื่อเปรียบเทียบขนาดของผลตอบแทนทางสังคมของทั้ง 4 โมเดล พบว่า โมเดล
ที่ขับเคลื่อนโดยกลไกโครงสร้างทางการศึกษา ทั้งในพื้นที่ภาคเหนือและภาคใต้ สร้าง
ผลตอบแทนทางสังคมได้สูงกว่าโมเดลอื่น ๆ ทำให้ปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อความสำเร็จ (Critical
success factor) คือ บริบทของพื้นที่ชายขอบ ซึ่งเด็กและครอบครัวมีการใช้ภาษาถิ่น
เป็นภาษาหลัก ส่งผลให้เมื่อมีการดำเนินโครงการปฏิบัติการ อ่าน อาน อ้าน : ยกกำลังสุข
ปลุกพลังการเรียนรู้ ที่เน้นทักษะการอ่าน การสะกดคำ และการสื่อสารขั้นพื้นฐานสำหรับ
เด็กและเยาวชนด้วยชุดหนังสือ อ่าน อาน อ้าน ที่มีความแตกต่างจากหนังสือนิทานทั่วไป
ในแง่ของการเรียงลำดับความยาก-ง่ายของภาษาอย่างเหมาะสมกับวัยเด็ก เนื้อหา
สอดคล้องกับชีวิตประจำวัน เชื่อมโยงเรื่องราวและตัวละครในแต่ละเล่มอย่างต่อเนื่อง

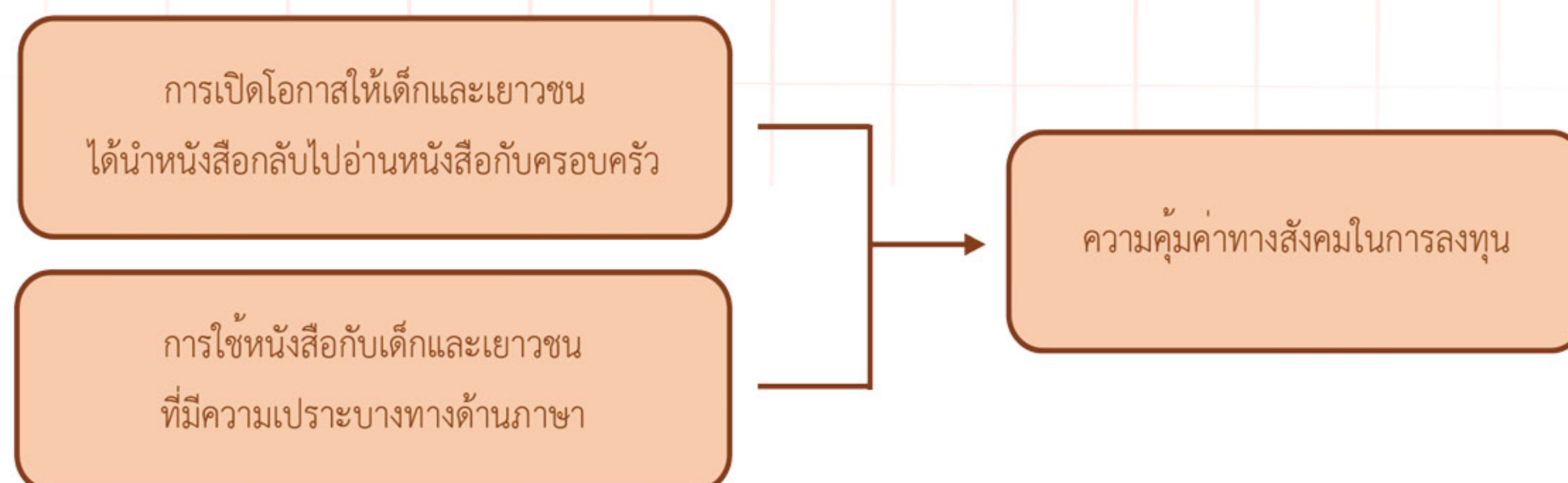
พร้อมทั้งใช้กระบวนการทางวรรณกรรมนำเสนอผ่านรูปภาพ
เป็นหลัก ในการกระตุ้นกระบวนการคิด และใช้ตัวหนังสือ
ในปริมาณที่เหมาะสมกับวัย ทำให้เด็กเรียนรู้ได้อย่างเป็น
ธรรมชาติและสนุกสนาน ดังนั้น การดำเนินโครงการในพื้นที่
ชายขอบจึงสามารถตอบโจทย์การแก้ไขปัญหาการอ่านภาษา
ไทยในพื้นที่ได้ตรงจุด และสร้างผลกระทบทางสังคมในระดับสูง
อย่างชัดเจน

อย่างไรก็ตาม โมเดลพื้นที่พัฒนาเด็กแบบชุมชนนำ และโมเดลพื้นที่เรียนรู้ทางชุมชนออนไลน์ แม้จะสร้างผลตอบแทนทางสังคมได้ต่ำกว่าในระยะเริ่มต้น แต่ไม่ได้หมายความว่าโมเดลเหล่านี้ไม่สามารถก่อให้เกิดความคุ้มค่าทางสังคมได้ ทั้งนี้ หากมีกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาหนึ่งจะสามารถนำไปสู่จุดคุ้มทุน (Break-even point) หรือ สร้างความคุ้มค่าทางสังคมในการลงทุนได้ในอนาคต

ดังนั้น แนวทางการพัฒนาควรมุ่งเน้นการลงทุนระยะยาว การเสริมสร้างความต่อเนื่องของกิจกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาเครือข่ายการอ่านในระดับชุมชน เพื่อเร่งสร้างผลตอบแทนทางสังคมในทุกโมเดลให้เกิดขึ้นอย่างยั่งยืน อีกทั้งควรมีการใช้ชุดหนังสืออ่าน อาน อ้าน กับเด็กและเยาวชนที่มีความเปราะบางทางด้านภาษา และเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนสามารถยืมหนังสือกลับบ้านไปใช้เวลาอ่านหนังสือร่วมกันในครอบครัว ซึ่งปัจจัยทั้งสองถูกจัดว่า เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จของโครงการที่จะสามารถขับเคลื่อนความคุ้มค่าทางสังคมในการลงทุน ดังภาพที่ 3

ภาพที่ 3 ปัจจัยสำคัญที่เอื้อต่อความสำเร็จ (Critical success factor)

ที่มา: คณะผู้ประเมิน

ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

ผลการประเมินผลตอบแทนทางสังคมสะท้อนว่า ในภาพรวม การดำเนินโครงการปฏิบัติการ อ่าน อาน อ้าน : ยกกำลังสุข ปลุกพลังการเรียนรู้ มีความคุ้มค่าในการลงทุน (อ้างอิงจาก Best Case Scenario ใน Scenario ที่ 3) และ จากการประเมินปัจจัยแห่งความสำเร็จ พบว่า การเรียนรู้ด้วยการสร้างกระบวนการอ่านด้วยชุดหนังสือ อ่าน อาน อ้าน จะมีประโยชน์อย่างยิ่งโดยเฉพาะกับกลุ่มเปราะบางทางภาษา (เช่น เด็กในพื้นที่ชายขอบที่ใช้ภาษาถิ่นเป็นภาษาหลัก หรือเด็กที่มีทักษะภาษาไทยต่ำกว่ามาตรฐาน) และการเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้นำหนังสือกลับไปอ่านหนังสือกับครอบครัว เป็นปัจจัยที่สำคัญในการผลักดันให้เกิดความคุ้มค่าทางสังคมในการลงทุน

จากผลการประเมินดังกล่าว สามารถให้ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการได้ว่า โครงการควรส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของกระบวนการอ่านอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถถ่ายทอดความรู้ไปยังผู้ทำงานด้านเด็กในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ที่ยั่งยืน โดยกระบวนการควรทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการขยายผลสู่ชุมชน นอกจากนี้ ควรดำเนินกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างผลลัพธ์ทางสังคมในระยะยาว พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้นำหนังสือกลับไปอ่านที่บ้าน โดยส่งเสริมความร่วมมือกับผู้ปกครอง ผ่านโครงการยืม-คืนหนังสือ และกิจกรรมครอบครัวอ่านหนังสือร่วมกัน เพื่อเชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับสิ่งแวดล้อมในครอบครัว ส่งเสริมวัฒนธรรมการอ่าน และเพิ่มพูนทุนมนุษย์ในระดับครัวเรือนอย่างมีประสิทธิภาพ

ยิ่งไปกว่านั้น ควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษกับกลุ่มเด็กที่มีความเปราะบางทางภาษา เช่น เด็กในพื้นที่ชายขอบ หรือเด็กที่ใช้ภาษาถิ่นเป็นภาษาหลัก โดยเฉพาะในบริบทที่เด็กกลุ่มนี้เรียนรวมอยู่ในห้องเรียนเดียวกับเด็กทั่วไป ควรมีการจัดตั้งชั้นเรียนเสริม (Supplementary Class) หรือ กิจกรรมเสริมพัฒนาการด้านภาษา ที่ออกแบบเนื้อหา และวิธีการสอนเฉพาะ เพื่อเสริมสร้างทักษะการอ่านและการสะกดคำ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กกลุ่มเปราะบางสามารถพัฒนาได้ทัดเทียมกับเพื่อนในห้องเรียนหลัก และลดความเสี่ยงที่จะเกิดความถดถอยทางการเรียนรู้ในระยะยาว

ภาคผนวก

คู่มือ กระบวนการพัฒนาเด็ก

ด้วยนวัตกรรมชุดหนังสือ อ่าน อาน อ้าน”

โครงการ ปฏิบัติการ อ่าน อาน อ้าน : ยกกำลังสุข ปลุกพลังการเรียนรู้

ผู้เขียน และบรรณาธิการ : ระพีพรรณ พัฒนาเวช สุกใจ พรหมเกิด

ผู้ช่วยบรรณาธิการ : สิริวัลย์ เรืองสุรัตน์

คณะทำงานขับเคลื่อนสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน : หทัยรัตน์ พันดาวงษ์, ชัยวัฒน์ คงคาลิหมื่น, สิริภรณ์ ขาวหน้าไม้, นิตยา หอมหวาน, อัสริ ปาเกร์, ธัญนรี ทองชุม, นิตารัตน์ อำนางอนันต์, จันทิมา อินจร, ปวรุตม์ สุวรรณวุฒิชัย

ออกแบบและจัดหน้า : ปาจริย์ พุทธเจริญ

พิมพ์ : กรกฎาคม 2568

จัดพิมพ์และเผยแพร่ : มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน

แผนงานยุทธศาสตร์สร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน สสส.

บริหารงานโดย “มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน” ได้รับการสนับสนุนจาก สำนักสร้างเสริมระบบสื่อและสุขภาวะทางปัญญา (สำนัก 11) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ดำเนินงานประสานกลไก นโยบาย และปัจจัยขยายผล จากทั้งภาครัฐ ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน ได้เื้อต่อการสร้างเสริมพฤติกรรมและวัฒนธรรมการอ่านให้เข้าถึงเด็กและครอบครัวเพื่อสร้างสังคมสุขภาวะ

ร่วมสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบาย โครงการ และกิจกรรม เพื่อสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่านสู่สังคมสุขภาวะ ได้ที่

มูลนิธิสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน

476 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 67 แยก 3 ถนนจรัญสนิทวงศ์ แขวงบางพลัด เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700

โทร : 0 2424 4616 โทรสาร : 0 2881 1877

อีเมล : happy2reading@gmail.com Website : www.happyreading.in.th

www.facebook.com/HappyReadingNews (อ่านยกกำลังสุข)

www.facebook.com/ruready2read (อ่าน อาน อ้าน)

มอบความสุขทุกครั้งด้วยหนังสือ

กระบวนการ อ่าน อาน อ้าน
เป็นกลไกร่วมสร้างวัฒนธรรมการอ่าน
ในพื้นที่ห่างไกลและพื้นที่เปราะบางที่ยากต่อการเข้าถึง
ทั้งโอกาสและทรัพยากรการเรียนรู้
โดยมี “นวัตกรรมชุดหนังสือ อ่าน อาน อ้าน”
เป็นสื่อและแนวทางขยายผลการทำงาน

สามารถดาวน์โหลดหนังสือได้ที่
www.happyreading.in.th

